

ΕΛΛΗΝΙΣ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ
ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΤΟΥ
ΕΘΝΙΚΟΥ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ
ΤΩΝ
ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ
1940

ΕΛΛΗΝΙΣ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ

ΟΡΟΙ ΕΓΓΡΑΦΗΣ:

Συνδρομή έτησία	Δρ. 100	ΤΙΜΗ ΕΚΑΣΤΟΥ ΤΕΥΧΟΥΣ:	
> έξαμηνιαία	60	'Απλού	Δρ. 10
'Εξωτερικού έτησία	200	Διπλού	15

Αί συνδρομαί ἄρχονται τὴν 1ην Ἰανουαρίου καὶ εἶναι προπληρωτέαι.

Διεύθυνσις καὶ Γραφεῖα: Ἀλεξάνδρου Σούτσου 26

Ἐπὶ τῆς Συντάξεως: ΕΛΜΙΝΑ ΠΑΝΤΕΛΑΚΗ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ:

Διδάγματα ἀπὸ τὴν εὐρωπαϊκὴν τραγωδίαν, ὑπὸ Ἑλμ. Παντελάκη. — Ἄν. Πολίμα, ὑπὸ R. Kipling. 4 Αὐγούστου 1936—4 Αὐγούστου 1940.—Ἐκδρομὴ στὴν Κρήτη, ὑπὸ Νικ. Πέρδικα. — Τὸ Διήγημά μας: Ἡ ζωὴ τῆς Λάλλας, ὑπὸ Ἑλ. μας.— Τὸ Οἰκογενειακὸ περιβάλλον ὑπὸ Ἰφιγ. Φράγκου.— Γὰ νὰ ζήσωμε εὐτυχισμένοι.— Ἀπὸ τὰ θεάτρὰ μας, ὑπὸ Κατ. Κακούρη.— Κριτικὴ τοῦ βιβλίου.— Μέσα στὴν οὐλὴν, ποίημα ὑπὸ Her. Hesse.— Ἐκδόσεις.—Εἰδήσεις.—Καὶ λίγη μαγειρικὴ.—Μόδες.

Ἡ εἰκὼν τοῦ ἑξωφύλλου «Τὸ χαϊδεμένο της» εἶναι ἔργον τοῦ κ. Εὐ. Δούκα. Τὸ Σκίτσο τοῦ διηγήματος τῆς Αἰδος Μητσέα, εὐγενῶς προσφερθέντα.

ΖΗΤΕΙΤΕ ΤΑ ΧΕΙΡΟΤΕΧΝΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ

Παντὸς εἵδους ἀριστοτεχνικὰ κεντήματα ἐπὶ λινοῦ ὑφάσματος, τραπεζομάνδηλα, ἐπιτραπέζια εἶδη κομψοτεχνήματα.

Ἐκλεκτὰ ἀσπρόρρουχα, λεπτότατα καὶ ἐπιμελέστατα ἐπεξεργασμένα κατάλληλα διὰ προΐκες.

Ἄπαντα πωλοῦνται εἰς τὸν:

ΣΥΝΔΕΣΜΟΝ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΩΝ ΧΕΙΡΟΤΕΧΝΙΑΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ 5

ὅπου ἀναλαμβάνονται καὶ παραγγελλίαι.

ΤΕΛΕΥΤΑΙΑΙ ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΟ
ΒΑΣΙΛΕΙΟ ΤΗΣ ΕΥΜΟΡΦΙΑΣ

Νέα ΠΟΥΔΡΑ ΡΥΖΙΟΥ ἈΕΡΟΠΟΙΗΜΕΝΗ.

- 1 Δεκα ἀποχρώσεις κολακευτικά, ἡ τελευταία λέξις τῆς μόδας στὸ Παρίσι. Μπορεῖτε νὰ τὴν ἐξετάσετε ὅπου τὴν θυρίδα στὸν πυθμένα τοῦ κυτίου
- 2 Εἶναι πειὸ ψιλὴ καὶ πειὸ ἑλαφρὰ ἀπὸ ὅτι μποροῦσατε νὰ τὴν πιστέψετε πρὶν, καὶ αὐτὸ γιὰτὶ εἶναι ἀερισμένη
- 3 Νέο ἐξαιρετὸ καὶ λεπτὸ ἄρωμα. Ἐχει κανεὶς πραγματικὰ τὴν ἐντύπωση πὺς μυρίζει τὰ μυρωμένα λουλούδια τῆς μεσημβρινῆς Γαλλίας.
- 4 Κρατᾷ ὅλη τὴν ἡμέραν γιὰτὶ εἶναι ἀνακατεμένη μὲ ποσὴ de crème μέθοδος πατενταρισμένη.
- 5 Ὁραῖο μὰτ ποὺ δὲν χαλᾷ καθόλου. Δὲν ὑπάρχει πιά ἐκεῖνο τὸ γυαλιστερό χρώμα. Ἀκόμη καὶ μετὸν ἥλιο καὶ τὸν αἶρα καὶ μετὸν ἐφίδρωσι μὲνει πάντα τὸ ἴδιον ὥραιο μὰτ χρώμα.
- 6 Καινούργια ἔλκυστικὴ ἐμφάνιση - μεγάλο μοντέλο ἀξίας ποὺ ποτὲ δὲν θὰ τὴν φθάσῃ κανένα ἄλλο παρόμοιο προϊόν

Μπορεῖτε ΝΑ ΙΔΗΤΕ
ΤΟ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟ ΧΡΩΜΑ
πρὶν τὴν ἀγοράσετε

ΛΥΤΤΑΞΕΤΕ ΤΗΝ ΘΥΡΙΔΑ ΚΑΤΩ
ΑΠΟ ΤΟΝ ΠΥΘΜΕΝΑ ΤΟΥ ΚΥΤΙΟΥ

ΜΕ ΜΕΡΙΚΕΣ ΔΡΑΧΜΕΣ ΑΠΟΚΤΑΤΕ

Ἕνα χρῶμα διδάτῃς εὐμορφίας

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΗΓΕΙΡΟΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΚΟΣΜΗΤΕΙΑ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΑΡΧ. ΠΟΥ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ

ΔΟΥΚΑ Α. ΠΑΡΑΚΩΣΤΑ

ΗΜΕΡΩΝ 10-9-81

ΑΡΙΘ. 30254

Διδάγματα από την ευρωπαϊκήν τραγωδία.

Ενόςω έχουμε ακόμη την ευτυχία να βρισκόμεθα έξω από το στρόβιλο της καταστροφής που έχει παρασύρει στο δαιμονικό στριφογύρισμα του τόσα Έθνη, μπορούμε ν' αντικρύσουμε με τὰ μάτια της ψυχής μας και της σκέψέως μας, τὸ δράμα που εξακολουθεῖ νὰ συντελεῖται ὀλόγυρά μας, καὶ ἀπὸ τίς σκηνές που μᾶς ἀποκαλύπτει καὶ τὴν ἐξέλιξι που παίρνει, νὰ προσπαθήσωμε ν' ἀντλήσωμε μερικά διδάγματα γιὰ τὴν μελλοντικὴ ζωὴ τοῦ δικοῦ μας ἔθνους.

Δὲν πρόκειται βέβαια νὰ κάνωμε ἐδῶ «πολιτικὴν κριτικὴν». Γιὰ νὰ ἐκφέρῃ κανεὶς τὴν παραμικρότερη κρίσι γιὰ τὴν γενικὴ ἐξωτερικὴ καὶ ἐσωτερικὴ πολιτικὴ που θὰ ἦταν ἢ δὲν ἦταν συμφερότερη γιὰ κάθε κράτος, ἀπαραίτητη εἶναι ἡ ὑπαρξὶς μιᾶς ἀντικειμενικότητος που μόνη ἢ ἀπόστασις τοῦ Χρόνου μπορεῖ νὰ δώσῃ. Τὸ ἴδιο, ἐντελῶς ἐπιπόλαιες δὲν μπορεῖ παρά νὰ εἶναι οἱ γνώμες γιὰ τὴν μαχητικότητα αὐτοῦ ἢ ἐκείνου τοῦ λαοῦ, ἢ καὶ γι' αὐτὴν ἢ γιὰ ἐκείνη τὴ στάσι που θᾶπρεπε νὰ εἶχε τηρήσει.

Ἀπὸ μακρυνά, ἀπ' ἔξω ἀπ' τὸν τραγικὸ χορὸ τοῦ ὀλέθρου καὶ τοῦ θανάτου εἶναι εὐκολες οἱ κρίσεις καὶ οἱ ἐπικρίσεις, μὰ εἶναι καὶ ἀπόλυτα ἄχρηστες.

Τὸ μόνον που μπορεῖ κανεὶς μὲ κάποια θετικότητα καὶ μὲ κάποια πιθανὴ σκοπιμότητα νὰ κάνῃ, εἶναι νὰ ἀναζητήσῃ νᾶβρῃ τὸ αἷτιο τῆς γενικῆς συμφορᾶς.

Τὸ αἷτιο αὐτὸ προβάλλει ὀλοφάνερο μπροστά μας, ξεπηδώντας ἐπάνω ἀπ' τοὺς σωρούς τῶν ἐρειπίων καὶ φωτισμένο ἀπ' τὴ φλόγα που βγαίνει ἀπ' αὐτά, καὶ λές καὶ περιλούζει μὲ τὸ μακάβριο φῶς τῆς ἀτέλειωτα καραβάνια τῶν προσφύγων τῆς Γαλλίας, ἀληθινῶν ψυχικῶν καὶ σωματικῶν συντριμμῶν που μεταφέρουν ὅπου πηγαίνουν τὴν πείνα τους, τὴ γύμνια τους καὶ τὴν ἀπελπισία τους...

Τὸ θλιβερὸ αὐτὸ αἷτιο δὲν εἶναι ἄλλο παρά ἡ ὑπερβολικὴ λατρεία κάθε ἀνέσεως καὶ κάθε ἀπολαύσεως που χαρακτηρίζει τὴν ἐποχὴ μας, καὶ ἡ στενὴ προσκόλλησι τῆς ἀνθρώπινης ψυχῆς στὰ «ὕλικά ἀγαθά».

Ἡ μοιραία ἀφορμὴ εἶναι, ἀλλοίμονο! ἡ κατάπτωσι μέσα στὴν καρδιά τοῦ ἀνθρώπου κάθε πίστεως στὸ ἰδανικὸ καὶ στὴν ἡθικὴ ἀξία, καὶ τὸ ἀπόλυτο σβύσιμο μέσα τῆς τοῦ πνεύματος τοῦ «ἡ ρ ω ἰ κ ο ὕ» που μόνον μπορεῖ νὰ φέρῃ τὴν ἀνθρωπότητα στὴ νίκη καὶ τὸν θρίαμβο τὸν τελικόν.

Τὸ πνεῦμα αὐτό, ὀλότελα ἀντίθετο ἀπ' τὸν συνειδημένο ὕλισμό τῆς ἐποχῆς μας, εἶναι κάτι τὸ ἐντελῶς διάφορο ἀπ' αὐτὸ τὸ πνεῦμα τῆς ἀλτρουϊστικῆς αὐτοθυσίας στοὺς δικούς μας, ἢ καὶ τῆς κοινωνικῆς ἀλληλεγγύης καὶ ἀγάπης γιὰ τοὺς συνανθρώπους μας που πρέσβευε καὶ ζητοῦσε νὰ διαδώσῃ ἡ ἰδεολογικὴ ἡθικὴ τοῦ αἰῶνος μας. Εἶναι κάτι τὸ πολὺ ἀνώτερο καὶ πιὸ ὅυλο, τὸ πολὺ πιὸ πλατὺ καὶ πιὸ ἐκτεταμένο...

Γιὰτὶ δὲν περιλαμβάνει μόνον τοὺς δικούς μας, τοὺς γνωστούς μας, τοὺς συνανθρώπους μας. Δὲν ἀφορᾷ τὴν θυσία τοῦ ἑαυτοῦ μας στὸ συμφέρον αὐτῶν ὅλων.

Περιλαμβάνει ὅλο τὸ μέλλον καὶ ὅλο τὸ παρελθόν. Ἀφορᾷ τὴν θυσία ἡμῶν τῶν ἰδίων καὶ τῶν πιὸ ἀγαπημένων ἀπὸ τοὺς δικούς μας, καὶ ὅλων τῶν συνανθρώπων μας ἴσως, στὸ συμφέρον τῶν ἀνθρώπων τοῦ μέλλοντος καὶ τοῦ παρελθόντος. Στὸ μεγαλεῖο τοῦ ἔθνους μας, τῆς φυλῆς μας, που αὐτὴ εἶναι αἰώνια. Που δὲν ζεῖ μιὰ στιγμὴ, τὴ στιγμὴ τὴν δική μας, ἀλλ' ἀπλώνεται ἀπὸ τὰ πιὸ παλὰ χρόνια τῶν περασμένων αἰώνων στὰ πιὸ μακρινὰ χρόνια τῶν αἰώνων που θὰ ἔλθουν... Γιὰ τίς γενεές αὐτὲς που ὑπῆρξαν καὶ που θὰ ὑπάρξουν, τίς γενεές ἀπ' τίς ὁποῖες ἐπηγάσαμε καὶ που θὰ πηγᾶσουν ἀπὸ μᾶς, στὶς ὁποῖες χρώστᾳμε ὅλο

Ἡ επιθυμία σας
νὰ γίνετε ὡραιότερη
ἐκπληρώθηκε
ἀμέσως!

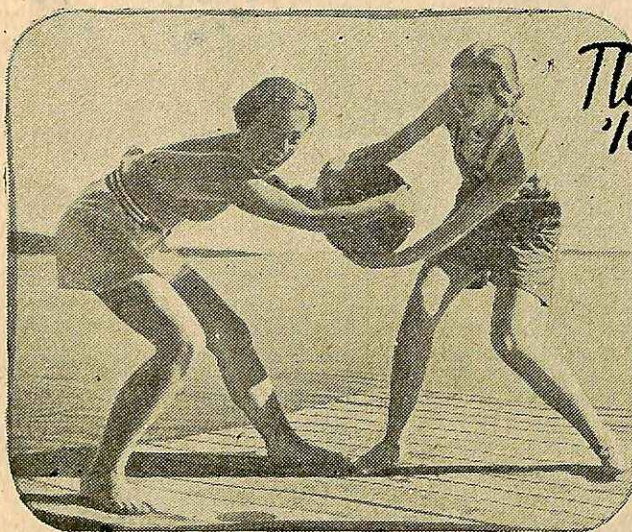
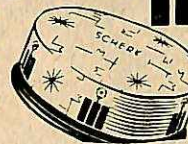

Mystikum

ΠΟΥΔΡΑ - ΚΟΜΠΑΚΤ

ὡς κἀμινουν ὡραιότερη!

Σὲ μερικά δευτερόλεπτα μπορεῖ κάθε γυναῖκα νὰ γίνῃ ὡρφοτέρα. Ἡ πούδρα καὶ τὸ κομπάκτ Μύστικουμ εἶναι ἡ ἀόρατος ἀσπίς τῆς ὡμορφίας σας. Ἀμέσως χάνονται τὰ ἐλαττωματάκια τῆς ἐπιδερμίδος, που δὲν τ' ἀποφεύγουμε κάποτε ὅσο καὶ νὰ τὰ περιποιηθούμε. Τὸ δερμα γίνεται τρυφερὸ καὶ ὡραῖο. Τὸ πρόσωπο φαίνεται νεανικώτερο, φρέσκο κι' ἐλκυστικό. Ἡ πούδρα καὶ τὸ κομπάκτ Μύστικουμ εἶναι λεπτὰ σὰν ἀχνὸς καὶ ἀρωματισμένα ὑπέροχα. Ζητεῖτε μ' ἐπιμονὴ παντοῦ τὰ καλλυντικά Σέρκ.

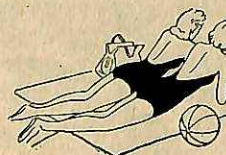
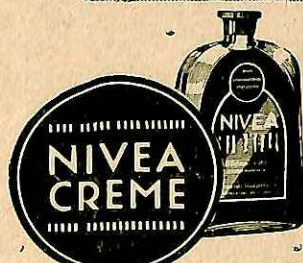
Παίζοντες μαυρίζετε!
ἴδου μία καλὴ
συμβουλή:

Εἶναι προτιμώτερο νὰ παίζετε μπάλα, νὰ κάνετε γυμναστικὴ, ἀπὸ τὸ νὰ ξαπλώνεσθε ἥσυχαι στὸν ἥλιο, διότι ἐστὶ ὅλο τὸ σῶμα ἐκτίθεται στὸν ἥλιο.

Εἶναι σπουδαῖο: 1) Πρὶν νὰ τρίβεσθε καλὰ μὲ NIVEA· ἐστὶ μαυρίζετε γρηγορώτερα καὶ τὸ δερμα διατηρεῖται μαλακόν. 2) Νὰ συνηθίζετε βαθμιαίως στὸν ἥλιο: σήμερον 5 λεπτά, αὔριον 10 καὶ κάθε μέρα περισσότερο. Ἔστι ἀποφεύγετε τὰ ἐγκαύματα καὶ ἀποκτᾶτε ὡραῖο μελαχρινὸ χρῶμα. 3) Ὅποιος, ὅμως, βιάζεται νὰ μαυρίσῃ καὶ θέλῃ νὰ παραμῆνῃ στὸν ἥλιο πολὺ ὥρα, πρέπει νὰ μεταχειρίζεται τὸ NIVEA-NUSS - λάδι.

Πωλοῦνται εἰς ὅλα τὰ φαρμακεία καὶ μυροπωλεῖα.

Τὸ μικρὸν κυτίον δρχ. 9.-
τὸ μεσαῖον " 17.-
τὸ μεγάλον " 33.-

τὸ ἡθικὸ καὶ τὸ ψυχικὸ μας μεγαλεῖο καὶ ποὺ θὰ μᾶς χρωστᾶν τὴν δική τους ὑπερούσια δόξα, ὁ φεῖλομε νὰ μπορούμε νὰ προσφέρωμε ὁλοκαύτωμα τὰ πρόσκαιρα συμφέροντά μας, τὴν σημερινή εὐτυχία καὶ χαρά, αὐτὴν τὴν ἐφήμερη γῆϊνη ὑπαρξὶ τοῦ ἑαυτοῦ μας, καὶ τῶν δικῶν μας. Γιὰ νὰ τὸ ἐπιτύχωμε αὐτὸ πρέπει νὰ κυριαρχῇ μέσα μας τὸ πνεῦμα τὸ «ἡρωϊκόν», τὸ πνεῦμα ποὺ τὰ παληὰ χρόνια ἐμφοροῦσε τὶς ψυχές τῶν ἀνθρώπων, καὶ ποὺ τὸ παραμέλησε καὶ ὁλότελα τὸ ἀγνόησε ἡ δική μας ἡ γενιὰ.

Σὰν μητέρα ποὺ μεγαλώνω παιδιά,

—παιδιά ποὺ ἐνσαρκώνουν γιὰ μένα, σὰν γιὰ κάθε μάνα, κάθε εὐτυχία, ὅλα τὰ ὄνειρα καὶ ὅλα τὰ ἰδανικά,—νοιώθω πῶς τὸ πνεῦμα αὐτὸ εἶναι καθήκον δικό μας, ἡμῶν τῶν γυναικῶν, νὰ τὸ σκορπίσωμε ὁλόγυρά μας. Καὶ εἶναι στὸ χέρι τὸ δικό μας,—ἡμῶν τῶν μητέρων,—μαζὶ μὲ τὸ γάλα ποὺ δίνουμε στὴ νέα γενεά, γιὰ νὰ δυναμώσωμε τὰ ἀδύνατα κορμιά της, νὰ τὸ ἐνσταλάξωμε μέσα στὶς ἀδύνατες ψυχές της, ἔτσι ποὺ μ' αὐτὸ νὰ τὶς χαλυβδῶσωμε καὶ νὰ τὶς κάνωμε ψυχές ἀληθινῶν ἡρώων—ἀνταξίων τῶν προγόνων των, ἐτοίμων νὰ προσφέρουν ὅ,τι ἔχουν πιὸ ἀγαπητό, κάθε χαρὰ τῆς ζωῆς, στὴν δόξα τῶν ἀπογόνων των.

ΕΛΜΙΝΑ ΠΑΝΤΕΛΑΚΗ

Rudyard Kipling

“Αν...

“Αν νὰ κρατᾶς καλὰ μπορῆς
τὸ λογικὸ σου, ὅταν τριγύρω σου ὅλοι
Τάχουν χαμένα καὶ σὲ ’σὲ
τῆς ταραχῆς των ρίχνουν τὴν αἰτία.
“Αν νὰ ἐμπιστευέσαι μπορῆς
τὸν ἴδιον τὸν ἑαυτὸ σου, ὅταν ὁ κόσμος
Δὲν σὲ πιστεύει, κι’ ἂν μπορῆς
νὰ τοῦ σχωρῶς αὐτὴ τὴ δυσπιστία.
Νὰ περιμένῃς ἂν μπορῆς
δίχως νὰ χάσῃς τὴν ὑπομονή σου.
Κι’ ἂν ὅλοι σὲ συκοφαντοῦν
νὰ μὴν καταδεχτῆς ποτὲ τὸ ψέμμα.
Κι’ ἂν σὲ μισοῦν, ἐσὺ ποτὲ
σὲ μίσος ταπεινὸ νὰ μὴν ξεπέσης.
Νὰ μὴν κάνῃς τὸν καλὸ
ἢ τὸν πολὺ σοφὸ στὰ λόγια.

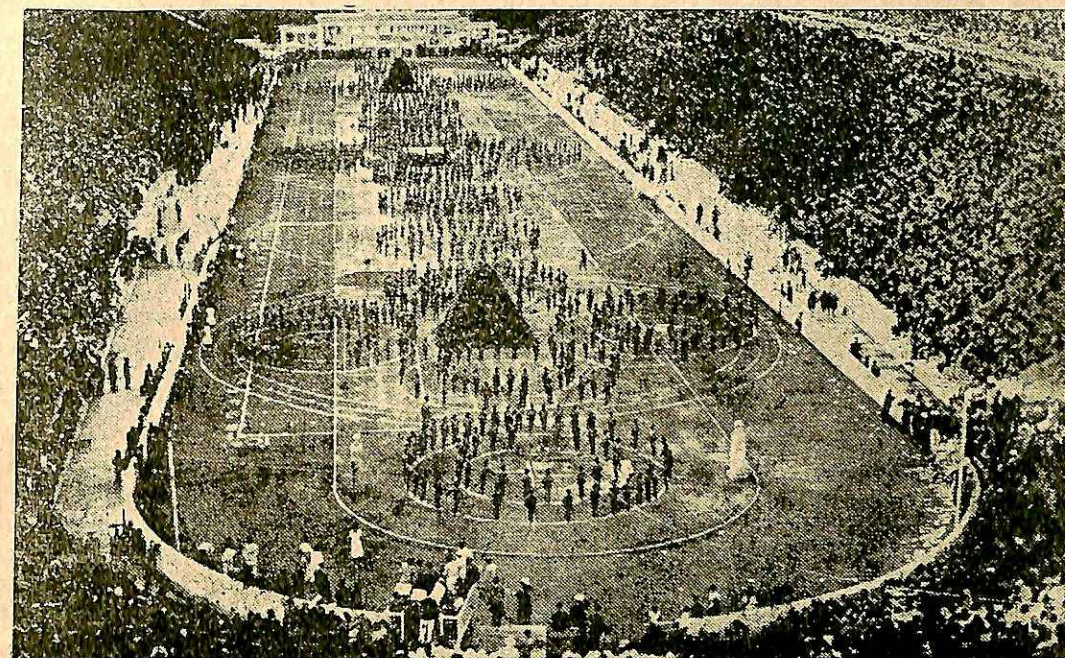
“Αν νὰ ὀνειρεύεσαι μπορῆς
καὶ νὰ μὴν εἶσαι δοῦλος τῶν ὀνείρων.
“Αν νὰ στοχάζεσαι μπορῆς
δίχως νὰ γίνῃ ὁ στοχασμὸς σκοπὸς σου.
“Αν ν’ ἀντικρύζῃς σοῦ βαστᾶ
τὸ θρίαμβο καὶ τὴ συμφορὰ παρόμοια,
Κι’ ὅμοια νὰ φέρνεσαι σ’ αὐτοὺς
τοὺς δυὸ τυραννικοὺς ἀπατεῶνες.
“Αν σοῦ βαστᾶ ἡ ψυχὴ ν’ ἀκοῦς
ὅποιαν ἀλήθεια ἐσὺ εἶχες εἰπωμένη,
Παραλλαγμένη ἀπ’ τοὺς κακοὺς
γιὰ ν’ ἀνε γιὰ τοὺς ἀμυαλοὺς παγίδα.
“Ἡ συντριμμένα νὰ θωρῆς
ὅσα σοῦ ἔχουν ρουφήξει τὴ ζωὴ σου,
Καὶ πάλι νὰ ξαναρχινᾷς
νὰ χτίζῃς μ’ ἐργαλεῖα ποῦνε φθαρμένα.

“Αν ὅσα ἀπόχτησες μπορῆς
σ’ ἓνα σωρὸ μαζὶ νὰ τὰ μαζέψῃς,
Καί, δίχως φόβο, μονομῆς
κορῶνα ἢ γράμματα ὅλα νὰ τὰ παίξῃς,
Καὶ νὰ τὰ χάσῃς, καὶ ἀπ’ ἀρχῆς
ἀτράνταχτος νὰ ξεκινήσῃς πάλι,
Καὶ νὰ μὴ βγάλῃς καὶ μιλιὰ
ποτέ, γι’ αὐτὸ τὸν ξαφνικὸ χαμὸ σου.
“Αν νεῦρα καὶ καρδιά μπορῆς
καὶ σπλάχνα καὶ μυαλὸ καὶ ὅλα νὰ σφίξῃς,
Νὰ σὲ δουλέψουν ξαναρχῆς
κι’ ἄς εἶναι ἀπὸ πολὺν καιρὸ σωσμένα,
Καὶ νὰ κρατιέσαι πάντα ὀρθὸς
ὅταν δὲν σοῦχει τίποτε ἀπομείνει,
Παρὰ μονάχα ἡ θέληση
κράζοντας σ’ ὅλα αὐτά: «Βαστάτε»

“Αν μὲ τὰ πλήθη νὰ μιλᾷς
μπορῆς, καὶ νὰ κρατᾷς τὴν ἀρετὴ σου,
Μὲ βασιληάδες νὰ γυρνᾷς,
δίχως ἀπ’ τοὺς μικροὺς νὰ ξεμακρύνῃς.
“Αν μὴτε φίλοι, μὴτ’ ἐχθροὶ
μποροῦνε πιά ποτὲ νὰ σὲ πειράξουν.
“Ὅλο τὸν κόσμον ἂν ἀγαπᾷς
μὰ καὶ ποτὲ πάρα πολὺ κανένα.
“Αν τὸ θυμὸ σου, τὶς στιγμὲς
ποὺ φαίνεται ἀδυσώπητη ἡ ψυχὴ σου,
Μπορῆς ν’ ἀφίσῃς νὰ διαβῇ
τὴν πρώτη ξαναβρίσκοντας γαλήνη,
Δικὴ σου θᾶνε τότε ἡ Γῆ
μ’ ὅσα καὶ μ’ ὅ,τι ἀπάνω της κι’ ἂν ἔχῃ,
Καί—κάτι ἀκόμα πιὸ πολὺ,
“Αντρας ἀληθινὸς θᾶσαι, παιδί μου.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ

N. ΚΑΡΒΟΥΝΗ

“Αποψὶς τοῦ Σταδίου κατὰ τὴν ἑορτὴν τῆς 4ης Αὐγούστου.

4 Αὐγούστου 1936 — 4 Αὐγούστου 1940

Μία τετραετία ποὺ θὰ σημειώσῃ σταθμὸν
στὴν ἱστορία τῆς νέας ‘Ελλάδος’ γόνιμη
σὲ ἔργα καὶ σὲ ἰδανικά, ποὺ θὰ χρησι-
μεύσουν γιὰ στερεὰ βᾶσι στὸ ἀναγεννώ-
μενο ἔθνος. Εἰς ἀναγνώρισιν ὧν ἔχουν
συντελεσθῇ καὶ ἐξακολουθοῦν νὰ συντε-
λοῦνται, ὁ πληθυσμὸς ὁλόκληρος τῆς ‘Ελ-
λάδος ἐώρτασε ἐφέτος πανηγυρικώτατα
τὴν ἐπέτειο τῆς 4ης Αὐγούστου. Οἱ δρα-
ματικὲς συνθήκες ποὺ περνοῦν τόσοι εὐρω-
παῖκοι λαοί, πρὸς τοὺς ὁποίους ὁ ἐλλήνι-
κὸς λαὸς δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ αἰσθάνεται
ἄφθαστη συμπάθεια καὶ συμπόνοια, ἔδω-
σαν ἐφέτος στὸν ἑορτασμὸ τῆς πρωτεύου-
σας ἓνα συγκρατημένο τόνο σεμνότητος καὶ
ἀξιοπρεπείας, ποὺ τοῦ προσέδωσε μιὰν
ἄφθαστη ἐπιβλητικότητα. “Ελειψε βέβαια
ἡ συρροὴ τῶν ἀντιπροσωπειῶν τῶν ἐπαρ-
χιῶν ποὺ τοῦ ἔδινε ἓνα πανελλήνιο χαρά-
κτηρα. “Ἦταν ὅμως τόσο ὀγκώδης καὶ
ἰδίως αὐθόρμητη ἡ συμμετοχὴ τοῦ λαοῦ
τῶν Ἀθηνῶν, τοῦ Πειραιῶς καὶ τῶν περι-
χώρων, τόση ἡ πλήμμυρα καὶ τὸ ξεχειλι-
σμα τοῦ ἐνθουσιασμοῦ τῆς Νεολαίας ποὺ
ἔλαβε μέρος σ’ αὐτόν, ὥστε δὲν ὑστέρησε
καθόλου ἐναντι τοῦ ἑορτασμοῦ τῶν ἄλλων

χρόνων, ἀπ’ ἐναντίας.

“Ο πανηγυρισμὸς ἄρχισε στὶς 8 τὸ πρωῒ,
ὁπότε ἤδη εἶχε συμπληρωθῇ ἡ τεραστία
παράταξις τῆς Ε. Ο. Ν. ποὺ ἄρχιζε ἀπὸ
τὴν Κοκκινιά καὶ τελείωνε στὴν Κηφισιά.
Δεξιὰ οἱ φαλαγγίτισσες καὶ σκαπάνισσες,
ἀριστερὰ οἱ φαλαγγῖτες καὶ σκαπανεῖς
μὲ τὶς σημαῖες, τὰ λάβαρα, τὶς μουσικὲς
τῶν· στὴ μέση, περνώντας στ’ ἀνοικτὸ
αὐτοκίνητό του, ὁ Ἀρχηγός, ὁ Ἰωάννης
Μεταξᾶς, ἐπιθεώρων τὴν γιγαντιώδη πα-
ράταξι μέσῳ σ’ ἓνα ἀκράτητο παραλήρη-
μα ζητωκραυγῶν καὶ ἐκδηλώσεων ἀγά-
πης κ’ ἐνθουσιασμοῦ.

Στὶς 10 ἡ δοξολογία στὴν Μητρόπολι
στὴν ὁποίαν παρεστάθη ὁλόκληρο τὸ
Ἱεραρχικὸ Συμβούλιο, καὶ ποὺ εἶχε ἐντε-
λὸς λαϊκὸ χαρακτήρα. Στὶς 12½ στὸ
Ἱερατεῖο τῶν Ἐξωτερικῶν τὰ μέλη τῆς
Μεγάλῃς Λαϊκῆς Ἐπιτροπῆς Ἀθηνῶν—
Πειραιῶς, παρουσιάζονται στὸν κ. Πρω-
θυπουργόν. Στὴ Μεγάλῃ αὐτῇ Ἐπιτρο-
πὸν ἀντεπροσώπευσαν τὸ Ε. Σ. Ε., τῆς
Προέδρου τοῦ κωλυσμένης, αἱ Καὶ Αἱκ.
Βάρδα καὶ Ρ. Κορομηλᾶ αἱ ὁποῖαι καὶ
αὐτοπροσώπως ὑπέβαλλαν στὸν Ἐθνικὸν

Κυβερνήτην τὰ θερμὰ συγχαρητήρια τοῦ Ε. Σ. Ε. καὶ ὅλων τῶν γυναικείων ὀργανώσεων ποὺ ἀντιπροσωπεύει.

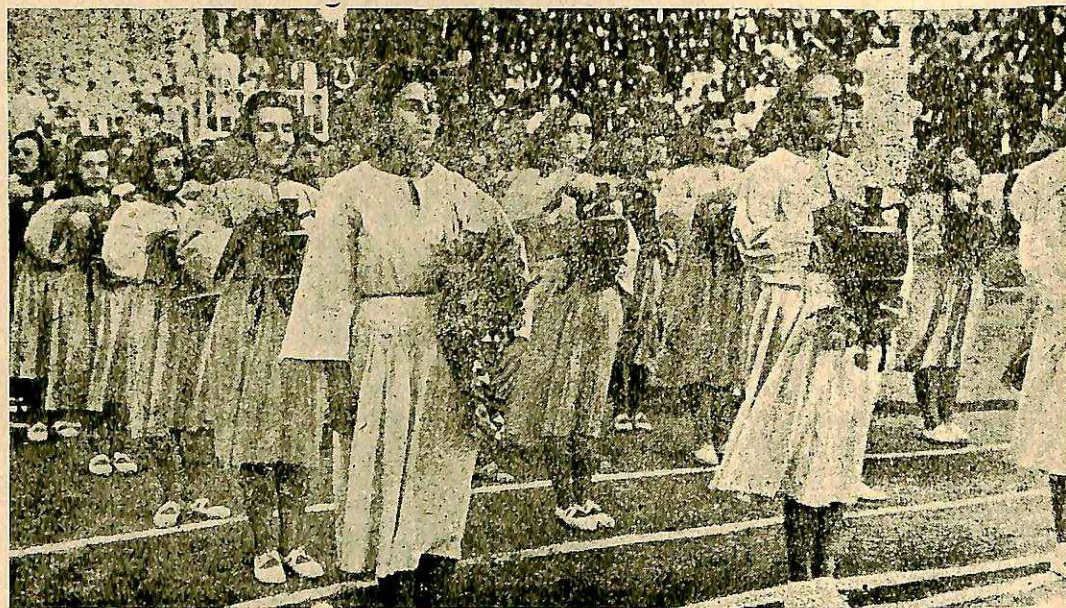
Τὸ ἀπόγευμα ἀπὸ τὶς 2 ὁ κόσμος ἄρχισε νὰ συρρέῃ στὸ Στάδιο διὰ νὰ παρακολουθήσῃ τὴν μεγαλοπρεπῆ ἐπίδειξιν τῆς Ε. Ο. Ν. ποὺ μὲ τοὺς σχηματισμοὺς καὶ τὶς συμβολικὰς παραστάσεις τῆς, ἀφ' ἐνὸς μὲν παρουσίασε τὴν συντελούμενην ὑπὸ τῆς Ἑθνικῆς Κυβερνήσεως ἐργασίαν, ἀφ' ἑτέρου ἀπέδειξε τί μποροῦν νὰ ἐπιτύχουν, καλῶς ὀργανωμένοι καὶ καλῶς ἐξησκημένοι, οἱ Νέοι μᾶς καὶ τὰ Παιδιά μᾶς.

Ἡ ἐορτὴ ἄρχισε στίς 6¹/₄ μὲ τὸ σάλπισμα 50 σαλπικῶν τῆς Φρουρᾶς Ἀθηνῶν ποὺ ἐπέβαλλε τὴν γενικὴν σιωπὴν, καὶ τὸν ὕμνον τῆς 4ης Αὐγούστου, μετὰ τὸν ὁποῖον εἰσῆλθε στὸν στίβον Τμήμα Φαλαγγιτῶν καὶ Φαλαγγιτιστῶν τὸ ὁποῖον ἐτοποθέτησε ἐπὶ τοῦ κεντρικοῦ βωμοῦ μιὰ τεράστια ἑλληνικὴ σημαία. Ὁλόγυρα ἄλλα τμήματα, μὲ σμύρνα καὶ δάφνες στὰ χεῖρια ἐσχημάτιζαν τὸ ἔμβλημα τῆς Ε. Ο. Ν.

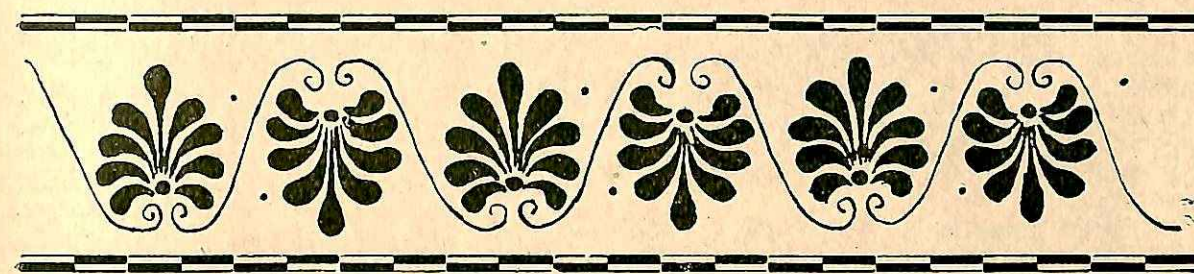
Ἀκολούθησε τὸ πλούσιο καὶ θαυματικώτατο πρόγραμμα τὸ ὁποῖον ἐξετελέσθη μὲ τάξι καὶ ἀρμονικότητα κινήσεων πραγματικὰ θαυμαστήν. Τὸ πρόγραμμα περιελάμβανε σχηματισμοὺς καὶ παραστάσεις ποὺ ἐσυμβόλιζαν τὴν ἐργατικὴν Ἑλλάδα, ἄλλες τὴν ἀγροτικὴν Ἑλλάδα—τὸ θαυμα-

τικώτερο μέρος τῆς ἐορτῆς, ποὺ ἐξετελέσθη ἀπὸ φαλαγγίτισσες ντυμένες χωρικές—ἐπιδείξεις καὶ ἀσκήσεις τῶν Ἀλκίμων τῶν Ταγμάτων Ἐργασίας,—τραγούδια—τὸ χορικὸ τῶν Ἐργατῶν, τὸ Τραγούδι τῆς γῆς ἐπάνω σὲ στίχους τοῦ κ. Μυριβήλη—δημοτικὰ τραγούδια, ἑλληνικοὺς χορούς, ἀπαγγελία τῶν Ὑμνων πρὸς τὸν Βωμὸ τῆς Ἑλλάδος καὶ τὴν Παλλάδα. τοῦ κ. Μυριβήλη. Ἡ ὅλη ἐορτὴ, ἡ ὁποία εὐρίσκετο ὑπὸ τὴν καλλιτεχνικὴ διεύθυνσιν τῆς Κας Κ. Πράτσικα, ἀπέσπασε τὰ δόρυχα συγχαρητήρια τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ καὶ ἐπροκάλεσε ἀκράτητον ἐνθουσιασμό καὶ συγκίνησιν στὰ πλήθη ποὺ τὴν παρακολούθησαν.

Τὸν ἐορτασμόν τῆς ἡμέρας ἐπεσφράγισε ἡ ὀγκώδης παρέλασις ὀργανώσεων καὶ πολιτῶν ποὺ ἔγινε τὸ ἑσπέρας μπρὸς τὸν Ἑθνικὸν Κυβερνήτην κ. Ἰω. Μεταξᾶ, ὁ ὁποῖος εὐρίσκετο μαζὶ μὲ τὴν Καν Λέλα Μεταξᾶ καὶ τὸ Ὑπουργικὸ Συμβούλιον ἐπὶ τοῦ ἐξώστου τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζίης. Ὑπολογίζεται ὅτι περὶ τὶς 300 χιλιάδες λαοῦ πέρασαν ἔτσι μπρὸς τὸν κ. Πρωθυπουργὸ γιὰ νὰ τοῦ διαδηλώσουν μὲ τὸν αὐθόρμητο αὐτὸ τρόπο τὴν ἀγάπην καὶ τὴν εὐγνωμοσύνην ποὺ ὀλόκληρος ὁ ἑλληνικὸς λαὸς αἰσθάνεται γι' αὐτόν.

Φαλαγγίτισσες ντυμένες χωρικές στὴν ἐορτὴ τοῦ Σταδίου

Μία ἐκδρομὴ στὴν Κρήτη

(Συνέχεια καὶ τέλος)

Στὴ Γόρτυνα τὴ μεγάλη τῆς Κνωσσοῦ ἀντίπαλο, τὴν τρίτη σπουδαία γνωστὴ Μινωικὴ πόλι, ποὺ φτάνομε σὲ λίγο, τὰ πολυάριθμα Ρωμαϊκὰ ἐρεῖπια μᾶς δείχνουν πὼς ἡ ἀκμὴ κι' ἡ σπουδαιότητά τῆς ἔξακολουθήσε ὡς στὰ Ρωμαϊκὰ ἀκόμα χρόνια.

Λίγο πιὸ πέρα, ἀνάμεσα στὰ καλλιεργημένα χωράφια, τὰ ἐρεῖπια τῆς μεγάλης ἐκκλησίας τοῦ Ἀποστόλου Τίτου, μαθητοῦ καὶ φίλου τοῦ Ἀποστόλου Παύλου καὶ ἱδρυτοῦ τῆς Χριστιανικῆς θρησκείας στὴν Κρήτη, ὀρθώνονται ἐπιβλητικά. Ἀπ' ὅλη τὴν ἐκκλησία, ποὺ θὰ ἦταν τεράστια, ἀπομένουν μονάχα οἱ τοῖχοι κι' ὁ θόλος τοῦ τρισηπόστατου ἱεροῦ.

Ὡρες ἀλησμόνητες, ὥρες γεμάτες γαλήνη καὶ ψυχικὴ ξεκούρασι περνᾶμε καθισμένοι γύρω, πάνω στίς πεσμένες κολῶνες καὶ τὰ μάρμαρα, πλαῖ στὴ σαρκοφάγο, ποὺ ἔκλεινε ὅπως λένε, τὸ τίμιο σῶμα τοῦ ἱσαποστόλου, ἀκούγοντας τὴν ἱστορία καὶ τὶς περιπέτειες τῆς ἐκκλησίας στὰ πρῶτα Χριστιανικὰ καὶ μεσαιωνικὰ χρόνια, ποὺ εἶναι καὶ τῆς Κρήτης ὅλης ἡ ἱστορία, ἐνῶ τὰ χελιδόνια πάνω ἀπ' τὰ κεφάλια μᾶς τιτιβίζουν φλύαρα καὶ σπαθίζουν γοργὰ τὸ μυρωμένο ἀπὸ φλησκούνι κι' ἀγριόμεντα βραδυνὸν ἀγέρα.

Στὸ μικρὸ μουσεῖο τῆς Ἐπισκοπῆς τῶν Ἀγ. Δέκα, ὅπου ἔχουν μεταφερθῇ τὰ περισσότερα ἀπὸ τὰ χάλκινα τελετουργικὰ σκεύη, καὶ τὰ γλυπτὰ θωράκια καὶ κιονόκρανα τῆς ἐκκλησίας, μὲ τὰ νταντελωτὰ ψιλοδουλεμένα σκαλίσματα, οἱ τελευταῖες ἀχτίνες τοῦ ἡλίου πέφτοντας λοξά, φωτίζουν παράξενα τ' ἀντικείμενα, ἀλλοῦ ροδίζοντας τὴν ἀχνὴ κιτρινάδα τῆς πέτρας καὶ τοῦ μαρμάρου, κάνοντας ἄλλα ν' ἀστράφτουν σὰ χρυσὰ κι' ἄλλα νὰ κρύβονται σὲ μυστηριακὸ σκιόφωτο, ποὺ μεγαλώνει τὴ μυστικοπάθεια τοῦ τόπου καὶ τῆς ὥρας...

Ἐξω, στὸ περιβόλι μὲ τὰ μυριστικὰ καὶ τὸ μικρὸ Ἐπισκοπικὸ μέγαρο, ἡ ἀπλή

μὰ τόσο ἐπιβλητικὴ μορφή τοῦ Ἐπισκόπου Βασιλείου μὲ τὴν ἀγνὴ ψυχὴ, ποὺ ἀφιέρωσε τὴ ζωὴ του στὴν εὐτυχία τοῦ ποιμνίου του, μᾶς βαστᾶ δεμένους μὲ τὴ ζωντανία τοῦ λόγου του, κάνοντας τὶς ψυχές μᾶς νὰ γονατίζουν εὐλαβικά, νὰ μετεωρίζονται, σὲ μιὰ θεία μακαριότητα, πάνω ἀπ' τὶς ἐγκόσμιες ἐννοίες καὶ τὰ βάσανα, ἔξω ἀπ' τὸν τόπο καὶ τὸ χρόνο...

Καθὼς βγαίνομε ἔξω, κάπου στὴν πλατεῖα τοῦ χωριοῦ, οἱ Κρητικοὶ λεβεντιοὶ τραγουδᾶνε τὸ τραγούδι τοῦ ἀδύνατου νὰ ἐκπληρωθῇ πόθου, τῆς νοσταλγίας καὶ τῆς διαφυγῆς:

Νᾶχει ἡ γῆς πατήματα κι' ὁ οὐρανὸς κερκέλια,
νὰ πάθιουν τὰ πατήματα, νᾶπ'ιανὰ τὰ
]κερκέλια,
ν' ἀνέβαινα στὸν οὐρανὸ νὰ διπλωθῶ, νὰ
]κάτσω

νὰ δώσω σείσμα τ' οὐρανοῦ...

Ἄλλοι πάρα πέρα τραγουδᾶνε τὸ γνωστὸ ἀλληγορικὸ τοῦ ἀητοῦ γιὰ τὴ λευτεριά: Σὲ ψηλὸ βουνό, σὲ ριψιμιὸ χαράκι κάθεται νᾶητὸς

βρεμένος χιονισμένος ὁ καυμένος!

καὶ παρακαλεῖ τὸν ἥλ ο ν' ἀνατείλει:

—Ἥλιε ἀνάτειλε! ἥλιε λάψε καὶ δὸς μου!
γιὰ νὰ λύσουνε τὰ χιόνια ἀπ' τὰ φτερά μου
καὶ τὰ κρούσταλλα ἀπὸ τ' ἀκρόνυχά μου...

Ὅλη ἡ μελαγχολία τῆς Κρητικῆς ψυχῆς, ὅλη ἡ λαχτάρᾳ τῆς γιὰ τὴ λευτεριά ποὺ τὸ σους αἰῶνες στερήθηκε, εἶναι κλεισμένες στὸ νοσταλγικὸ αὐτὸ τραγούδι μὲ τὸ βαρὺ, θρησκευτικὸ μπόρεϊ νὰ πεῖ κανένας ἤχο, ποὺ μᾶς συνοδεύει, καθὼς φεύγομε, βαρὺς καὶ λυπηιερὸς πολλὴ ὥρα στὸ δρόμο μᾶς, μέσα στὴν ἡσυχία τῆς ἐσοχῆς.

(Τὴ σωστὴ διατύπωσι τῶν παραπάνω τραγουδιῶν πῆρα ἀπ' τὸ πολύτιμο βιβλιό-ράκι τοῦ διαλεχτοῦ λογοτέχνη καὶ σοφοῦ ἱστορικοῦ κ. Γιάννη Μουρέλλου, ἡ «Κρητικὴ ψυχὴ»).

Τὴν ἄλλη μέρα στὶς Ἀρχάνες, τὴν πλούσια πολιτισμένη κωμόπολι μέσα στὴν εἰδυλλιακή φύσι, τ' Ἀρχανιώτικα παλληκάρια μᾶς τραγουδῆσαν μερικές ἀπ' τὶς περίφημες Κρητικές ἐρωτικές μαντινάδες μετὸ πρωτόγονο πάθος καὶ τὸν ἄκρατο λυρισμό τους.

Ἔτσι ὅπως τὶς ἀκούσαμε γράφω ἐδῶ μερικές, ἄλλες παίγνιδιάρες κι' εἰρωνικές, ἄλλες τρυφερές, αἰσθησιακές ἢ μελαγχολικές σύμφωνα μετὴν ἰδιοσυγκρασία τοῦ τραγουδιστῆ τους, ἀφοῦ μάλιστα οἱ περισσότερες εἶναι ὅπως ξέρομε, αὐτοσχεδιάσματα τῆς στίγμης:

Ψύχομαί καὶ μαραίνομαι σὰν τὴν κομένη βιόλα
ὄντας σοῦ θέλω θυμηθεῖ! Μᾶντα ξεχνῶ σου
[τὸ ὅλα;...

Δὲν ἔχει ὁ Ἄδης ὄνειρα, ἤσυχά θὰ κοιμοῦμαι,
θ' ἀλησιμονῶ τοὺς πόνους μου καὶ δὲ θὰ σοῦ
[θυμοῦμαι!

Πᾶρε μαχαίρι, χτύπα με, ξέσκισε τὴν καρδιά
[μου,
μὰ πρόσεχε μὴ λαβωθείς καὶ μέσα εἶσαι
[κυρά μου.

Βλέπω τὰ γὰρ τὰ μάτια σου, πῶς παίζουν,
[πῶς γελοῦνε,
πῶς λαχταρίζουν γιὰ φιλὶ καὶ δὲν τὸ μαρ-
[τυροῦνε.

Ἀπόψε σ' εἶδα στ' ὄνειρο, —χαρῶ το τ'
[ὄνειρό μου, —
πῶς εἶχες τὰ χεράκια σου πλεγμένα στὸ
[λαιμό μου.

Τὰ πόδια ἃ δὲ μοῦ κόψουνε μὰ τσαὶ τὴν
[τσεφαλή μου,
σὰν τὴν καρπούζα θὰ τσουρλῶ (κυλῶ) νὰ
σ' ἀκ'λουθῶ, πουλί μου!

Διά'λε! τὴν τρίχα ποῦθελα νὰ ξεψυχήσω
[μπρός σου,
ὄντας σὲ θώρουν ποῦδενες τὸν καλτσοβά-
[σταγό σου!

Καὶ ξαφνικά, σάμπως οἱ λεβέντες οἱ καλοὶ
νὰ βρίσκουν ὀνάξιο τους νὰ ξεχνιῶνται τόσες
ὥρες μετὴν ἀγάπη καὶ τὶς γλύκες τῆς, παρ-
μερίζοντας τὴν ἀληθινὴ τῆς ζωῆς ἀξία,
ξεσπᾶ σὰν ἑνα θριαμβικὸ σάλπισμα ὁ ὕμνος
τῆς ἐλευθέρου ἐντατικῆς ζωῆς. Χωρὶς αὐτὴν
τί ἀξίζουν τὰ νιάτα; τί ἀξίζει νὰ ζῇ κανένας;

Ὅποῦναι νιὸς καὶ δὲν πετᾷ σὰν τοῦ βοριά
[τὰ νέφη,
ἦντα τί θέλει τὴ ζωὴ στὸν κόσμον νὰ τὴν
[ἔχει;...

Ζωὴ ὅμως χωρὶς τὴν ἀγαπημένη, ὅσο
πλατεῖα κι' ἀνεμπόδιστη κι' ἂν εἶναι, δὲ
μπορεῖ ποτὲ ν' ἀναί πλήρεια εὐτυχισμένη, ὅ

πόθος νὰ τὴν ἔχει κοντά του, νὰ μὴ στερηθῇ
τὴ συντροφιά τῆς, τὸν κάνει νὰ τὴν παρα-
καλεῖ καὶ νὰ τῆς λέει:

Γίνου, πουλί μου, σύννεφο κι' ἐγὼ νὰ γίνω
[ἀντάρρα
νὰ σμίξωμε στοὺς οὐρανούς, νὰ περπατοῦμε
[ἀντάμα!...

Στὶς Ἀρχάνες ὅπου περάσαμε μιὰ ἀξέ-
χαστη ἀληθινὰ μέρα φίλοξενούμενοι τῆς Κεινό-
τητος, εἶδαμε γιὰ μιὰ φορὰ ἀκόμα, τί μπορεῖ
νὰ κατορθώσει μιὰ δυνατὴ ψυχὴ καὶ μιὰ
ἀκατάβλητη θέληση ἐμπνευσμένη ἀπὸ ἕνα
ἀνώτερο ἰδανικό, μ' ὅλη τὴ σωματικὴ ἀνα-
πηρία. Ὁ Μορφωτικὸς Σύλλογος ποὺ τόσο
συντελεῖ στὴν ψυχικὴ καὶ πνευματικὴ ἀνύ-
ψωσί τῶν νέων, εἶναι πραγματικὰ δημιούρ-
γημα ἑνὸς ἀναπήρου τοῦ μεγάλου πολέμου,
τοῦ κ. Γιάννη Μαρκοδημητράκη, ἀξιωματικοῦ
σὲ τιμητικὴ ἀποστρατεία. Πάνω ἀπ' τὸ
κρεβάτι τοῦ πόνου, ποὺ βρίσκεται καρφω-
μένος, ἱδρυσε τὸ Σύλλογο καὶ διευθύνει ὅλη
τὴν κίνησι τοῦ Μορφωτικοῦ, μὲ θαυμαστὴ
πνευματικὴ ἐνεργητικότητα.

Στὸ γυρισμό μας στὸ Ἡράκλειο τ' ἀπό-
γεμα, οἱ περίφημες εἰκόνες τῶν δύο τουλά-
χιστο (ὅπως μᾶς λέει ὁ κ. Ζυγκόπουλος)
Δαμασκηνῶν, ποὺ θαυμάζομε στὴ Μητρό-
πολι, στὸ μικρὸ Ἅγιο Μηνᾶ καὶ στὸν Ἅγιο
Ματθαῖο, τὸ μετόχι τοῦ ὅρους Σινᾶ, μᾶς θυ-
μίζουν τὸ Θεοτοκόπουλο μαθητὴ τοῦ Δα-
μασκηνοῦ ὅπως λένε.

Τὸ γραφικὸ χωριὸ τοῦ Ρόντελε, πέρα
ἀπ' τὴ χαράδρα μετὶ τὶς ἀνθισμένες πορτο-
καλιές, ἢ πατρίδα τοῦ μεγάλου ζωγράφου,
ἀπομένει γιὰ μᾶς ἕνα ἄφταστο ὄνειρο. Στὶς
λίγες αὐτὲς μέρες τῆς ἐδῶ διαμονῆς μας, ἀδύ-
νατο νὰ δοῦμε τὴν Κρήτη ὅλη, ὅπως τὴν
ὠνειρευτήκαμε. Ἔτσι περιοριζόμεσθε νὰ
ἀγναντέψωμε μόνο ἀπὸ μακριὰ τὰ Σφακιανὰ
βουνὰ καὶ τὸ Λασσήθι μετὰ τὰ κρουσταλλένια
νερά καὶ τὰ κεφαλοχώρια τοῦ.

Ἡ ἐκκλησία τ' Ἀη Παντελεήμονα στὸ
Μπιτζαριανό, μετὰ τὰ γλυπτὰ καὶ τὶς τοιχο-
γραφίες τῆς, χτισμένη ἀπ' τὸν πέμπτου
ἀκόμα αἰῶνα, ὅπως μᾶς λένε, πάνω σὲ ἐρεί-
πια ἀρχαίου ναοῦ, μέσα στὴ δροσερὴ χαρά-
δρα μετὰ τὰ πλατάνια καὶ τ' ἀηδόνια τῆς,
μᾶς ξαφνιάζει μετὰ τὶς τεράστιες σὲ ὑπερφυσ-
ικὸ μέγεθος τοιχογραφίες τῆς, καμωμένες ὅπως
φαίνεται, τὸν 11ο αἰῶνα, σὰ διορθώθηκε
ἡ ἐκκλησία, μισογκρεμισμένη ἀπ' τὸν καιρὸ
τῶν Ἀραβικῶν ἐπιδρομῶν.

Ἀγρυπνοὶ κι' ἀσυγκίνητοι βαρδιάτορες
οἱ μισοσβισμένοι Ἅγιοι, φυλᾶνε τὴν ἐκκλη-
σία στὴ μοναξιά τῆς, παραστέκουν ἀδιά-

φοροὶ στὴ σημερινὴ παρακμὴ κι' ἐρεῖπω-
σί τῆς.

Κάτω στὸ Σιλαβεροχώρι τῆς Πεδιάδος,
τὸ ὁλοστόλιτο ἐκκλησάκι τῶν Ἑσοδίων
τῆς Θεοτόκου μετὰ τὶς καλλιτεχνικὲς τοιχογρα-
φίες, λουλουδισμένο κι' ὁλοκάθαρο χρωστᾷ
στὴ στοργικὴ φροντίδα τοῦ Κου Γεωργ.
Σφακιανάκη, μετὰ τὴ διαλεχτὴ ψυχὴ, τὴν καλὴ
διατήρησί του.

Μιὰ ἐκδρομὴ ἀκόμα ὡς τὸν Κόκκινο
Πύργο κάτω στὸ Λιβυκὸ πέλαγος, στὶς
νότιες τῆς Κρήτης ἀκρογιαλιές, μᾶς δείχνει
τὸ νησί σὲ μιὰ ἄλλη μορφή του, μετὰ τὸ ζε-
στὸ καὶ ὑγρὸ λίβα καὶ μετὰ τὴν ἀποπνευκτικὴ
ἀτμόσφαιρά του.

Κ' ὕστερα οἱ τελευταῖες ὥρες πρὶν ἀπ'
τὴν ὀριστικὴν ἀναχώρησι, μετὰ τὴν ἀρχοντικὴ
φιλοξενία στὸ ὑποδειγματικὸ ἀγρόκτημα τοῦ
Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Κρήτης, λίγα
λόγια ἀπ' τὸ στόμα του γιὰ τὸ μεγάλο

ἔργο του: Τὸ Ἀρκάδι κι' ἡ ἱστο-
ρία του.

Λίγη ὥρα στὸ σπουδαστήριον τοῦ μεγαλό-
πνοου Ἡρακλιώτη ποιητῆ κ. Λευτέρη Ἀλε-
ξίου. Μιὰ ματιὰ στὸ σπουδαιότατο ἔργον
τοῦ κ. Σπανάκη γιὰ τὸ Κρητικὸ μεσαιω-
νικὸ λεξιλόγιον. Ἡ ἐπίσκεψις τῶν κτιρίων καὶ
τῶν τειχῶν τοῦ Ἡεροκλείου μετὰ τὴν ὁδηγίαν
τοῦ μεταφραστοῦ τοῦ Τουρκικοῦ ἀρχείου
κ. Σταυρινίδου. Ἐξηγήσεις καὶ πληροφορίες
ἱστορικῆς ἀπ' τὸν πολυμαθὴ Καθηγητὴ κ.
Πετράκη καὶ καλλιτεχνικῆς ἀπ' τὸ ζωγράφο
κ. Μαρκογιαννάκη, καὶ ἡ ὥρα ν' ἀφήσωμε
τὴν Κρήτη σήμερον γιὰ μᾶς τελειωτικά,
ἀφήνοντας τὶς ψυχὰς μας περιλυπτες γιὰ ὅ,τι
γνωρίσαμε καὶ ἔπρεπε ἀναγκαστικά ν' ἀφή-
σωμε σὲ λίγες, καὶ γιὰ ὅ,τι δὲν προλάβομε
νὰ δοῦμε καὶ νὰ γνωρίσωμε στὴ λιγοήμερη
ἐκεῖ παραμονή μας.

ΝΙΚΗ ΠΕΡΔΙΚΑ

Τὸ Διήγημά μας

Ἡ ζωὴ τῆς Λάλλας

Τὴν ἔλεγον Λάλλα· δὲν ἦταν πιά μικρὸ
κοριτσάκι, μὰ οὔτε ἀκόμη τέλεια «δεσπο-
νίς», νέα ποὺ «νὰ εἶχε βγῇ στὸν κόσμον». Δέκα
ἑπτὰ ὡς δέκα ὀχτῶ χρόνων, χρυσαλ-
λὶδα ἀκόμη στὸ κάτασπρο κουκούλι τῆς
κλεισμένη, ποὺ σὲ λίγο τρυπῶντας τὸ,
ἀνάλαφρη πεταλοῦδα, θριαμβευτικὰ θὰ πε-
τοῦσε στὸ φῶς καὶ τὴ ζωὴ.

Ἦταν μικροκαμωμένη, μὰ θαυμαστὰ συμ-
μετρικὴ. Μαυρομάτα, ξανθομαλλοῦσα, εἶχε
ἕνα ροδακινένιο χνούδινο προσωπάκι ὅπου
ξεχώριζαν τὰ χεῖλιά τῆς, αἱματοβαμμένα πέ-
ταλα ἐνὸς ρόδου γεμάτου δροσιά. Εἶχε ἄλη-
θινὰ κουκλίστικη ὡμορφία, ὅπως εἶχε καὶ
τῆς κούκλας τὴν ἀνέκφραστη παγερὴ ψυ-
χράδα.

Ζωερὴ καὶ γλυκεῖα στὸ σπίτι τῆς, μετὰ
τοὺς δικούς τῆς, ἔπαιρνε ἕνα ὕψος σοβαρό,
κρῦο καὶ ἀδιάφορο μὲν βρισκόταν σὲ ξέ-
νους μπροστά. Λὲς κι' ἐκλείνει τὸ πρόσωπό
τῆς, σφίγγονταν τὰ χεῖλιά τῆς, τὰ μάτια τῆς
χάσαν τὴ λαμπράδα τους, καὶ γινόταν
σὰν μιὰ μικρὴ Σφίγγα ποὺ θὰ ἦταν ἀδύνατο
νὰ καταλάβῃς τί ἔκρυβε μέσα τῆς. Καὶ ὅσοι
τὴν πλησίαζαν γιὰ τὸν τοῦ τραβοῦσε ἡ χάρη

τῆς, χάρη Ταναγραίας, γρήγορα τὴν ἀφ-
ναν μόνον γιὰ τὸν τοῦ ἐδιώχνε ἢ παγωμάρα
τῆς ζωντανῆς αὐτῆς κούκλας.

Οἱ γονεῖς τῆς ἦσαν ἀπελπισμένοι μετὰ
τὸν περίεργον αὐτὸν χαρακτήρα τῆς· ὁ πα-
τέρας τῆς πρὸ πάντων, ποὺ τὴν εἶχε κρυφὸ
καμάρι, τὴν εὗρισκε ἀνεξήγητη καὶ τὴν
ἔλεγε «ἄψυχη», «ἕνα κομμάτι μάρμαρο» καὶ
πολύ λυπόταν γι' αὐτό. «Δὲν μοῦ λὲς, ἔλεγε
στὴ γυναῖκα του, πῶς ἔγινε ἔτσι αὐτὸ τό
κορίτσι; Δὲν αἰσθάνεται; Δὲν ἔχει αἷμα μέσα
τῆς; Δὲν ἔχει ζωὴ; Δὲν ἔχει ψυχὴ;»

Καὶ θυμῶνε, ἴσως γιὰ τὴν συλλογιζόταν
πῶς θὰ ἦταν δύσκολο νὰ βρῇ γαμπρὸ γιὰ
τὸ κρῦο αὐτὸ πλάσμα. «Μὴν τὰ παίρνεις
τραγικὰ τὰ πράγματα», τοῦ ἔλεγε ἡ μη-
τέρα, πρὸ ἡρεμῆς αὐτῆς· «εἶναι μικρὴ ἀκόμη,
καὶ ἄβγαλτη στὸν κόσμον· ἔννοια σου, σιγὰ
σιγὰ θὰ ξεθαρρέψῃ, θὰ ἀλλάξῃ, μὴ φοβάσαι.
Δὲν εἶσαι ἀπεναντίας εὐχαριστημένος, ποὺ
χάρεις στὸν χαρακτήρα αὐτὸν τῆς Λάλλας
βγαίνομε ἀπὸ πολλὰς φροντίδες; Μετὰ τὴν
ἐλευθερίαν ποὺ ἔχουν σήμερον τὰ κορίτσια,
ἔτσι καθὼς εἶναι, ποὺ ὅλα τὰ διαβάζουν,
ὅλα τὰ ξέρουν, καθὼς πηγαίνουν ὅπου

θέλουν. και κάνουν ό,τι τους περάσει από το νοῦ, ξέρεις τί επικίνδυνο πού θάταν, και τί εὐθύνη θά εἶχαμε, ἂν ἦταν ἡ Λάλλα μας ἀλλοιώτικη, πιό ζωηρή, πιό θερμή ὅπως τήν θέλεις ἐσύ; Ἔτσι, τουλάχιστον, εἴμαστε ἡσυχιοί.

Και ἡ σκέψη αὐτή πού τήν παρηγοροῦσε, χρησίμευε και γιά νά τῆς ξεδιαλύνει τίς ἀνησυχίες πού καμμιά φορά τῆς ἔδινε ἡ ἀπόλυτη ἐλευθερία, μέ τήν ὁποία μεγάλωνε ἡ κόρη της.

Ἦταν μιὰ καλή κ' εὐσυνείδητη γυναίκα, ἡ μητέρα τῆς Λάλλας. Μά εἶχε ὅλη τήν ὀνειροπόλα νωθρότητα πού τῆς εἶχε φυτέψει μέσα της ὁ ρωμαντισμός τῆς παλαιᾶς ἐποχῆς. Στήν ἀνατροφή τῆς κόρης της εἶχε ἀκολουθήσει τή γενική συνήθεια και τῆς εἶχε δώσει τήν «μοτέρνα» ἀνατροφή, πού δέν ἔχει «προλήψεις και προκαταλήψεις», και ἀφήνει τὰ κορίτσια νά ξεπετιοῦνται «ἐλεύθερα και μόνα», καθένα κατὰ τή φύση του. Πολ-λές φορές, ἡ τόσο πρόωρη ἀνάπτυξη και παντογνωσία τάραξαν τήν δειλή ψυχή της. Μά ἀπλοϊκή στή σκέψη και στά αἰσθήματα καθῶς ἦταν, γρήγορα ἡσύχαζε μέ τήν ιδέα, πῶς μαζί μέ τίς συνήθειες εἶχαν ἀλλάξει κι' αὐτές τῶν κοριτσιῶν οἱ ἰδιοσυγκρασίες! Ἀληθινά, και αὐτή ἡ περίφημη, ἡ θρυλική γυναικεία εὐαίσθησις, τῆς φαινόταν σάν νά εἶχε σβύσει πιά ὁλότελα ἀπό τίς καρδιές τῶν κοριτσιῶν, ποῦμοιαζαν νά τὰ ὑποδέχονται ὅλα μέ ἀπάθεια και μέ μιὰ ἐπιπολαιότητα μοναδική.

Τό φαινόμενο αὐτό, πού τῷβρισκε περίεργο ἀλλά δέν ζητοῦσε νά τὸ καταλάβει, νά τὸ ἐξετάσει πιό βαθειά, ἔδιωχνε τοὺς φόβους της, τῆς ἐξανάδινε τή γαλήνη. Καί ἂν ἀκόμα στήν ἐλαφρότητα και τή ξενιοισιά τῶν κοριτσιῶν δέν ἔβρισκε πάντα ἀρκετὴ ἐξασφάλιση γιά τοὺς κινδύνους πού περνοῦνε στή μεταβατική τους ἡλικία, πῶς νά μὴ τήν ἡσύχαζε ὁλότελα ὁ ψυχρὸς και ἀδιάφορος χαρακτήρας τῆς Λάλλας; Γι' αὐτό, τήν ἄφινε χωρίς καμμιά ἐπίβλεψη, χωρίς ποτέ της νά ζητᾷ νά μπῇ μέσα στή σκέψη της και τήν καρδιά της.

Και ἡ Λάλλα μεγάλωνε ἔτσι, ἐλεύθερη, μονάχη, συνειδημένη ὅλα νά τὰ κλείνει μέσα της. Ὅλα τὰ διάβαζε, ὅλα τὰ ἀκούγε· τήν ἔπαιρναν ἀπὸ μικρὴ σ' ὅλα τὰ θέατρα· στοὺς κινηματογράφους δὲ ἦταν τακτικά, και δέν περνοῦσε καμμιά ἀπὸ τίς πολὺκροτες και τίς πολυσύχναστες ταινίες πού νά μὴ τήν παρακολουθοῦσε, μέ ἐνδιαφέρον, ἀλλά και χωρίς καμμιά ἐξαιρετική προθυμία. Γιατί ποτέ της, και γιά τίποτε, οὔτε γιά τὰ πιό

ρεαλιστικὰ μυθιστορήματα, οὔτε στοὺς ἀνόητους διαλόγους τῶν θεάτρων, οὔτε στίς ὑποβλητικώτερες σκηνές τοῦ κινηματογράφου δέν ἔδειχνε καμμιά ἰδιαίτερη περιέργεια, καμμιά πιό ἐντονη συγκίνηση. Μὲ τίς φίλες της μαζί, τίς περισσότερες φορές, τὰ κορδίδευε ὅλα! Κι' ἀποροῦσε ἡ μητέρα «Περίεργο πλᾶσμα! ἂν και ξέρη τόσα, τίποτε δέν καταλαβαίνει· δέν αἰσθάνεται, σάν νά μὴν ἔχη καρδιά!»

«Οὔτε νεῦρα, οὔτε αἰσθήσεις! τί ἰδιοσυγκρασία, τί ὀργανισμός!» συλλογιζόταν ὁ πατέρας.

Και κανένας ἀπὸ τοὺς δυὸ δέν φανταζόταν τί ἀληθινὰ γινόταν μέσα στήν καρδιά τῆς Λάλλας, τί πολὺπλοκα ἐρεθιστικά συναισθήματα τάραξαν τήν ψυχρή της ἰδιοσυγκρασία, τί ἐνταση πάθους, πού ἦταν ἐντελῶς δυσανάλογο μέ τήν ἡλικία της, κρυβόταν πίσω ἀπ' τήν φαινομενικὴν ἐκείνην ἀπάθεια! Ἡ ὑποκρισία της, ὑποκρισία φυσική σὲ κάθε γυναίκα, γιατί προέρχεται ἀπὸ μιὰν ἐμφυτὴ ντροπὴ γελοῦσε και τοὺς δυὸ, γιατί καθῶς εἶχαν ἐκείνοι ἀλλοιώτικα ἀνατραφῇ και ζήσει, δέν μπορούσαν τώρα νά νοιώσουν τήν ψυχολογικὴ κατάσταση και τήν φυσιολογικὴ διάθεση τῆς κόρης των.

Στίς φύσεις αὐτές, σάν τῆς Λάλλας, πού τὰ κρύβουν ὅλα μέσα τους, μὰ ἴσια ἴσια γι' αὐτὸ γίνονται ὁλοένα πιό εὐαίσθητες, ὁ κινηματογράφος περισσότερο ἀπὸ κάθε τι ἄλλο ἐξασκεῖ μιὰ βαθειὰ ἐπιρροή. Στὸ πανί ἐπάνω ξετυλίγονται ἀτέλειωτα τὰ ἐπεισόδια, πού ἔχουν ἐλατήριο τὸν ἔρωτα και μόνον αὐτόν· οἱ σκηνές τοῦ πάθους ἀκολουθοῦν ἡ μιὰ τήν ἄλλη, γεμάτες ἀπὸ τὸν ζωντανὸ ὕλισμό, πού τοὺς προσδίνει τὸ τεχνικὸ παίξιμο τῶν ἡθοποιῶν. Καί τὰ κοριτσάκια πού σὲ λίγο θά εἶναι πάλι ἡρεμα κι ἀμέριμνα, σάν νά μὴν ἔχουν τίποτε αἰσθανθῇ, συγκλονίζονται ἀπὸ μιὰ βαθειὰ ἀνατριχίλα πού τὰ ἀναταράζει ὡς τίς μυχιώτερες ἴνες τοῦ σώματός των, και σιγὰ σιγὰ, μιὰ νοσηρὴ περιέργεια σκορπιέται μέσα τους, και μιὰ ἡδονιστικὴ νωχέλεια διαχύνεται, σ' ὅλη τους τήν ὕπαρξη.

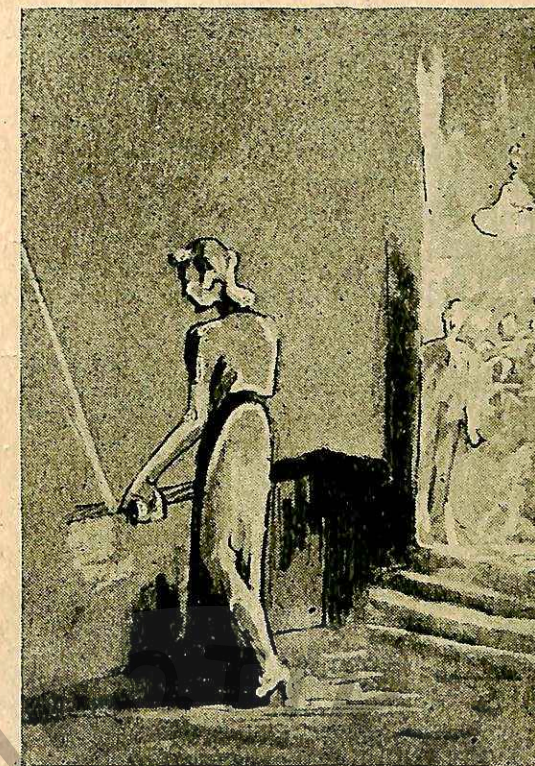
Ἡ Λάλλα, ἡ σοβαρὴ κι' ἀναίσθητη ἦταν ἐξαιρετικὰ εὐδίκτη, κι' ἡ ψυχὴ της συγκλονιζόταν και τρεμούλιαζε σάν τὴ χορδὴ τοῦ πιό εὐαίσθητου ὀργάνου πού πάλαι στὸ ἀπαλῶτερο ἄγγιγμα. Εἶχεν ἕναν ὀργανισμό ὑπερβολικὰ συγκεντρωτικό, προκισμένο μέ μιάν αἰσθαντικὴν τέτοιαν ἐντονη ποῦφτανε ὡς τὴ νοσηρότητα. Κ' ἡ ἀνατροφή της, μέ τὴ τόσο πρῶϊμη ἀνάπτυξη, τὴ σωματικὴ και διανοητικὴ, ἔκανε ἀκόμη πιό ἐπικίνδυνη τήν ἐκλεκτὴ μ' ὅλα ταῦτα ἐκείνη φύση

Ἡ Λάλλα, μιὰ περίεργη ταραχὴ χυνόταν σ' ὅλο της τὸ σῶμα· ἕνα αἶσθημα ἐκνευριστικὸ ἔσφιγγε τήν καρδιά της, και στήν φαντασία της πετοῦσαν οἱ πιό ρεαλιστικὲς ὀπτασίες.

Μέσα στὸ σκοτάδι πού σὲ κάνει νά συγκινεῖσαι πιό εὐκόλα, στή βαρεῖα ἐκείνη ἀτμόσφαιρα πού ζεστή, ἀποπνιχτικὴ ἀπὸ τήν τόση συρροὴ κι' ἀπὸ τὰ δυνατὰ ἀρώματα τῶν κυριῶν ζαλίζει και μαλακώνει τὰ νεῦρα, ἡ Λάλλα παραδινόταν ψυχὴ και σῶμα στὸ θέαμα πού παρακολουθοῦσε μέ φαινομενικὴ ἀπάθεια, και μιὰ ἡδονή, πού ἦταν ἕνα κρᾶμα φόβου, φρίκης και μυστικῆς ἀπολαύσεως, σκορπιζόταν μέσα της. Κ' ἐνῶ τὰ μάτια της καρφώνονταν ὀρθάνοιχτα στὸ πανί, στή φαντασία της ἔπαιρνε ἡ ἴδια τὸ ρόλο τῆς ἡρώιδας πεῦχε νοιώσει τὰ μεγάλα ἐκείνα πάθη. Ἡ ψυχὴ της μετουσιωνόταν στήν πολὺπλοκη ψυχὴ ἐκείνης και τὸ σῶμα της γινόταν ἕνα μέ τὸ σῶμα τῆς ἡρώιδας, λές και τὸ διαπερνοῦσαν τὰ ἴδια ρίγη ὅταν ἐκείνη βρισκόταν ἀπὸ ἔρωτα μεθυσμένη στοῦ ἀγαπημένου της τήν ἀγκαλιά. Ὡ, τὰ σφιχτὰ, και παθητικὰ ἀγκαλιάσματα, τὰ μακρὰ τ' ἀτέλειωτα φιλιὰ πού τόσο συχνὰ ἐπαναλαμβάνονται στὸν κινηματογράφο, και πού σ' αὐτὰ βάζουν οἱ ἡθοποιοὶ ὅλη τους τήν τέχνη και ὅλη τους τήν ψυχὴ, πῶς τήν ἄφηναν σάν παραλυμένη τὴ μικρὴ τὴ Λάλλα! Ἡ καρδιά της χτυποῦσε τρελλά σάν ἔβλεπε στὸ πανί τὰ δυὸ πρόσωπα τῶν ἐρωτευμένων νά πλησιάζουσι σιγὰ σιγὰ, και ὅταν τέλος ἔσμιγαν τὰ χεῖλη, μιὰ ἀνατριχίλα ἀηδίας και ἡδονῆς ἐτράνταζε τὸ λεπτό της σωματάκι.

Τὸ ξαναμμένο της μυαλό, τήν ἔκανε τίς περισσότερες φορές θύμα μιᾶς παραίσθησης, πού στήν ἀρχὴ τῆς καθιστοῦσε ἀφόρητες σχεδὸν τίς εἰκόνες πού ἔβλεπε. Γιατί δέν βρισκόταν πιά μονάχη αὐτὴ στή θέση τῆς ἡρώιδας, μὰ τὸ ρόλο τοῦ κυριώτερου ἀνδρικοῦ προσώπου ἔπαιρνε ὁ ἕνας μετὰ τὸν ἄλλον οἱ διάφοροι γνωστοὶ της· και αὐτὸ τῆς ἦταν φριχτό! Γιατί ἐκεῖνος πού φανταστικὰ τήν ἀγαποῦσε, κι' ἐρχόταν κοντὰ της και τήν ἔπιανε μέ πάθος, αὐτὸς πού μέσα στὰ μάτια του ἔβλεπε νά λάμπη ἕνας πόθος τρελλός, δέν ἦταν πιά ἕνας ἄγνωστος ὥραϊος και φανταστικός, μὰ ὁ τάδε ἡ ὁ δεῖνα ἀπὸ τοὺς νέους πού ἐγνώριζε. Καί π' ἀνόνταν ἡ ἀναπνοὴ της, κι' ἀνατριχίαζε ἀπὸ ἀποστροφή. Καί σάν ἔβλεπε τὸ πρόσωπό του ὁλοένα νά πλησιάζει τὸ δικό της, κι' ἐνοιώθε ἀπάνω της τὸ φλογερὸ του ἄγγιγμα ἡ ἀγω-

νία της ὁλοένα μεγάλωνε και γινόταν τόση, πού μέ κόπο κρατοῦσε μιὰν ἀπέλπιδα κραυγὴ, στὸ φιλί. πού παρατεινόταν ἐπάνω στὸ πανί. Ἡ Λάλλα ἔκλεινε τότε τὰ μάτια, και φαινόταν πῶς ζητοῦσε νά διώξει τὸ φριχτὸ τὸ ὄνειρο· μὰ στήν ἐπόμενη ἐρωτικὴ σκηνὴ ὁ ἐφιάλτης ξαναγύριζε, πιό ἐπίμονος και πιό ἐνοχλητικός.

Κ' ἡ Λάλλα γλύστρησε στή μισοφωτισμένη ταρατσα...

Ἀηδία ἦταν τὸ πρῶτο αἶσθημα πού κυριαρχοῦσε μέσα στήν ψυχὴ τῆς Λάλλας· μὰ σιγὰ σιγὰ, ὅσο ξαναγύριζαν οἱ ζωηρὲς ἐκείνες ἐντυπώσεις, ὅσο ἐμπειρότερη γινόταν σ' αὐτές, ἄρχιζε νά βρίσκει πῶς εἶχαν μιὰ μοναδικὴ γοητεία, και νά ξεχωρίζε σ' αὐτὴ τήν ἀγωνία της μιὰν ἀπόλαυση ποῦχε μιὰν ἰδιαίτερη γλύκα γιατί δέν τήν ἐνοιώθε και γιὰ τὴν ἔκανε νά ἀνατριχιάζει.

Μὲ μιάν ἀκόρεστη ἀναλυτικὴ μανία πού τὴ χρωστοῦσε στὰ νεώτερα ψυχολογικὰ μυθιστορήματα πού διάβαζε, ζητοῦσε νά ἐξηγήσει τὰ συναισθήματα πού τήν κυρίευαν. Καί ἡ λεπτόλογη και νευρασθενικὴ αὐτοεξέταση ἐρέθιζαν ἀκόμη πιό πολὺ τὰ εὐαίσθητα νεῦρα της, τήν ἔκαναν πιό κρυφὴ, και τέλος καταντοῦσε ἀληθινὸ βασανιστήριο ἡθικό, πού τῆς ἄρεσε μολταῦτα και τὸ ὑπόφερε μέ ἡδυπάθεια.

Μὰ οἱ σκέψεις αὐτές, οἱ ἀπορίες πού τῆς ἐγεννιοῦντο, ὁ πόθος νὰ γνωρίσῃ καὶ αὐτὴ ἀληθινὰ ὅ,τι ὡς τότε τὸ φανταζόταν μονάχα, ἡ παθολογικὴ αὐτὴ περιέργεια καὶ ἀνησυχία πού τὴν κυνηγοῦσαν σχεδὸν ἀδιάκοπα ἐγίγαντώνονταν κι' ἐπαιρναν τεράστιες διαστάσεις τῇ νύχτα, τὴν ὥρα πού ἡ Λάλλα, μόνη στὴν κοκέτικη κάμαρά της ἐτοιμαζόταν γιὰ νὰ ξαπλωθῇ, ἄσπρη καὶ κρινάτη, στὸ κάτασπρο κρεββάτι της. Ντελικάτη καὶ σὰν αἰθέρια μέσα στὸ λεπτὸ νυχτικὸ της, ποῦφτανε ὡς κάτω κι' ἄφινε νὰ φαίνονται μόνο οἱ ἄκρες τῶν γυμνῶν ποδιῶν της, μὲ τὰ μαλλιά της ξέπλεκα καὶ φουντωτὰ ὁλόγυρα στὸ συλλογισμένο προσωπάκι της, ἀνακαθόταν στὸ κρεββάτι της, καὶ πρὶν χωθῇ κάτω ἀπ' τὰ σεντόνια, ἐνῶ ἔστελνε ἕνα αὐτάρεσκο χαμόγελο στὴν ὁμορφὴ σιλουέττα πού ζωγραφιζόταν στὸν ἀπέναντι καθρέφτη, ἡ Λάλλα βυθιζόταν στὶς σκέψεις.

Εἶναι ἡ ὥρα ἡ καμωμένη γιὰ ρεμβασμούς καὶ καρδιοχτύπια, ἡ ὥρα πού κάθε νέα, πρὶν τὴν πάρει ἀκόμα ὁ ὕπνος πλέκει ὄνειρα, καὶ τὸ πιὸ συχνὰ ὄνειρα ἐρωτικά. Ἐρρέμβαζε κι' ἡ Λάλλα, μὰ δὲν ὀνειρευόταν σεληνόφωτες βραδυές, ρομαντικούς περιπάτους, κανένα σφίξιμο χεριῶν πιὸ θερμὸ, κανένα τρυφερὸ φιλή, πού θὰ ἐπαιρνε μὲ τρεμοῦλα στὰ κρυφά, στὰ πεταχτά· δὲν ποθοῦσε μιὰν ἀπειρή κι' ἀνώτερη ἀγάπη πού θὰ γέμιζε μιὰν ὁλόκληρη ζωὴ μὲ ἡρεμία καὶ εὐτυχία. Διότι γι' αὐτὴν ἔρως δὲν ἦταν ἡ ἀρμονικὴ συνεννόηση δύο ψυχῶν, μὰ ἡ πύρινη φλόγα πού θὰ τὴν κατάρτωνε σῶμα καὶ ψυχὴ, πού θὰ τὴν ἔλυσε ὁλόκληρη. Τὸ φιλή δὲν ἦταν «ὁ ἀγγελικὸς χαιρετισμὸς τῶν ἀστεριῶν», μὰ ἡ ρεαλιστικὴ ἀπόλαυση, πού μεθώντας τὴν θὰ τὴν ἀφάνιζε.

Τὸ μυαλό της, ἐπηρεασμένο ἀπὸ τὶς περιγραφές τῶν μυθιστορημάτων καὶ τὶς σκηνές τῶν κινηματογράφων φανταζόταν μιὰν ὁλόκληρη ζωὴ βαθειῶν συγκινήσεων, πού δὲν θὰ ἔπαυαν ποτέ. Κ' εἶχε τόσο ἐντονὴ τὴ δύναμη νὰ τὰ ἀναπαρασταίῃ ὅλα, ἦταν τόση ἡ ἑξαψὴ τῆς φαντασίας της, πού ἐνῶ σιγὰ σιγὰ πλάγιαζε νόμιζε πὼς αἰσθανόταν κι' ὅλας τὰ τρελλὰ ἐκεῖνα χάδια πού θὰ προκαλοῦσε ἡ ὁμορφιά της καὶ τὸ πάθος της, καὶ ἔτρεμε ὅλη ἀπὸ ἡδονή. Μὲ τὰ χέρια της τευτωμένα στὸ μακρὸς τῶν πλευρῶν της, μὲ συσπασμένο ὅλο της τὸ εἶναι ἔμενε ἐντελῶς ἀκίνητη, μ' ὀρθάνοιχτα τὰ μάτια στὸ σκοτάδι, σὰν γιὰ νὰ μὴ χάσῃ τίποτε ἀπὸ τὴν κρυφὴ ἀπόλαυση, πού τὴν κυρίευε.... Μὰ οἱ εἰκόνες ἐγίνονταν τώρα πιὸ τολμηρές,

κι' ἐπαιρνε τέτοια ἐνταση ἢ αἰσθαντικότης τῆς πού, ἐπαναστατημένη, τρομαγμένη, κι' ἀηδιασμένη κουλουριάζονταν στὸ κρεββάτι της, κ' ἐνῶ νευρικοὶ σπασμοὶ τὴν ἐκλόνιζαν, ἔκλεινε μὲ φρίκη τὰ μάτια της, δάγκανε μὲ λύσσα τὸ μαξιλάρι της, καὶ ξεσποῦσε τέλος σ' ἕνα κλάμα σπαραχτικὸ, πού τὴν τράνταζε ὁλόκληρη· κ' ἔτσι ἀποκοιμόταν...

Αὐτὴ ἦταν ἡ Λάλλα· ἕνα μικρὸ, γοητευτικὸ μυστήριον γιὰ ὅλους, καὶ γιὰ τὸν ἴδιο ἑαυτὸ της· γιὰτὶ κανένας δὲν καταλάβαινε τί γινόταν μέσα της. Αὐτὴ ἡ ἴδια, μὲ ὅλη της τὴν ψυχοεξεταστικὴ μαγία, δὲν καταλάβαινε πιὸ πολλὰ· οὔτε μποροῦσε νὰ ἐννοήσῃ τὶς ἀκατανίκητες ἐμπαιθεῖς ὁρμές, πού κυριαρχοῦσαν στὴ φύση της, οὔτε νὰ φανταστῇ ποῦ, ἀσυναίσθητά της, ἔβαινε. Γιατὶ ὠριμάζαν μέσα της σκέψεις καὶ πόθοι, πού ἀθελά της, μὰ μοιραῖα, δὲν περίμεναν παρὰ τὴν κατάλληλη περίσταση γιὰ νὰ ξεσπάσουν σὲ κάτι τι ὀριστικὸ κι ἀναπόφευκτο.

Μιὰ χλιαρὴ Μαρτιάτικη βραδυά, ἡ Λάλλα βρισκόταν σὲ μιὰ βεγγέρα, σ' ἕνα φιλικὸ τους σπῆτι. Ἦταν κύκλος στενός· οἱ μεγάλοι συζητοῦσαν ἢ ἐπαιζαν χαρτιά· οἱ νέοι συνήθως μετὰ τὴν σχετικὴ κουβέντα, τῶρριχναν στὸ χορὸ. Ἡ Λάλλα πῆγαινε στὶς μικρές ἐκεῖνες συναθροίσεις γιατί τὸ θέλαν οἱ γονεῖς της· εἶχε πάντα τὸ ἴδιο ὕψος σοβαρὸ καὶ ντροπαλὸ· τόσο πιὸ ψυχρὸ καὶ πιὸ ἄψυχο ὅσο πιὸ τολμηρὸς καὶ πιὸ ὑλίκης ἦταν οἱ σκέψεις πού τὴν εἶχαν συνταράξει. Γιατὶ ἡ ἔμφυτη παρθενικὴ ντροπὴ πού ἦταν ζωερὴ ἀκόμη μέσα της, τὴν ἔκανε νὰ ὑποφέρῃ σκληρά, ὅταν πλησιάζοντας τοὺς νέους πού γινώριζε θυμόταν τὶς τρελλές της φαντασίες. Καὶ αὐτὸ τῆς ἔδινε τὸ ἀδιάφορο ἐκεῖνο ὕψος, πού ἦταν ἀκατανόητο γιὰ ὅλους...

Ἦταν μιὰ βραδιά τόσο γλυκεῖα πού στὶς κλειστὲς αἰθούσες αἰσθανόταν κανένας βαρὺ καὶ ἀποπνιχτικὸ νὰ τὸν πιέζῃ. Κ' ἡ Λάλλα, ξεφεύγοντας τὴν ἐκνευριστικὴ ἐπίδραση τῆς ἀτμόσφαιρας αὐτῆς, γλύστρησε ἀπαράτηρητῃ στὴ μισοφωτισμένη ταράτσα καὶ στηρίχθηκε στὸ πεζοῦλι. "Εφταναν σ' αὐτιά της οἱ νανουριστικοὶ ἤχοι τῶν μοντέρνων χορῶν καὶ ἀκόμη περνοῦσε μπρὸς στὰ μάτια της ἡ εἰκόνα τῶν σφιχταγκαλιασμένων ζευγαριῶν μὲ τὸ ρυθμικὸ ταλάντευμα τους καὶ μιὰ ἡδονικὴ νωχέλεια χυμένη σ' ὅλους τὸ εἶναι. Πέρασε στὸ φλογισμένο μέτωπό της τὸ χέρι της, μὰ ἦταν κι' αὐτὸ ζεστό, ὅπως ἦταν χλιαρὸ καὶ τὸ Μαρτιάτικο ἀεράκι πού ἀντὶ νὰ τὴν δροσίσει καὶ νὰ τὴν ἡσυχάσῃ, λὲς καὶ τὴν ἐξάλιζε ἀκόμη πιὸ πολὺ μὲ τὴν

παθητικὰ ἀνάσα του, ὅπου ξεχειλοῦσαν τῶν ἐρωτευμένων λουλουδιῶν οἱ δυνατὲς μυρωδιές. Θαρρεῖς πὼς κι' αὐτὴ ἡ Φύση, ἡ καλὴ κ' εὐεργετικὴ Φύση συνωμοτοῦσε κείνη τὴν βραδιά γιὰ νὰ κάνῃ ρεαλιστικώτερο, σαρκικώτερο, τὸν ἐφιάλτη πού κυνηγοῦσε τὴ Λάλλα· βρισκόταν σὰν μέσα σ' ἕνα ὄνειρο ἀμείλιχτο, ἀσυνείδητά της ὑποταγμένη σὲ μιὰ νικητρία δύναμη ὑλιστικὴ, ἀνεύθυνη γιὰ κάθε της σκέψη, γιὰ κάθε της πράξη. "Εξάφνα κάποιον αἰσθάνθηκε ἀπὸ πίσω της· ἕνα βῆμα νεανικὸ, ἀνδρικό... Ἡ Λάλλα ἀνατινάχτηκε. Ἡ ζεστὴ ἀναπνοὴ πού τὴν ἐνοιῶσε πολὺ κοντὰ της, νὰ τῆς ἐγγίξῃ σχεδὸν τὸ λαιμό, τὴν ἔκανε

νὰ ἀνατριχιάσῃ, σὰν τὰ ὑπερβολικὰ εὐαίσθητα ἐκεῖνα φυτὰ, πού ἀρχίζουν καὶ τρέμουν στὸ παραμικρότερο ἄγγιγμα. "Ενα χέρι χλιαρὸ ἀκούμπησε τὸν ὦμο της, κ' ἐρρίγησε ἡ σάρκα της κάτω ἀπ' τὴν λεπτὴ μουσελίνα· καὶ πρὶν ἀκόμη ἐκεῖνος τῆς μιλῆσῃ, ἡ Λάλλα σὰν μαγνητισμένη, καὶ σὰν γιὰ μιᾶς ὅλες οἱ ἐκνευριστικὲς ἐπιρροές πού τὴν τάραζαν νὰ ξεσποῦσαν σὲ μιὰ παράτολμη ἐνέργεια, ἀρπάξῃ μὲ τὰ δύο της χέρια τὸ κεφάλι πού βρισκότανε κοντὰ της καὶ τὸ φίλησε μὲ ὀρμὴ χωρὶς καὶ αὐτὴ νὰ ξέρῃ ἀκόμα μὲ ποιὸν εἶχε νὰ κάνῃ!...

(Τὸ τέλος στὸ ἐπόμενο αὐτὸ ἀδίο)

Τὸ Οἰκογενειακὸ περιβάλλον

Στὴ σημερινὴ μας μελέτη θὰ ἐξετάσωμε τὸν τρίτο παράγοντα γιὰ τὴν ψυχικὴ μόρφωσι καὶ ἀνάπτυξι τοῦ χαρακτήρος μας καὶ αὐτὸς ὅπως εἶπαμε εἶναι¹: τὸ οἰκογενειακὸ περιβάλλον. Εἰς τὸ περιβάλλον αὐτὸ ἐκτὸς τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας θὰ συμπεριληφθοῦν ὅλοι ὅσοι ζοῦν ὑπὸ τὴν ἴδια στέγη, δηλ. τὸ ὑπηρετικὸ προσωπικόν, ἢ συγγενεῖς πού συγκατοικοῦν.

Ἡ οἰκογένεια εἶναι ἡ μικρὴ κοινωνία μέσα στὴν ὁποῖαν γεννιέται ὁ ἀνθρώπος καὶ προετοιμάζεται γιὰ τὴν εὐρύτερη κοινωνία πού ἀργότερα θὰ γνωρίσῃ καὶ στὴν ὁποῖαν προορίζεται νὰ ζήσῃ. Τὸ οἰκογενειακὸ περιβάλλον εἶναι τὸ φυτώριον πού θὰ προπαρασκευάσῃ τὴν τρυφερὴ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου, πού θὰ ἀναπτύξῃ καὶ θὰ βοηθήσῃ νὰ ἐκδηλωθῇ κάθε λαμπρὰ ἰδιότης, ὅπου θὰ μορφώσῃ τὸν τύπο τοῦ χαρακτήρος τοῦ νεοῦ ἀνθρώπου ἀνάλογο μὲ τὸν τύπο πού θὰ παρουσιάσῃ ἡ μικρὴ αὐτὴ κοινωνία. "Οσο δηλ. περισσότερον θὰ παρουσιάζῃ τὸν τύπο τῆς ὑγιούς κοινωνίας μὲ τὴν ἀρμονικὴ συμβίωσι καὶ τὴν ἀναγνώρισι τῆς ἰσοτιμίας τῶν μελῶν ὅπου ἡ τάσις γιὰ ἐπιβολὴ καὶ ὁ ἀγῶνας γιὰ ἐπικράτησι ἔχει παραχωρήσει τὴ θέσι του στὸ ἀνεπτυγμένο κοινωνικὸ συναίσθημα, — τόσο τὸ ἄτομο θὰ ἐκδηλώσῃ τὰ γνωρίσματα τοῦ ὑγιούς ἀνθρώπου.

Πὼς συμβαίνει παιδιὰ καλῶν οἰκογενειῶν νὰ γίνοντι ἐλεεινοὶ ἀνθρώποι καὶ ἀντιστροφῶς ἀπὸ ἐλεεινὲς οἰκογένειες νὰ βγοῦν καλοὶ ἀνθρώποι; Πρῶτ' ἀπ' ὅλα οἱ φαινομενικῶς καλὲς οἰκογένειες κρύβουν πράγματι τὰ γνωρίσματα τῆς ὑγιούς, τῆς ἰδεώδους

οἰκογενείας, ἀπ' τὴν ὁποῖαν προκύπτει ὁ ποῦ νὰ προέλθῃ ἕνας πραγματικὸς ἄνθρωπος; "Ας μὴν ξεχνοῦμε ὅτι καλὴ οἰκογένεια δὲν ἐννοεῖ ἡ Ἀτομικὴ Ψυχολογία τὸν τύπο τῆς οἰκογενείας ὁ ὁποῖος καλουπαρισμένος σὲ μιὰ ὀρισμένη νοοτροπία τυφλῆς πειθαρχίας καὶ ὑπακοῆς εἰς τὸν ἀναλαβόντα τὴν εὐθύνη τῆς οἰκογενείας, (πατέρα, μεγάλο ἀδελφὸ ἢ ἑλλείπει καὶ αὐτῶν ὁποῖον ἀναλάβει αὐτὰ τὰ καθήκοντα), — δημιουργεῖ ἀντίδρασι ψυχικῆ, καὶ κατὰ φυσικὴ συνέπεια θὰ προκύψουν χαρακτηριστὲς ἢ ἐπαναστατημένοι καὶ ἀπειθαρχητοὶ ἢ τυφλὰ πειθαρχικοὶ, ἄβουλοι, ρομπότ. Ἡ Ζωὴ εἶναι θαυμασίως δημιουργικὴ, εὐπλαστὴ, καὶ ποτὲ δὲν περιλαμβάνεται οὔτε περικλείεται μέσα σὲ ξηροὺς ἀκάμπτους κανόνες ἀπ' τοὺς ὁποῖους θὰ θέλαμε νὰ δημιουργήσωμε χαρακτήρες ἀνθρώπων. "Ο δημιουργικὸς, ὁ εὐπλαστὸς καὶ γλυκὺς χαρακτήρ προκύπτει μόνον ἀπὸ περιβάλλον ἀνθρώπων πού δὲν παρεμβάλλονται μὲ ἀκάμπτους κανόνες παιδαγωγικῆς στὸν δρόμον τοῦ νεοῦ ἀνθρώπου τὸν ὁποῖον ἡ Ζωὴ τοὺς ἐνεπιστεύει νὰ βοηθήσουν ὡς γονεῖς, συγγενεῖς ἢ δάσκαλοι. "Ο μόνος τρόπος πού θὰ μπορούσαμε νὰ βοηθήσωμε πραγματικά, ἀληθινὰ δημιουργικὰ τὸν νεαρό συνάνθρωπο, εἶναι ἡ δικὴ μας ὀρθὴ συμπεριφορά. Καμμιά ἀπόστασι δὲν πρέπει νὰ παρεμβάλωμε μεταξὺ ἡμῶν καὶ ἐκεῖνου. "Οσο πιὸ κοντὰ εἴμαστε στὴν ψυχούλα του μὲ τὴν ὀρθὴ μας συμπεριφορά, τόσο ἀμεσώτερα θὰ εἶναι ἡ ἐπίδρασις καὶ εὐεργετικώτερα τ' ἀποτελέσματα.

Ποιὸς θὰ διευθύνῃ; Κανεὶς ἄλλος ἀπὸ τὴ λογικὴ τῆς Ζωῆς ἢ ὁποῖα ἀκούγεται στὰ βάθη τῆς συνειδήσεως καθενός. Εἶναι

¹ Βλ. τευχ. «Ἑλληνίδος» Ἰουνίου, σελ. 129.

ή φωνή του κοινωνικού συναισθήματος που έμφυτα, — κατά την Α. Ψ., — υπάρχει σ' όλους μας και αρκεί να μη παρεμβάλλουμε τη δική μας προσωπικότητα ως πρόσκομμα με την αντικοινωνική τάση για επιβολή, στο παιδί: («αυτό που σου λέω θά κάνης, εσύ δεν καταλαβαίνεις, πρέπει να μ' ακούς κ.λ.π.») για ν' αναπτυχθῇ έμφυτα, δημιουργικά σε υγιή συνάνθρωπο.

Εἰς ἐρώτησι πού υπέβαλλαν στον Κρισνα-μοῦρτι, — Ἰνδὸ φιλόσοφο ὁ ὁποῖος καθὼς λέει ἐπραγματοποίησε τὴν ἐνότητα τῆς ζωῆς δηλ. ἔφθασε τὸ τέρμα τῆς ἀνθρωπίνης ἐξε-λίξεως τὸ ὁποῖον ἔγκειται στὴν διάλυσι τῆς συνειδήσεως τῆς χωριστικότητος ἢ τοῦ ἐγώ, — καὶ ἡ ὁποία ἐρώτησις εἶναι: — Πρέπει ν' ἀνατρέφονται τὰ παιδιὰ σύμφωνα πρὸς τὰς ἀντιλήψεις τῶν ἡλικιωμένων, ἢ θά ἔπρεπε νὰ τοὺς ἐπιτρέπεται νὰ ἀποφασίζουν τὰ ἴδια διὰ τὰ προβλήματα τους; — εἶπε: — «Ποῖος εἶναι ὁ σκοπὸς τῆς ζωῆς; Νὰ ἐπιτύχῃ κανεὶς τὴν εὐδαιμονίαν δι' ἀπολυτρώσεως — ἐλευ-θερίαν δι' ὅλους. Ἐὰν κρατῇτε τοῦτο εἰς τὸν νοῦν σας, θά φέρεσθε ὡς προστάτης ὅταν τὸ παιδί εἶναι μικρό, κρατοῦντες διαρκῶς τὸ ἀπόλυτον αὐτὸ τέρμα πρὸ ὀφθαλμῶν. Ἐὰν ἤμουν διδάσκαλος εἰς κάποιο σχολεῖο, θά ἐκρατοῦσα πάντοτε εἰς τὸν νοῦν μου τὴν ἰδέαν τῆς ἐλευθερίας, ὡς τὸ τέρμα διὰ τὰ παι-διὰ — τὴν ἐπίτευξιν ἀπολύτου ἀπελευθερώ-σεως καὶ αἰωνίας εὐδαιμονίας. Ἐννοεῖται, ὅτι δὲν θά τὸ ἐπιτύχουν τοῦτο μέσα εἰς τὴν βραχείαν αὐτὴν χρονικὴν περίδον πού ὀνο-μάζομεν μίαν ζωὴν· ἀλλ' αὐτὸ εἶναι τὸ τε-λικὸν τέρμα.

Κυττάξετε, ἐπὶ παραδείγματι, ἓνα τρυ-φερόν φυτόν. Ὅταν εἶναι νέον, τὸ ποτίζετε, τὸ προφυλάττετε ἀπὸ τὸν ἥλιον καὶ ἀπὸ τοὺς ἀνέμους· γνωρίζετε ὅμως, ὅτι θά ἔλθῃ ὁ καιρὸς πού δὲν θά ἔχῃ πλέον ἀνάγκην τῆς προστασίας σας, θά θέλῃ ἔκτασιν καὶ ἐλευ-θερίαν διὰ νὰ μεγαλώσῃ, διαφορετικὰ θά μαρνανθῇ.

Τὸ ἴδιο καὶ μετὰ τὰ παιδιὰ. Ὁ καθείς ἐπι-θυμεῖ νὰ ἐπιτύχῃ ἐκείνην τὴν εὐδαιμονίαν, πού εἶναι αἰωνία καὶ πού ἐπιτυγχάνεται διὰ τῆς ἀπολυτρώσεως· ἀλλὰ τοῦτο δὲν ση-μαίνει ἀταξίαν καὶ χάος. Ἀπολύτρωσις ση-μαίνει τὴν ἐπαγωγὴν ἐνὸς θαύματος τάξεως ἀπὸ αἰῶνας χάους πού προέκυψεν ἀπὸ γενεὰς οκέψεως ἀμαθοῦς καὶ ἀνοήτων πι-στεων.»

Καὶ πάρα κάτω στὴν ἐρώτησι: — Ποίαν ἀντίληψιν περὶ πνευματικῆς ζωῆς θά πα-ρουσιάζατε σ' ἓνα παιδί ὥστε νὰ μὴ πε-ριπλεκῇ σὲ συγκεκριμένες εἰκόνες καὶ ἀντι-

λήψεις; — ἀπάντησε: — «Θὰ τοῦ ἔλεγα νὰ ἀγα-πᾷ τὴν ζωὴν, νὰ χαίρεται τὴν ζωὴν, εἴτε λύπην, εἴτε χαρὰν φέρει αὐτὴ ἢ ζωὴ. Ἐὰν εἶχα παιδί, θά τὸ ἐβοηθοῦσα νὰ ἐννοήσῃ βαθεῖα ὅτι εἶναι ὁ κύριος τοῦ ἑαυτοῦ του, ὁ ὁδηγὸς τοῦ ἑαυτοῦ του καὶ ὅτι δὲν θά ἔπρεπε νὰ περιμένῃ τὴν παρηγορίαν του καὶ τὴν ἡσυχίαν του ἀπὸ ξένην αὐθεντίαν, οὔτε νὰ περιμένῃ κατανόησιν ἀπὸ τὰς ἐξωτε-ρικός ἐκδηλώσεις αὐτῆς τῆς ζωῆς καὶ ὅτι πρέπει ν' ἀνακαλύψῃ καὶ νὰ κοπιᾷ διὰ ν' ἀκολουθήσῃ τὸν τρόπον τῆς ἀπελευθε-ρώσεως τῆς ζωῆς.

Ἐὰν δώσετε εἰς ἓνα παιδί νὰ καταλάβῃ εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς, ὅτι ἡ ἐντὸς αὐτοῦ πλή-ρωσις τῆς ζωῆς ἐπέρχεται διὰ τῆς ἀπελευ-θερώσεως αὐτῆς τῆς ζωῆς ἀπὸ κάθε περιο-ρισμόν, πού εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα τῆς πείρας, καὶ τῆς ὑπερβάσεως κάθε πείρας, μετὰ τὸ φῶς αὐτὸ θά καθοδηγηθῇ, καὶ ὅχι μετὰ τὸ φῶς — ἢ τὸ σκότος, ὅπως προτιμῶ νὰ τ' ὀνο-μάσω — μιᾶς αὐθεντίας, τοῦ φόβου, τῆς πα-ραδόσεως. Ἐξηγήσατέ του εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ὅτι αὐτὴν τὴν ζωὴν πρέπει νὰ τὴν ἀπελευ-θερώσῃ αὐτὸ τὸ ἴδιον — αὐτὴν τὴν ζωὴν πού εἶναι πνευματικὴ. Δὲν ἡμπορεῖτε νὰ τοῦ δείξετε πῶς νὰ τὴν πραγματοποιήσῃ, διότι ὁ τρόπος τῆς πραγματοποιήσεως διαφέρει διὰ κάθε ἀνθρώπον, — ἀλλὰ μπορεῖτε νὰ τοῦ δείξετε τὸ τελικὸν τέρμα, τὸ ἀναρχον καὶ ἀτελεύτητον. Καὶ ἐπειδὴ σεῖς, ὁ γονεὺς, τὸ κατενοήσατε, μπορεῖτε νὰ δώσετε στὸ παιδί ἀπὸ αὐτὴν τὴν κατανόησιν σας.»

Ἀπὸ τὰ λίγα αὐτά, βλέπομε ποίαν ἀντίληψιν γιὰ τὴ στάσι τῶν μεγάλων πρὸς τὸ παιδί ἔχει ὁ ἀνθρώπος, πού καθὼς ὁ ἴδιος ὁμολογεῖ, ἔφθασε στὸ τέρμα, στὴν κατανόησιν καὶ ἀπολύτρωσιν τῆς ζωῆς. Καὶ ἂν αὐτὸ εἶναι τὸ τέρμα κάθε ἀτομικῆς υπάρ-ξεως καὶ ἐπομένως ὁ σκοπὸς τῆς ζωῆς μας, ἀξίζει περισσότερο ἀπὸ κάθε τί νὰ ἐνδια-φερθοῦμε γι' αὐτό.

Νὰ γιατί, λοιπόν, ἡ ἐπίδρασις τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας θά ἐπηρεάσῃ, ἀνάλογα μετὰ τὴν στάσι των, — κατὰ τὰ παιδικὰ μας χρόνια — τὸν χαρακτήρα μας.

Ἐκεῖνο πού παίζει σπουδαῖο καὶ ἀπο-φασιστικὸ ρόλο, εἶναι τὸ ψυχικὸ θάρρος¹ τὸ ὁποῖο ἂν κατορθώσῃ νὰ διατηρήσῃ, καὶ μέσα σὲ δυσμενὲς οἰκογενειακὸν περι-βάλλον, τότε θά πάρῃ βιολογικὴ κατεύθυνσι τὸ ἄτομο, καὶ τὸ συναισθημα μειονεκτικό-τητος θά παραχωρήσῃ τὴ θέσι του στὸ κοινωνικὸ συναισθημα, μετὰ τὴν αὔξησιν τῆς ἡλικίας. Ὅσο δηλ. τὸ θάρρος θά τονώνει

¹ Τεύχος «Ἑλληνίδος» μηνὸς Ἰουνίου σελ. 130

στὸ παιδί τὴν αὐτοπεποίθησιν ὅτι εἶναι ἱκανὸ νὰ δώσῃ κάτι στὸ περιβάλλον του, τόσο τὸ κοινωνικὸ συναισθημα αὐξάνει καὶ ἡ ψυχικὴ υἱεία δυναμώνει.

Εἶναι ὅμως τόσο δύσκολο τὸ θάρρος νὰ διατηρηθῇ σὲ δυσμενὲς περιβάλλον ὥστε εἶναι φυσικὴ συνέπεια ἡ ἀντιβιολογικὴ κα-τεύθυνσις σχεδὸν πάντα, μολονότι ἡ ψυχικὴ ἐλαστικότης καὶ προσαρμογὴ εἶναι πάντοτε ἐνδεχομένη, πρὸ πάντων δὲ στὴν παιδικὴ ἡλικία.

Ἀπὸ τὰ πρόσωπα τοῦ οἰκογενειακοῦ περιβάλλοντος πού περισσότερο ἐπιδρᾷ στὸ παιδί εἶναι φυσικὰ ἡ μητέρα. Αὐτὴ λόγῳ τῆς στενῆς καὶ διαρκοῦς ἐπαφῆς της μετὰ τὸ παιδί ἐμφανίζεται ὡς ὁ ἀντιπρόσωπος τῆς κοινωνίας τῶν ἀνθρώπων μέσα στὴν ὁποία αὐτὸ πρόκειται νὰ ζήσῃ.

Ὁ ρόλος τῆς μητέρας, (καὶ ἐλλείπει αὐτῆς ὁποιοῦ θά τὸν ἀναλάβῃ), εἶναι πολὺ σπουδαῖος καὶ ἀποφασιστικὸς γιὰ τὸ θεμέ-λιωμα τοῦ χαρακτήρος τοῦ παιδιοῦ. Στὴν ἐπαφὴ μητέρας-παιδιοῦ βλέπομε δύο ἀνθρώ-πους ἐκ τῶν ὁποίων ὁ ἓνας νὰ δίνη καὶ ὁ ἄλ-λος νὰ παίρῃ· γιὰ τὴν πρώτη βρεφικὴ καὶ νηπιακὴ ἡλικία ἐξακολουθεῖ τὸ παιδί, νὰ ζῇ τὴ ζωὴ τοῦ παρσίου, πού ἔζησε ὡς ἔμβρυον, μέχρι τῆς στιγμῆς πού θ' ἀντι-ληφθῇ ὅτι κατὰ τὴν αὐτὴν νὰ προσφέρῃ. Μπορεῖ αἴφνης κάποια μέρα, κάποια στιγμὴ, μ' ἓνα μισόλογο, μ' ἓνα ἀθῶο παιδικὸ σκερτσάκι νὰ δῇ στὸ πρόσωπο τῆς μητέρας μιὰ ἀστραπὴ χαρᾶς... Σιγὰ, σιγὰ ἀρχίζει νὰ καταλαβαίνει ὅτι ἡ παρουσία του εἶναι εὐχάριστη, ὅτι ἔχει κι' αὐτὸ κάποιαν ἀξία. Κάθε του ἐπιτυχία: — τὸ βάδισμα, ἡ ἀρθρω-σις τῶν λέξεων κ.λ.π. — τονώνει, αὐξάνει τὸ θάρρος. Καὶ τὸ ἔμφυτο κοινωνικὸ συναι-σθημα ἀρχίζει νὰ παίρῃ μορφή σὲ ἐξωτερι-κὲς ἐκδηλώσεις: — «Μπέμπη, μοῦ δίνεις ἀπὸ χάμω τὴν κουβαρίστρα;» καὶ ὁ Μπέμπης μετὰ λίγα ἀσταθῆ βήματα κατορθώνει νὰ πάρῃ στὰ χέρια του τὴν κουβαρίστρα καὶ θριαμ-βευτικὰ νὰ τὴν φέρῃ στὴ μαμά!.. Ὁ παρα-σιτισμὸς ἀρχίζει νὰ υποχωρῇ καὶ νὰ εξαφα-νίζεται, παραχωρῶν τὴ θέσι του σὲ μιὰ και-νούργια κατάστασι πού τὴν χαρακτηρίζει τὸ κύριο χαρακτηριστικὸ γνώρισμα τῆς κοι-νωνικῆς συμβιώσεως: τὸ «δοῦναι καὶ λα-βεῖν» τῆς κοινωνικῆς ζωῆς.

Ἡ αὐτοπεποίθησις τονώνει τὸ θάρρος, καὶ ἡ ἐμπιστοσύνη πού τοῦ ἐμπνέει ὁ πρῶτος συνάνθρωπος τὸν ὁποῖον γνωρίζει στὸ πρό-σωπο τῆς μητέρας, εἶναι ἡ καλύτερη ἐγγύησις γιὰ τὴς μελλοντικῆς σχέσεως του μετὰ τοὺς ἄλ-λους ἀνθρώπους. Ἀλλοίμονον ὅμως, ἂν ἡ

ἐμπιστοσύνη αὐτὴ δὲν ὑπάρξῃ, ἢ ἂν λόγῳ τυφλῆς προσκολλησῆς (πού κακῶς τὴν ὀνομάζομε ἀγάπη) δημιουργηθῇ ἐξάρτησις. Καὶ στὴν πρώτη καὶ στὴν δευτέρη περί-πτωσι τ' ἀποτελέσματα θά ναι καταστρε-πτικά. Ὁ ἀνθρώπος πού ἔζησε σὲ οἰκογέ-νεια στερημένη ἀπὸ τὴ ζωογόνο ἐπίδρασι τῆς μητρικῆς στοργῆς, (ὑπὸ τὸν ἔλεγχον μη-τριᾶς κακῆς, ἢ ψυχροῦ καὶ ἀδιάφορου περι-βάλλοντος), θά αἰσθανθῇ τὸν ἑαυτοῦ του ἐγκαταλελειμμένο, ἀπομονωμένο, καὶ θ' ἀνα-πτύξῃ ἀνάλογο χαρακτήρα. Ἡ δυσπιστία, ἡ ἀδιαφορία, ἡ ψυχρότης πού φθάνει καμμιά φορὰ τὴν ἐχθρότητα πρὸς τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους πού θεωρεῖ κακοὺς καὶ ἐπικίνδυ-νους γιὰ τὴν ἀτομικὴ του ἀνάπτυξι καὶ εὐτυχία, τὸν κρατεῖ πάντα σὲ ἀπόστασι. Ἡ ἔμφυτη τάσις πρὸς κοινωνικὴ συμβίωσι πού ὀλοκληρῶνεται στὸ ὁρθὸ ἀνεπτυγμένο κοινωνικὸ συναισθημα, καταπνίγεται καὶ δια-στρέφεται.

Ἀνάλογα ὅμως ἀποτελέσματα θά ἔχῃ καὶ ἡ τυφλὴ ἀγάπη, δηλ. ἡ διαστροφή τοῦ κοινωνικοῦ συναισθήματος. Ἡ προσκόλλη-σις τῆς μητέρας δημιουργεῖ τὴν ἐξάρτησι στὸ παιδί ὥστε αὐτὸ νὰ αἰσθάνεται ὅτι μό-νον ἐπὶ παρουσίᾳ τῆς μητέρας μπορεῖ νὰ κινήθῃ καὶ νὰ ζήσῃ· μακριὰ της δέ, χάνει τὴ γαλήνη καὶ ψυχικὴ του ἰσορροπία. Καὶ συμβαίνει τὰ παιδιὰ πού μεγάλωσαν ὑπὸ τὴν ἐπίδρασι τέτοιας τυφλῆς ἀγάπης, νὰ συνεχι-σούν τὸν ψυχικὸν παρασιτισμὸ καὶ σὲ ὠριμὴ ἡλικία. Στὸ βιβλίο του «Ἀτομ. Ψυχολογία» ὁ κ. Μωραΐτης μᾶς λέει: «Γενόμενοι ὠριμοὶ οἱ τοιοῦτοι ἄνδρες καὶ γυναῖκες συμπεριφέ-ρονται ὡς νὰ ἦσαν παιδιὰ. Φέρουν μαζί των τὴν ἐξάρτησιν ἐκ τῆς οἰκογενείας, ὡς φέρουν τὰ μαλάκια τὸ δοστροκον. Οἱ τοιοῦτοι ἀνθρώ-ποι ἔχουν ἀοράτως μεθ' ἑαυτῶν ἓνα πρό-σωπον ἐξαρτήσεως, πρὸς τὸ ὁποῖον ἀναφέ-ρουν τὰς πράξεις των, καὶ χάριν τῶν ὁποίων ἀσυνειδήτως πράττουν οὕτως ἢ ἄλλως».

Τέλος, ὁ ρόλος τῆς μητέρας εἶναι σπου-δαιότατος καὶ ἡ συμπεριφορὰ της πρὸς τὸ παιδί θάχῃ ἀνάλογα ἀποτελέσματα γιὰ τὴ μόρφωσι τοῦ χαρακτήρος του.

Καὶ ἡ ἐπίδρασις τῶν ἄλλων μελῶν τῆς οἰκογενείας ἔχει τὴ σημασίαν της καὶ τ' ἀπο-τελέσματά της ἐπίσης. Ὁ πατέρας θά ἐπη-ρεάσῃ ὅσο καὶ ἡ μητέρα τὴ διάπλασι τοῦ χαρακτήρος τοῦ παιδιοῦ, ἂν καὶ λόγῳ τῆς μικρότερης ἐπαφῆς, (ἐφ' ὅσον ἡ ἐργασία του τὸν κρατεῖ ἔξω ἀπ' τὸ σπίτι τὸ περισ-σότερο τῆς ἡμέρας), ἢ ἐπίδρασις θά ναι ἀνάλογη χωρὶς νὰ ξεχνοῦμε ὅτι καμμιά κα-τάστασις καὶ ἡ πιὸ ἰδεώδης καὶ τελεία δὲν

Θάχη τὰ ἴδια ἀποτελέσματα στὸ χαρακτήρα κάθε παιδιοῦ, ἐφ' ὅσον τὴ πρώτη καὶ τεταία λέξι τὴν ἔχει τὸ ἴδιο τὸ άτομο, ὡς ἐλεύθερο καὶ ὑπεύθυνον ὄν. Γιατὶ ὅπως εἶπαμε: «Ἡ ἔμφυτος προδιάθεσις καὶ λοιποὶ παράγοντες... εἶναι τὰ ὑλικά μὲ τὰ ὁποῖα ἐλεύθερα καὶ ὑπεύθυνα, τὸ άτομο θὰ μορφώσῃ τὸ χαρακτήρα του κ.λ.π.» Καὶ ἂν τὸ θάρρος δὲν λείψῃ, ἀκόμη καὶ ὑπὸ δυσμενεῖς ἐξωτερικοὺς ὁρους, θὰ κατορθώσῃ τὸ άτομο νὰ πάρῃ βιολογικὴ κατεύθυνσι, ὥστε νὰ δημιουργεῖται ἡ ἀπορία «πῶς ἀπὸ μιᾶ ἐλεεινῆς οἰκογένειας βγήκε ἕνας καλὸς καὶ χρήσιμος ἄνθρωπος».

Πάντως ἐκεῖνο πού πρέπει νάχωμε ὑπ' ὄψει, εἶναι, ὅτι ἐμεῖς οἱ ὠριμοὶ δὲν ἐπηρεάζομε τὸ παιδί μὲ τίποτ' ἄλλο παρὰ μόνο μὲ τὴ στάσι μας, καὶ ἂν πρὸς στιγμὴν ἐπιτύχωμε μὲ τὰ μέσα τῆς ἐπιβολῆς ἢ τῆς βίας ἕνα ἀποτέλεσμα, ἡ καταστροφὴ πού θὰ προκύψῃ θάδῃναι τόσο μεγάλη στὸ χαρακτήρα του, ὥστε ποτὲ δὲν θὰ καταφεύγαμε σ' ἕνα τέτοιο μέσον ἂν βλέπαμε τὸ κακὸ πού φέρνομε στὴν τρυφερὴ καὶ εὐπλάστη ψυχούλα. Εἶναι τόσο ἀνόητο καὶ γελοῖο τὸ νὰ θέλωμε νὰ ἐπιβάλλωμε μὲ τὸ κύρος τοῦ μεγάλου τὴν προσωπικότητά μας στὸ παιδί, ὥστε αὐτὸ ἐξ ἐνστίκτου θ' ἀντιδράσῃ καὶ θὰ ἐπιτύχωμε τὸ ἀντίθετο ἀποτέλεσμα ἐπὶ τοῦ χαρακτήρος του. Ἄλλο τόσο βλέπει καὶ

ἡ διαρκὴς ἐξυπηρέτησις καὶ βοήθεια πού προσφέρουν πολλὰς μητέρες μὲ τὴν προσκόλλησί τους στὸ παιδί, χωρὶς νὰ τ' ἀφήσουν νὰ ἐξασκῆται στὶς μικροδυσκολίες πού τοῦ προσφέρει ἡ παιδικὴ ζωὴ μ' ὅλα τὰ προβλήματα πού τοῦ παρουσιάζει.

Τὸ δυσμενέστερο περιβάλλον εἶναι ἐκεῖνο πού παρουσιάζεται στὸ νόθο παιδί, ἀκόμη καὶ ὅταν δὲν ἐγκαταλειφθῇ ἀπὸ τοὺς δύο γονεῖς. Ἡ μητέρα ὑπὸ τὴν καταπίεσι τῆς κοινῆς γνώμης, — καὶ ἂν θὰ εἶχεν οἰκονομικὴν ἐπάρκειαν, — παίρνει μιὰ τόσο ἐσφολμένη στάσι ἀπέναντι τοῦ παιδιοῦ τῆς, προσκολλημένη σ' αὐτὸ σὲ σημεῖο πού νὰ παρεμποδίζῃ τὴν ψυχικὴ του ἀνάπτυξι ἢ θεωρῶντας τὸ ὡς τὴν αἰτία τῆς δυστυχίας τῆς, ὥστε αὐτὸ νὰ δημιουργήσῃ μιὰ τελείως ἐσφολμένη κοσμοθεωρία.

Ἀπὸ τὸ οἰκογενειακὸ περιβάλλον, ἐκεῖνο πού ἔχει ἐπίσης μεγάλη ἐπίδρασι στὴ μορφωσι τοῦ χαρακτήρος, εἶναι ἡ σειρὰ γεννήσεως. Ἄν τὰ παιδιά εἶναι πολλὰ, ἢ δύο, ἢ μονογενῆ. Ἄν εἶναι πρωτότοκα, ὑστερότοκα, ἢ μέσα.

Ὅλα αὐτὰ ἔχουν ἐπίδρασι μεγάλη καὶ χρειάζεται νὰ ἐξετασθοῦν λεπτομερέστερα Γι' αὐτὸ ἀφήνομε τὴν ἐξέτασι τοῦ ζητήματος αὐτοῦ στὸ ἐπόμενο τεῦχος.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ ΦΡΑΓΚΟΥ

Γιὰ νὰ ζήσωμε εὐτυχισμένοι

Ἡ εὐτυχία... ὁ μοναδικὸς ἀντικειμενικὸς σκοπὸς στὸν ὁποῖο τείνει κάθε ἀνθρώπινη ζωὴ, πού συνειδητὰ ἢ ἀσυνειδητὰ μας ἀκούραστα ὅλοι κυνηγάμε, καὶ πού τόσο σπάνια κατορθώνομε νὰ τὸν ἐπιτύχωμε καὶ νὰ τὸν πραγματοποιήσωμε... Τὸ θεῖο ὄραμα πού φαντάζει στὸ βάθος τοῦ ὀρίζοντός μας, ἐπάνω ἀπὸ κάθε μας ἐνέργεια, ἀπὸ κάθε πόθο, πού τόσο συχνὰ δὲν μένει ὡς τὸ τέλος, παρὰ μιὰ χιμαίρική ὄπτασι, θαμβωτικὴ καὶ ἀσύλληπτη...

Τί εἶναι ἡ εὐτυχία; Τί μᾶς τὴν δίνει; πῶς μπορούμε νὰ τὴν ἀποκτήσωμε καὶ νὰ τὴν κρατήσωμε; Βασανιστικὲς ἀπορίες πού ἀπασχολοῦν τὸν καθένα, ἀπὸ τὸν πιὸ ἀπλοϊκὸ θνητό, ὡς τὸν πιὸ βαθυστόχαστο Διδάσκαλο τῆς Σκέψεως καὶ τῆς Ζωῆς.

Ἀπειρες γνώμες ἔχουν ἐκφρασθῇ σχετικὰ μ' αὐτές· γνώμες πού γεμίζουν τόμους ὁλόκληρους βιβλίων. Μερικὲς ἐντελῶς ἰδεολογικὲς, πού ἀνήκουν στὸ ἐπίπεδο τῆς καθαρῆς φιλοσοφίας· ἐπίπεδο πού δὲν εἶναι βέβαια τοῦ καθενὸς νὰ τὸ φθάσῃ καὶ νὰ τὸ νοιώσῃ τόσο πού νὰ τὸ κάμῃ κτήμα τῆς καθημερινῆς του ζωῆς. Ἄλλες πιὸ οὐσιαστικὲς, πιὸ προσαρμοσμένες στὴ ζωὴ, κάποτε πολὺ ἀπλές, σχεδὸν κοινὲς μπορούμε νὰ ποῦμε, πού δὲν συντελοῦν ἐν τούτοις γι' αὐτὸ λιγώτερο στὴν ἀπόκτησι τῆς πολυπόθητης εὐτυχίας. Γιατὶ ἐνῶ ἀπὸ τῆς μιᾶς μεριάς, μέσα σ' αὐτὴν τὴν κοινότητά τους κρύβεται πάντα μιὰ φιλοσοφημένη ὁρθὴ ἀντίληψι τῆς ζωῆς, ἀπὸ τὴν ἄλλη, χάρις σ' αὐτὴν τὴν ἀπλότητα καὶ φυσικότητα τους, εἶναι στὸν καθένα δυνατό νὰ τὴς νοιώσῃ καὶ νὰ τὴς ἐφαρμόσῃ.

Μερικὲς ἀπὸ τὶς ἀπλές αὐτὲς γνώμες θὰ γνωρίσῃ ἡ «Ἑλληνισ» στὶς ἀναγνώστριάς της, δίδοντας στὸ σημερινὸ φυλλάδιό της ἀποσπάσματα ἀπὸ ἕνα βιβλίο τῆς Yvonne Sareey, τῆς τόσο γνωστῆς διευθυντριάς τῶν Annales Littéraires, πού φέρει τὸν τίτλο «Γιὰ νὰ ζήσωμε εὐτυχισμένοι».

Γιὰ νὰ ζήσωμε εὐτυχισμένοι πρέπει νὰ ζοῦμε τὴν Ἀπλὴ Ζωή.

Μὰ τί ἐννοοῦμε ὅταν λέμε «Ἀπλὴ Ζωή;» Ὁλόκληρο βιβλίο θὰ χρειαζόταν γιὰ νὰ μᾶς τὸ ἐξηγήσῃ. Γιατὶ συχνὰ ὅ,τι εἶναι γιὰ τὸν ἕνα ἀπλό, μπορεῖ νὰ εἶναι γιὰ τὸν ἄλλο πολυτέλεια... Ἐν τούτοις πιστεύω σὲ μιὰ ψυχικὴ κατάστασι περίπου ὅμοια σὲ ὅλες τὶς βαθμίδες τῆς κοινωνίας, πού μπορεῖ νὰ μᾶς φέρῃ στὴν γεμάτη οἰκειότητα καὶ εὐτυχία ζωὴ πού εἶναι γιὰ μένα ἡ Ἀπλὴ Ζωή.

Τὰ χρήματα δὲν ἔχουν καμμιὰ σχέσι μ' αὐτὴν. Μπορεῖ τὸ πλᾶισιο νὰ εἶναι μέτριο ἢ καὶ πριγκηπικό, ἀρκεῖ ἡ εἰκόνα νὰ εἶναι ἀληθινή, μὲ πραγματικὲς ἀξίες, μὲ σωστὲς φωτοσκιάσεις καὶ φωτεινὴ προοπτικὴ.

Γιὰ νὰ μπορέσωμε νὰ ζήσωμε τὴν ἀπλὴ ζωὴ πρέπει νὰ τολμήσωμε νὰ εἴμεθα ὅποιοι εἴμεθα! Νὰ ἔχωμε τὸ θάρρος τοῦ φυσικοῦ ἐξωτερικοῦ μας, τῆς περιουσιακῆς μας καταστάσεως, τῆς νοοτροπίας μας, τῶν τάσεών μας, καθὼς καὶ αὐτῶν πού ἀγαπάμε. Πρέπει νὰ τολμήσωμε ν' ἀγαπάμε τὸ σπίτι μας, τὰ παιδιά μας καὶ τὴν δουλειά μας· καὶ πρὸ παντός, νὰ μὴ κοκκινίζωμε ποτὲ γι' αὐτὸ πού ἀποκαλοῦμε «τὴν μετριότητά μας».

Ἡ μετριότης! Τί σημαίνει ἡ ἐλεεινὴ αὐτὴ λέξις, καὶ γιατί νὰ τὴν μεταχειριζόμεθα πάντα γιὰ ὅ,τι ἔχει σχέσι μὲ τὰ χρήματα;

Τὴν μετριότητα θὰ ἐπρεπε νὰ τὴν σχετίζωμε μόνο μὲ ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν καρδιὰ καὶ τὸ μυαλό, — καὶ ἀπὸ μιᾶ ἀσυνέπεια πολὺ συνειδησμένη στὸν κόσμον αὐτόν, ἀποβλέπομε μὲ οἶκτο τὰ ἀνώτερα πλάσματα πού δὲν μπόρεσαν νὰ κερδίσουν χρήματα!...

... Ναι ἡ ἀπλὴ ζωὴ εἶναι μιὰ τίμια ζωὴ, μὰ εἶναι καὶ μιὰ ἔμπρακτι πίστι. Δέχεται μὲ θάρρος τὴ μοῖρα πού μᾶς ἔλαχε ἀπὸ τὴ φύσι. Νὰ δέχεσαι τὴ μοῖρα σου, νὰ τὸ μυστικὸ τῆς ἀληθινᾶς ὥραιας ζωῆς...

Ἡ ἀπλὴ ζωὴ εἶναι πηγὴ χαρᾶς...

Στὴν τέχνη, τὴ μουσικὴ τὴ φιλολογία σὲ κάθε πρᾶγμα γενικά, τὸ ὥραϊο βρίσκεται πάντα μέσα στὴν ἀλήθεια. Ὅ,τι εἶναι ἀληθινὸ γίνεται καὶ ἁρμονικόν· καὶ γιὰ νὰ γεμίσῃ ὡμορφιὰ ἡ ζωὴ, πρέπει ὁλόγυρά της νὰ ὑπάρχῃ μιὰ ἀτμόσφαιρα ἡρεμίας καὶ ἐσωτερικῆς γαλήνης.

Ἡ χαρὰ φωλιάζει πάντα μέσα στὶς γεμάτες ὑγεία ψυχές. Θάλεγε κανεὶς πῶς δὲν μπορεῖ νὰ ὑπάρξῃ χαρὰ, χωρὶς τὴν μυστικὴ ἐπιδοκιμασίαν τῆς φύσεως. Χαρούμενα εἶναι τὰ παιδιά, γιατί ὑπακούουν στὴ νεότητά τους καὶ φέρουν μέσα τους τὸν χυμὸ

ὅλων τῶν ἀνοίξεων. Χαρούμενοι εἶναι ὅσοι δουλεύουν: ἀκολουθοῦν τὸν παγκόσμιον νόμον πού εἶναι γέννησι καὶ γονιμότης. Οἱ μητέρες πού ἐκτελοῦν τὸν προορισμό τους εἶναι χαρούμενες κι' αὐτές: συμμετέχουν στὸ μεγάλο ἀνθρώπινο ἔργο πού εἶναι ἡ ἀδιάκοπη δημιουργία. Γενικά χαρούμενο εἶναι κάθε πλάσμα πού ἐξ ἐνστίκτου ἀκούει τὴ φωνὴ τῆς γῆς καὶ ἀκολουθεῖ τὸ ρυθμό της.

Γιὰ νὰ ὑπάρξῃ χαρὰ χρειάζεται συνειδησις. Ἡ συνειδησις εἶναι ἡ θεία μηχανὴ πού κανονίζει τὶς πράξεις, σύμφωνα μὲ τὸ αἰώνιο διδάγμα τῆς Ἀλήθειας.

Ὅσο περισσότερον ἀκολουθοῦμε τὸ νόημα τῆς ζωῆς, πού εἶναι δρᾶσις καὶ καλωσύνη, τόσο εἴμεθα πιὸ χαρούμενοι. Γιατὶ τότε ζοῦμε μέσα στὴν Ἀλήθεια. Ἀναπτυσσόμεθα ἐλεύθερα, καὶ ἡ φύσι γιὰ νὰ μᾶς δείξῃ τὴν εὐγνωμοσύνη της, μᾶς ἀνταμοίβει μὲ τὴ Χαρά...

Ἡ ἀπλὴ ζωὴ χαρίζει τὴ χαρὰ γιατί εἶναι ὅλη ἰσορροπία!... Ἰσορροπία μεταξὺ ἐργασίας καὶ διασκεδάσεως... μεταξὺ τοῦ καταρτισθέντος προϋπολογισμοῦ καὶ τῶν ἐξόδων πού ἐγίναν... ἰσορροπία μεταξὺ τῆς ἀγάπης τοῦ ἑαυτοῦ μας καὶ τῆς ἀγάπης τῶν ἄλλων, μεταξὺ τῶν φροντίδων τῆς ψυχῆς καὶ τῶν φροντίδων τοῦ σώματος, μεταξὺ τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς κάθε εἵδους ἐπιθυμίας μας, μεταξὺ καθήκοντος καὶ φαντασίας...

Γιὰ νὰ ζήσωμε τὴν ἀπλὴ ζωὴ πρέπει νὰ... ἀπλοποιήσωμε τὴ ζωὴ μας, μ' ἄλλα λόγια νὰ τὴν ὁργανώσωμε. Νὰ τῆς ἀφαιρέσωμε κάθε τι τὸ ἄχρηστο καὶ περιττό. Νὰ λαμβάνωμε ὑπ' ὄψιν μας τὰ καθήκοντά μας χωρὶς νὰ τὰ ὑπερβάλωμε... Νὰ κατανέμωμε τὶς ὥρες τῆς ἡμέρας μας ἔτσι, πού νάχη καθε μιὰ τὴν ἀσχολία της, καὶ κάθε ἀσχολία νάχη τὴν ἀξία της καὶ τὴ θεσι πού τῆς πρέπει. Νὰ σκορπίσωμε κάποια ἁρμονία στὴν ἐσωτερικὴ ζωὴ μας, χάρις σὲ λίγη σκέψι ἢ σὲ κάποια ἀνάγνωσι... Νὰ θέλωμε τὴν εὐτυχία ὅσων ἀγαπάμε καὶ μὲ ὅλη μας τὴ δύναμι καὶ πολλὴν τρυφερότητα νὰ τὴν κυνηγάμε... Ν' ἀφίνωμε στὸ ὄνειρο τὴν ἀγαπημένην θεσι πού ὡμορφαίνει τὸν ὀρίζοντά μας καὶ μὲ θάρρος, κατὰστηθα, ν' ἀντιμετωπίζωμε τὶς πραγματικότητες αὐτοῦ τοῦ κόσμου.

Μὲ μιὰ λέξι, νὰ βάζωμε λογικὴ στὴν ποίησι, καὶ ν' ἀπαλύνωμε μ' ὅλες τὶς χάρες τῆς ποιήσεως τὴν πιὸ ψυχρὴ λογικὴ.

Ἡ ἀπλὴ ζωὴ δὲν χωρεῖ ὑποκρισία...

Ἡ ὑποκρισία χαλᾷ τὴ ζωὴ... κάθε ζωὴ,

πρὸ πάντων τὴν ἀπλῆ. Ἀρέσκεται σ' ἓνα εἶδος ἀδιακόπτης ψευτιάς καὶ παρουσιάζει ἀπειρες μικροπονηριές ὑπὸ τὴν μορφὴ τῆς εὐτέλειας καὶ τῆς ἀφιλοκερδείας.

Εἶναι μιὰ προσποίηση... πού προσβάλλει τὴ φύσι. Ἡ ὑποκρισία διαστρέφει τὴν κρίσι, διότι συνειθίζει τοὺς ἀνθρώπους σὲ τόση ἀνελικρίνεια πού οἱ περισσότεροι δὲν μποροῦν πιά νὰ σκεφθοῦν ἐλεύθερα κι' ἀληθινά, νὰ ἐνεργοῦν κατὰ τὶς ἐνστικτώδεις παρορμήσεις τῆς καρδιάς των... Ἐχει τόσο εἰσχωρήσει στὰ ἦθη μας πού πολλοὶ τὴν συγχέουν μὲ τὴν καλὴ συμπεριφορά, καὶ πιστεύουν ὅτι αὐτὸ πού ἔχει σημασία δὲν εἶναι τὸ νὰ εἶσαι τίμιος καὶ καλός, ἀλλὰ τὸ νὰ φαίνεσαι πῶς εἶσαι τέτοιος.

Γιὰ νὰ εὐχαριστῇ ἡ ἀπλὴ ζωὴ πρέπει νὰ ὑπάρχη συνείδησις... Καὶ θὰ ἔπρεπε ἡ συνείδησις νὰ εἶναι τέτοια πού νὰ ἐνεργῇ ὄχι γιὰ ν' ἀνταμειφθῇ ἀλλὰ γιὰ νὰ ἱκανοποιήσῃ τὴν ἀνάγκη τῆς αὐτοεκτιμήσεως πού ὑπάρχει στὸ βῆθος κάθε τίμιας ψυχῆς...

...Παντοῦ τιμοῦν τὸ ράσο καὶ ὄχι τὸν παπᾶ, τὸν τίτλο καὶ ὄχι τὴν ἀξία, τὴν ἐμφάνισι καὶ ὄχι τὴν οὐσία. Ἡ προσποίηση κυριαρχεῖ παντοῦ, καὶ τὸ κακὸ αὐτὸ ἔχει γίνῃ χρόνιο.

Ἡ ὑποκρισία πλημμύρισε τὸν κόσμον· ἔχει παντοῦ χωθῇ. Τὴν βλέπομε καθημερινῶς νὰ κἀν γύρω τῆς καταστροφῆς, νὰ διαλύῃ τὶς οἰκογένειες, νὰ φαρμακῶν τὶς καρ-

διές, νὰ χαλᾷ τὰ μυαλὰ χωρὶς κανεὶς νὰ σκέπτεται κἀν νὰ ἀντισταθῇ.

Ἡ συνείδησις.. νὰ τί λείπει ἀπὸ τὸν κόσμον. Δημιουργήστε ὥραιες, τίμιες συνειδήσεις, καὶ θὰ ἰδῆτε νὰ ξανανθίσῃ ὁλόγυρά σας ἡ ἀπλὴ ζωὴ.

Ἡ ἀπλὴ ζωὴ δὲν χωρεῖ ἐγωισμό.

Συχνὰ θὰ τύχη ν' ἀκούσετε πολλοὺς ἐγωιστὰς νὰ λέγουν μὲ πεποίθησι: «ὦ. ἐμεῖς ζοῦμε τὴν πιὸ ἀπλὴ ζωὴ τοῦ κόσμου.» Καὶ τὸ πιστεύουν, ὅπως τὸ λένε. Ἐπειδὴ συνήθισαν νὰ βγάζουν ἀπὸ τὸν δρόμο τοὺς κάθε τι πού μπορεῖ νὰ τοὺς στενοχωρήσῃ, φαντάζονται, πῶς αὐτὴ ἡ ζωὴ πού κάμουν εἶναι ἡ ἀληθινὴ ἀπλὴ ζωὴ.

Τὶ λάθος πρὸς κάνουν, οἱ ἀγαθοὶ αὐτοὶ θνητοί...

Συγχέουν τὴν ἀπλότητα μὲ τὴν φιλαργυρία καὶ τὸν ἐγωισμό, πού εἶναι τὰ δύο χειρότερα πράγματα τοῦ κόσμου.

Ἡ ἀπλὴ ζωὴ εἶναι ἐντελὴς ἄλλο πρᾶγμα· στρέφεται πρὸς τὸ φῶς σὰν τὸ λουλούδι στὸν ἥλιο. Δὲν ὑπολογίζει τὸν κόπο πού κάνει, ρίχνεται στὴ δουλειὰ χωρὶς νὰ περιμένῃ ποτὲ καμμιά ἀνταπόδοσι.

Καὶ ὅπως τὸ δένδρο προσφέρει τὴ σκιά του καὶ τοὺς καρπούς του στὸν κουρασμένο ὁδοιπόρο, ἔτσι προσφέρει καὶ αὐτὴ στοὺς ἄλλους τὴν καρδιά της καὶ τὴν ἐργασία της.

(Ἀκολουθεῖ)

Ἀπὸ τὰ Θεάτρά μας

Γρ. Ξενοπούλου — Ἀλ. Λιδωρίκη — Τζαίημς Μπάρελ

Γρ. Ξενοπούλου: «Τηλέως»

Δὲν πρόκειται βέβαια νὰ κριθῇ ἡ θέσι τοῦ Θεατρικοῦ ἔργου τοῦ κ. Ξενοπούλου στὸ νεοελληνικὸ μας θέατρο ἀπὸ τὸν «Τηλέωτα», τὸ σκηνικὸ παιχνίδι πού παίχθηκε ἀπὸ τὸν θίασο τῆς κ. Ἡοῦς Παλαιολόγου στὸ θέατρο «Δελφοί».

Ἄν ἡ λογοτεχνία μας χρωστᾷ πολλὰ στὸν κ. Ξενοπούλου τὸ θέατρο τοῦ χρωστᾷ περισσότερα, γιὰ τὸ ἔξωριστὸς αὐτὸς δραματογράφος μας μὲ τὴν πρωτότυπη ἐμπνευσι καὶ τὴν ἀπόλυτη μαεστρία ξέρει, ὅσο κανεὶς ἴσως, νὰ ὁλοκληρῶνῃ πλαστικὰ τοὺς θεα-

τρικοὺς τοῦ τύπους καὶ νὰ τοὺς δικαιῶνῃ ἀνθρώπινα. Τὰ θεατρικὰ του ἔργα, ἀκόμη καὶ ἐκεῖνα πού δὲν γνώρισαν τὴ μεγάλη ἐπιτυχία—καὶ αὐτὰ εἶναι ἐλάχιστα—διακρίνονται γιὰ τὴ σφικτοδεμένη τους δρᾶσι, γιὰ τὴν ὑποδειγματικὴ τους ἀρχιτεκτονικὴ καὶ τὸ πλαστικὸ ζωντάνεμα τῶν χαρακτήρων. Ἐκλεκτὸς θεατρικὸς στυλίστας, δημιούργησε θεατρικὴ Σχολὴ στὴν Ἑλλάδα, μολοντί δὲν βρῆκε ἀκόμη τοὺς ἀξιους συνεχιστὰς τῆς θεατρικῆς του παραδόσεως.

Ὁ «Τηλέως» ὡς τόσο δὲν εἶναι ἔργο μὲ ἀξιώσεις καὶ ἂν θυμίζῃ τὸ δόκιμο θεατρικὸ συγγραφέα, αὐτὸ τὸ ἐπιτυγχάνει μονάχα μὲ τὴν καλὴ ἀρχιτεκτονικὴ του καὶ τὸν ἐξυπνο καὶ θεατρικὸ του διάλογο. Ὁ

ἴδιος ὁ κ. Ξενοπούλος ἄλλως τε φροντίζει ν' ἀπαλλάξῃ τὴν κριτικὴ ἀπὸ τὸν κόπο τῆς σοβαρᾶς ἐρευνας, δηλώνοντας στὸ σχετικὸ του ἄρθρο στὰ «Ἀθηναϊκὰ Νέα» πῶς ἡ μοναχὴ του ἀξίωσι γιὰ τὸ καινούργιο του ἔργο εἶναι ἂν θὰ κριθῇ ὡς «ἐξυπνο ἢ ἡλίθιο, διασκεδαστικὸ ἢ ἀνιαρό, τεχνικὸ ἢ ἄτεχνο». Ὁ «Τηλέως» λοιπὸν εἶναι καὶ ἐξυπνος καὶ διασκεδαστικὸς καὶ τεχνικώτατα γραμμένος, ὅπως ἄλλως τε κάθε ἔργο τοῦ κ. Ξενοπούλου. Εἶναι ἀκόμα ἓνα δροσερὸ κομμάτι καλοκαιριάτικο, εὐχάριστο, ζωηρό, ἀπὸ τὰ σκηνικὰ ἐκεῖνα τέλος δημιουργήματα πού βρίσκουν τὴν τέλεια ἐκφρασί τους ἀπὸ τὴ γοργὴ καὶ ἀνετη ἀπόδοσι καλῶν καὶ πεπειραμένων ἡθοποιῶν. Ἐτσι ἂν δὲν ἔκανε τὴν ἐντύπωσι πού θὰ ἔπρεπε νὰ κἀν, τοῦτο ὀφείλεται ἀποκλειστικὰ—καὶ εἶναι ἀνάγκη ἀτυχῶς νὰ τὸ ποῦμε παρ' ὅλη τὴ συμπάθεια μὲ τὴν ὁποία περιβάλλουμε τὴν προσπάθειά τῆς Κας Παλαιολόγου,—στὴν προχειρότητα μὲ τὴν ὁποίαν ἀνεβάστηκε καὶ στὸ ἀπροπαρασκευάστο τῶν περισσοτέρων ἡθοποιῶν.

Ὁ κ. Παλαιολόγος, χωρὶς κέφι καὶ μπρίο στὸ κυριώτερο ρόλο τοῦ ἔργου, ἐπάλλαιε γιὰ νὰ ἀκούσῃ τὸν φωνασκοῦντα πολλὰς φορὲς ὑποβολέα καὶ μάλιστα στὴν τρίτη πρᾶξι, καὶ νὰ κατορθῶνῃ νὰ «λέῃ τὰ λόγια του» ἀπλῶς ἀχρωμάτιστα καὶ ἄτονα. Ἀλλὰ καὶ οἱ ἄλλοι ἡθοποιοὶ πλὴν τῆς κ. Παλαιολόγου καὶ τῆς κ. Ἀποστολίδου (πού κ' αὐτὲς δὲν ἦταν ἀπόλυτα κάτοχοι τῶν ρόλων των) δὲν μπόρεσαν νὰ παίξουν μὲ τὴν ἐπιβαλλομένην ἄνεσι πού θὰ τοὺς ἐπέτρεπε ἡ ἄριστη ἐκμάθησις τῶν ρόλων των. Μὲ τέτοιες συνθήκες δὲ μπορεῖ φυσικὰ νὰ γίνῃ κανεὶς λόγος γιὰ τὴ δημιουργίαν τῆς ἀπαραίτητης ἐκείνης ἀτμόσφαιρας δροσιᾶς, ἐλαφρότητος καὶ χάριτος πού εἶναι τὰ κυριώτερα καὶ χαρακτηριστικώτερα γνωρίσματα τῶν «κομνεντῶν» τοῦ κ. Ξενοπούλου. Ἡ κ. Παλαιολόγου ταλέντο θεατρικὸ πηγαῖο, πού ἀδικεῖται στὴ βιοπάλη τῆς ἐπαρχίας, ἔχει ἀσφαλῶς πολλὰ σκηνικὰ προσόντα. Ἡ θεατρικὴ τῆς ιδιοσυγκρασία, ἡ δροσερὴ ἐμφάνισις τῆς, οἱ τρυφεροὶ τόνοι τῆς φωνῆς τῆς καὶ ἡ ἐν γένει «*ingénuité*» τοῦ παιξίματος τῆς τὴν κατατάσσουν στὶς «*ingenues*», ἀπὸ τοῦ κωμικοῦ μέχρι τοῦ ἐλαφροῦ δραματικοῦ τόνου. Εἶναι ἀλήθεια, ὅτι πολλὰς φορὲς ἡ ἄρθρωσις τῆς παρουσιάζεται ἐλαττωματικὴ καὶ ἡ σκηνικὴ ἐρμηνεία τῶν ρόλων τῆς θὰ εἶχε ἴσως περισσότερη συνοχὴ καὶ πυκνότητά, ἂν δὲν τὴν ἀπασχολοῦσε ἡ μεγάλη φροντίδα νὰ βρῖσκεται σὲ στενὴ ἀκουστικὴ ἐπαφὴ μὲ τὸν ὑποβολέα. Θάγραφα ὅτι

τὰ ἐλαττώματα αὐτὰ θὰ μπορούσαν νὰ λείψουν μὲ τὸν καιρὸ, ἂν δὲν ἐπρόκειτο γιὰ πεπειραμένη ἡθοποιό, πού δὲν γνωρίζεται τώρα μὲ τὸ σανίδωμα τῆς σκηνῆς καὶ ἂν δὲν γνωρίζαμε ὅτι τὰ ἐλαττώματα αὐτὰ δημιουργήθηκαν ἀπὸ τὶς συνθήκες τῆς ἐργασίας τῶν Ἑλλήνων ἡθοποιῶν τῆς ἐπαρχίας.

Σὲ μόνιμη καλλιτεχνικὴ στέγη καὶ μὲ ἀνετώτερο σύστημα ἐργασίας ἡ κ. Παλαιολόγου θὰ μπορούσε ν' ἀναπτύξῃ περισσότερο τὰ θεατρικὰ της χαρίσματα, πού τώρα ἐμφανίζει ξεθωριασμένα καὶ ἄτονα ἀπὸ τὴν πίεσι τῆς σκληρῆς καθημερινῆς ρουτίνας. Ἡ κ. Παλαιολόγου ὡς θεατρικὴ ιδιοσυγκρασία εἶναι ἀπὸ τὶς καλλίτερες τῆς ἐποχῆς τῆς καὶ θὰ ἔπρεπε νὰ εἶχε τὴ θέσι τῆς μέσα στοὺς νέους ἡθοποιούς τῶν Κρατικῶν μας Θεάτρων, ἂν ἐννοεῖται ἡ Κρατικὴ μας Σκηνὴ ἥξερε νὰ ἀναζητᾷ τὰ γνήσια ταλέντα ἐκεῖ πού συνήθως βρίσκονται καὶ νὰ μὴ περιορίζεται στὶς δραματικὲς σχολές.

Τὸ παίξιμο ὅλων σχεδὸν τῶν ἄλλων ἡθοποιῶν ἄτεχνο, ἀχρωμάτιστο, ἄκεφο καὶ ἀσματικὸ ἀφῆρεσε κάθε ζωηρότητα καὶ σπιρτάδα ἀπὸ τὸ ἔργο, τὸ ὁποῖον στὴ σκηνὴ τοῦ θιάσου Κοτοπούλη καὶ μὲ κατάλληλὴ διανομὴ εἶναι βέβαιο ὅτι θὰ σημείωνε σειρὰ παραστάσεων.

Ἀλ. Λιδωρίκη: «Τὸ Εὐπνῆμα»

Ὁ κ. Λιδωρίκης ἀγαπᾷ τὸ θέατρο καὶ ἀπὸ χρόνια τώρα πού ἀσχολεῖται μ' αὐτὸ προσπάθησε πάντα νὰ τὸ ὑπηρετήσῃ, ἀνάλογα μὲ τὸ ταλέντο του καὶ τὴ τεχνικὴ του κατάρτισι, χωρὶς ποτὲ νὰ κατέβῃ στὴ συνηθισμένη ἐκείνη προχειρολογία πού μοναδικὸ τῆς σκοπὸ ἔχει τὸ ταμεῖο τοῦ θεάτρου.

Ὁ κ. Λιδωρίκης ἔχει ἀνησυχίες, ζητᾷ πάντα κάτι, προσφέρεται νὰ δώσῃ κάτι, νὰ ἐκφράσῃ κάτι ἀπὸ τὴν ἐποχὴ του, μελετᾷ—μὲ τὸν τρόπο του καὶ τὶς δυνάμεις του—ἐστὼ, —τὰ προβλήματα τῆς καὶ ἔχει τὴν εὐγενικὴ φιλοδοξία νὰ τοὺς δώσῃ μίαν λύσι ἢ καὶ μίαν θέσι ἀκόμα, πού ἂν δὲν φέρνῃ τὴ σφραγίδα μιᾶς ἰσχυρᾶς θεατρικῆς προσωπικότητος, προσπαθεῖ ὡς τόσο νὰ δημιουργήσῃ μίαν ἀτμόσφαιρα.

Ἡ «Μεγάλῃ Στιγμῇ» του, ἡ πιὸ ἐπιτυχημένη καὶ εὐκρινὴς προσπάθειά του, εἶχε χαιρετισθῇ, ὅταν πρωτοπαίχθηκε, σὰν μιὰ ὥραία ἀρχὴ μιᾶς θεατρικῆς σταδιοδρομίας, γεμάτη ὑποσχέσεις. Δὲν εἶχε σοβαρὲς ἀξιώσεις, οὔτε ἡ τεχνικὴ διαγραφή τῆς ἦταν

μεστή. Μά ήταν τὸ ὁλόδροσο δημιούργημα μιᾶς πηγαίας, καθαρῆς καὶ ἐντιμῆς προσπάθειας ἐνὸς νέου ἀνθρώπου ποὺ ἐρχόταν, μὲ ἀγνὴ πρόθεσι καὶ καθάρια σκέψι νὰ προσθέσῃ κι' αὐτὸς τὴ προσφορά του, τὸ μικρὸ του λιθάρι στὸ μεγάλο καὶ ἀτέλειωτο οἰκοδόμημα τοῦ Θεάτρου.

Ἀπὸ τότε ὅμως ὁ κ. Λιδωρίκης δὲ μπόρεσε ἀκόμα νὰ δώσῃ τὸ ἔργο του, τὸ ἔργο ἐκεῖνο ποὺ θὰ τὸν τοποθετήσῃ ὀριστικὰ στὸ Ἑλληνικὸ Θέατρο καὶ ποὺ θὰ ἀντιπροσωπεύῃ τὸν βαθύτερο ἐαυτὸ του. Ἀμφιταλαντευόμενος ἀπὸ τὸ ἓνα εἶδος στὸ ἄλλο, ξεφεύγοντας ἀπὸ τὴ μιὰ ἐπιρροή γιὰ νὰ παραδοθῇ εὐθύς ἀμέσως στὴ πρόχειρη πίστι τῆς ἄλλης, ἀλλάζει θέματα, μεταβάλλει σκοπούς, τεχνοτροπία. Καὶ ἔχουμε τὸ θεατροκινηματογραφικὸ *Vie romanesque*, τὸν «Λόρδο Βύρωνα», τὶς «Ἰουλιέττες χωρὶς Ρωμαίους», τὸ «Ἐδῶ θὰ μείνωμε γιὰ πάντα» καὶ τέλος τὴν «Αἰθούσα Ἀναμονῆς», ἔργα τεχνικά, ἐπιμελημένα, μὰ ποὺ ὡς τόσο δὲν παρουσιάζαν μὲ τὴ διάφορη ἐκάστοτε νοοτροπία καὶ τεχνοτροπία τοὺς τὸ μέστωμα ἐκεῖνο καὶ πρὸ πάντων τὴν οὐσιαστικὴ ἢ τὴ μορφικὴ ἔστω ὁμοιοτυπία, ποὺ ἔχουν τὰ ἔργα ἐνὸς συγγραφέα ποὺ βρῆκε τὸν ἐαυτὸ του καὶ γνώρισε τὶς ἱκανότητές του, ἀναπτύσσοντάς τες μὲ ἄνεσι, ζωντανὴ ἔκφρασι καὶ ἀληθινὴ συγκίνησι.

Καὶ τώρα πάλι μὲ τὸ «Ζύπνημα» του, ποὺ παίχθηκε στὸ «Λυρικὸ» ἀπὸ τὸ θῖασο Κοτοπούλη δοκιμάζει χωρὶς νὰ ξεκινᾷ ἀπὸ ὠρισμένη πίστι. Σχεδιάζει χωρὶς νὰ ἀνήκῃ σὲ καμμιά σχολή. Οἱ τεχνικὲς του ἀρετὲς καὶ ἡ θεατρικὴ του πεῖρα τὸν βοηθοῦν βέβαια σὲ κάθε προσπάθειά του καὶ ἀποτελοῦν τὰ κυριώτερα ἐφόδιά του, τόσο στὴ σύλληψι τῆς κεντρικῆς του ιδέας ὅσο καὶ στὴν ἀρχιτεκτονικὴ τῆς μορφῆς. Μὰ δὲν κατορθώνει νὰ πείθῃ.

Δὲν ἐννοοῦμε βέβαια τὸ καλλιτεχνικὸ ἔργο στατικό, ὑποταγμένο σὲ ὠρισμένους κανόνες μέσα σὲ ὠρισμένα καλούπια. Χρέος τοῦ καλλιτέχνη εἶναι ἡ ἐρευνα, ἡ ἀνησυχία, ἡ ἀλλαγὴ. Μὰ σὲ κάθε του ἐργασία πρέπει νὰ ἀκολουθῇ μιὰ συνειδητὴ γραμμὴ, μὲ συνοχή καὶ πρὸ πάντων μὲ συνέπεια.

Τὸ «Ζύπνημα» τὸ εἶδαμε σὰ μιὰ συμβολικὴ ἡθογραφία, μὲ θέσι, μὲ περιεχόμενο, μὲ τεχνικὴ μορφή, μὰ ποὺ ὡς τόσο δὲν εἶχε τὴν ἀπαιτούμενη ρωμαλεότητα στὴ σύλληψι τῆς, δὲν εἶχε διαύγεια στὸ συμβολισμό του, ὁ ὁποῖος θὰ μπορούσε μάλιστα νὰ τραβήξῃ καὶ μακρύτερα, καὶ ἀκόμα δὲν εἶχε τὸ ρεαλισμὸ τῆς ἡθογραφίας καὶ περισσότερο

τῆς ἐλληνικῆς. Διαφωνοῦμε μὲ τὸν κ. Λιδωρίκη γιὰ τὴν ἐκλογὴ τοῦ ἡθογραφικοῦ πλαισίου μέσα στὸ ὁποῖο θέλησε νὰ τοποθετήσῃ τὸ ἔργο του, γιὰτὶ πιστεύομε πὼς χωρὶς τὸ μέσο τῶν «ἀπλῶν ἀνθρώπων»—ποὺ ὡς τόσο δὲν εἶχαν ἀπλὲς ἐκδηλώσεις καὶ ἐκφράσεις ἀλλὰ μονάχα ἐμφάνισι—θὰ ἦταν πιὸ ἐλεύθερος ὁ συγγραφέας στὸ χειρισμὸ τοῦ θέματος του, χωρὶς νὰ περιορίζεται ἀναγκαστικὰ στὰ φτωχικά μέσα μιᾶς ἡθογραφικῆς ἐκφράσεως, μὲ συμβολικὸ μάλιστα περιεχόμενο. Νὰ γιὰτὶ ἴσως δὲν μᾶς πείθουν ἀπόλυτα τὰ ὄνειροπαρμένα λόγια τῆς Μάρως καὶ ὁ πόθος τῆς γιὰ λυτρωμό, νὰ γιὰτὶ μᾶς φαίνεται φασματικὸς ὁ ἀνθρωπος ποὺ ἐρχεται ἀναπάντεχα νὰ τῆς δημιουργήσῃ τὸν πόθο γιὰ μιὰ ζωικὴ συνειδησι, νὰ γιὰτὶ μᾶς φαίνεται ἀδικαιολόγητη καὶ αὐθαίρετη ὅλη αὐτὴ ἡ δραματικὴ σύγκρουσι μεταξὺ τῆς Μάρως καὶ τοῦ ἄλλου κόσμου, δικοῦ τῆς καὶ ξένου, χωρὶς νὰ ὑπάρχῃ καμμιά ἐσωτερικὴ ἀληθινὴ ἀνάγκη, χωρὶς νὰ τὴ ζωντανεύῃ καμμιά ἀληθινὴ ἀντίθεσι. Ζύπνημα; Ναι, μὰ γιὰ μᾶς τουλάχιστο ζύπνημα μιᾶς ἀμαρτωλῆς, μιᾶς περιφρονημένης ποὺ αἰσθάνεται τὸν πόθο τῆς ἀναγεννήσεως κάτω ἀπ' τὴν εὐεργετικὴ ἐπίδρασι τοῦ ἀληθινοῦ ἔρωτα. Τὸ ἡθικὸ ζύπνημα ποὺ ἐρχεται νὰ ἐξαγνίσῃ μιὰ ζωὴ ἀμαρτωλὴ καὶ νὰ τὴ γεμίσῃ εὐγένεια καὶ πνευματικὴ ἀνωτερότητα. Καὶ ὅχι, ὅπως ὁ συγγραφέας τὸ θέλησε τὸ ζύπνημα μιᾶς φωτισμένης συνειδήσεως ποὺ θέλει ν' ἀπαλλαγῇ ἀπ' τὰ δεσμὰ τῆς καθημερινῆς πεζότητος «μὲ τὴ διάθεσι τῆς φυγῆς ἀπ' τὰ παλῆα καὶ νὰ δημιουργηθῇ καινούργια σὰν ξαναγεννημένη, σὰν ἓνα πρόσωπο «ποὺ δὲν ἔβλαψε, δὲν ἐδυστύχησε, δὲν τραυματίσθηκε ἀπ' τοὺς ἄλλους». Ἐτσι, ἓνα ἐγκεφαλικὸ πρόβλημα θέλησε νὰ πάρῃ ἀπ' τὸ συγγραφέα του ἓνα ροῦχο ζωῆς. Μὰ δὲν εὐτύχησε στὴ καθολικὴ σύλληψι του καὶ στὴν οὐσιαστικὴ του δικαίωσι, σὰν ἓνα δράμα ζωῆς, σὰν μιὰ περίπτωσι καθημερινή, γνώριμη, μὲ χρῶμα κι' ἔκφρασι πάνθους ἀληθινῶν ἀνθρώπων, ποὺ ζοῦν καὶ ὑποφέρουν γιὰ κάτι οὐσιαστικὸ ποὺ ὑπάρχει καὶ τοὺς τυραννᾷ. Ἐτσι τὸ ἔργο αὐτὸ μένει μονάχα μὲ τὸ σχηματικὸ συμβολισμό του, μὲ τὸ δόγμα του, τὸ κήρυμά του. Μὰ δὲν ἀποτελεῖ στοιχεῖο ζωῆς παλλόμενο ἀπὸ πηγαία συγκίνησι, καὶ ἀληθινὴ ἐσώτερη ἀνάγκη. Δὲν εἶναι δράμα, δὲν εἶναι ζωὴ.

Ἐν τούτοις ἀν μιὰ ἀντικειμενικὴ καὶ εἰλικρινὴς ἐξέτασι τῆς θέσεως τοῦ ἔργου μᾶς ὠδήγησε σ' αὐτὸ τὸ συμπέρασμα, ἔχουμε χρέος νὰ τονίσουμε καὶ τὶς ἀρετὲς του. Γιατὶ

ἀν δὲν συμφωνοῦμε μὲ τὸν τρόπο τοῦ χειρισμοῦ τοῦ θέματος καὶ μὲ τὸ ζήτημα ἀν τὸ πρόβλημα ποὺ σ' αὐτὸ θέλησε νὰ δώσῃ μιὰν ἀπάντησι ὁ συγγραφέας τοποθετήθηκε ἢ ὄχι στὴ σωστὴ του βάσι, μιὰ βάσι δηλαδὴ ἀληθοφανῆ καὶ ζωντανή, τὸ σκηνικὸ περίγραμμα τοῦ ἔργου εἶναι ἐπιτυχημένο, τὸ δέσιμο καὶ ἡ ἀλληλουχία τῶν σκηνῶν του τεχνικά, ὁ διάλογος θεατρικὸς καὶ ζωηρός. Ἀπὸ τοὺς τύπους του, ὡς διαγραφή καὶ σκηνικὴ ἀντίληψι, ὁ πιὸ ὁλοκληρωμένος εἶναι ὁ τύπος τοῦ Κλαδῆ ποὺ ἀπέδωσε μὲ ζωντάνια καὶ τέχνη ὁ κ. Λογοθετίδης. Ὁ κεντρικὸς τύπος ἡ Μάρω, πάνω στὴν ὁποία στηρίζετο ἡ θέσι τοῦ ἔργου, δὲν εἶχε τὴν πλαστικότητα ποὺ θὰ ἔπρεπε, γιὰτὶ ἄλλως τε αὐτὸν βαρύνει κι' ὁλόκληρο τὸ συμβολικὸ περιεχόμενο ποὺ εἶναι τόσο δύσκολο νὰ συνυφανθῇ μὲ ἀνθρώπινη σωστὰ ψυχολογικὴ ὑπόστασι.

Ἡ κ. Ρίτα Μυράτ ἔβαλε ὅλη τῆς τὴν ψυχὴ γιὰ νὰ τὴ δώσῃ σὰ μιὰ ζωντανὴ γυναίκα ποὺ ὑποφέρει ἀπὸ κάτι δικαιολογημένο καὶ ἀληθινὸ, μὰ ἡ προσπάθεια εἶναι ὑπέριερη ἀπ' τὶς δυνάμεις τῆς. Ὁ ρόλος τοῦ Ἰσκιερου, ἓνας ἀπὸ τοὺς πιὸ πετυχημένους τύπους, θύμιζε ὡς τόσο πολλὰ παρόμοια καλούπια ποὺ ἀφειδῶς μεταχειρίζονται θεατρικὰ ἔργα μεγάλων καὶ μικρῶν συγγραφέων. Στὸ ρόλο αὐτὸ ὁ ἐξαιρετικὸς καλλιτέχνης κ. Γιαννίδης ἔδωσε ὅλη τὴ μεστή τέχνη του γιὰ νὰ βοηθήσῃ τὸν συγγραφέα, καὶ τὸ ἐπέτυχε ἀπόλυτα. Ὁ κ. Δ. Μυράτ δὲν εὐθύνεται γιὰ τὴν ἀναγκαστικὰ ἄτονη ἀπόδοσι τοῦ ὥχρου καὶ σχηματικοῦ ρόλου του, ποὺ θεληματικὰ ἴσως πῆρε τὴ μορφή αὐτὴ ἀπ' τὸ δημιουργό του. Ἡ κ. Χαλκούση πολὺ καλὴ στὸ ρόλο τῆς, ἔπαιξε καθὼς πάντα μὲ κατανόησι καὶ ἐπιμέλεια. Ὁ ρόλος τοῦ Ἀλιφαντῆ, δουλεμένος προσεχτικὰ καὶ κατάλληλα φωτισμένος, ἀπεδόθη μ' ἐπιτυχία ἀπ' τὸν κ. Μουσούρη. Στὸν κ. Κούν, ποὺ τελευταία μὲ τὸ «Ταξίδι τοῦ Περισόν» μᾶς ἔδωσε μιὰν ἀπ' τὶς ἀξιολογώτερες σκηνοθετικὲς ἐργασίες μὲς τὸ Νεοελληνικὸ Θέατρο, τὴ φορά αὐτὴ δὲν δόθηκε ἡ εὐκαιρία νὰ παρουσιάσῃ τίποτα τὸ ξεχωριστό. Ἐπίσης τὰ σκηνικὰ τοῦ κ. Ἀνεμογιάνη δὲν μᾶς ἄφησαν τὴν ἐξαιρετικὴ ἐντύπωσι τοῦ «Περисόν». Ἡ δὲ μουσικὴ τοῦ κ. Χαρατζάρη—ἀνεξάρτητα ἀπ' τὴν ἀξία τῆς—δὲν πρόσθεσε τίποτα τὸ ἰδιαίτερο στὴν ὅλη παράστασι, γιὰτὶ δὲν ὑπῆρχε ὀργανικὴ ἀνάγκη μουσικῆς συνοδείας.

Τζ. Μπάργου: «Αὐτὸ τὸ ξέρει κάθε γυναίκα»

Ἄν ὁ ρεαλισμὸς κρατᾷ σημαντικὴ θέσι μὲς τὸ σύγχρονο Ἀγγλικὸ Θέατρο, ὅπως καὶ εὐρύτερα στὸ Ἀγγλικὸ πνεῦμα, ὁ λυρισμὸς εἶναι τὸ βαθύτερο στοιχεῖο τῆς Ἀγγλοσαξωνικῆς ψυχῆς.

Ἀπλὸς καὶ σαφὴς ὁ Ἀγγλος, δημιουργὸς τοῦ πρακτικοῦ πνεύματος ἀντιδρᾷ ὡς τόσο στὸ πνιγρὸ πραγματισμὸ, ξεφεύγοντας πρὸς τοὺς κόσμους τοῦ μύθου καὶ τοῦ ὄνειρου. Ἐτσι ἡ χώρα αὐτὴ τοῦ Βάκωνα εἶναι συνάμα καὶ ἡ χώρα τῶν μεγαλυτέρων λυρικῶν τῆς γῆς, ἡ χώρα τοῦ Σαίξπηρ ποὺ μὲς τὴ νεανικὴ δημιουργία του ρεαλισμὸς καὶ λυρισμὸς ἐνώθηκαν σ' ἀσύγκριτο συνταίριασμα.

Ὁ σὲρ Τζαίημς Μπάρρι, τοῦ ὁποῖου τὸ ρεαλιστικὸ ἔργο «Αὐτὸ τὸ ξέρει κάθε γυναίκα» ἀνέβασε τελευταία ὁ θῖασος Ἀνδρεάδης, ἀντιπροσωπεύει, στὸ σημερινὸ Ἀγγλικὸ Θέατρο μὲ ὠρισμένα ἄλλα ἔργα του, τὸ συγκέρασμα αὐτὸ ρεαλισμοῦ καὶ ὄνειρου.

Γεννημένος στὴ Σκωτία στὰ 1860 εἶναι ἐκλεκτὸς δημοσιογράφος, μυθιστοριογράφος καὶ ὁ θελικώτερος τῶν συγχρόνων Ἀγγλων δραματοργῶν, ποὺ ξεφεύγοντας ἀπ' τὸ ρεαλιστικὸ κοινωνικὸ δράμα προχώρησε ὡς τὶς περιοχὲς τῶν θρύλων καὶ τῆς ποιήσεως.

«Ἀπ' τὸ Σαίξπηρικό «Ὁνεῖρο τῆς καλοκαιριάτικης νύχτας»—εἶπε ὁ Μωρουά—ἡ ἀτμόσφαιρα τῆς μαγείας καὶ τοῦ ὄνειρου γιὰ πρώτη φορὰ ξαναφαίνεται στὸ Ἀγγλικὸ Θέατρο μὲ τὸν Μπάρρι». Τὸ ἔργο του, «Αὐτὸ τὸ ξέρει κάθε γυναίκα» κλείνει τὴν ἀπλὴ ἱστορία μιᾶς κοπέλλας ἄσχημης, μὰ γεμάτης ἀπ' τὸ θησαυρὸ τῆς καλωσύνης καὶ τῆς τρυφερότητας, φθάνει ν' ἀγαπηθῇ ἀπ' τὸν ἄνδρα ποὺ λατρεῖ. Ἐργὸ ἀπὸ πηλ-λαγμένο ἀπὸ φιλολογικοὺς φόρτους, ἀφίνει νὰ φαίνεται ὁλοκάθαρα ὁ γνήσιος θεατρικὸς ρυθμὸς του, ἡ στοχαστικὴ ἀνάλυσι τῆς ἀνθρώπινης καρδιάς, τὸ πλαστικὸ σμίλημα τῶν χαρακτήρων. Ζεκινημένο ἀπὸ ρεαλιστικὴ ἀφετηρία ἔχει πολὺ λυρισμὸ, ἀχνὴ μελαγχολικὴ μὰ καὶ κωμικὴ συνάμα διάθεσι, καὶ κάποια ἀνάμνησι τῆς Σκωττικῆς πατρίδας τοῦ συγγραφέα ποὺ ἀνευρίσκομε σὲ πολλὰ ἔργα του. Ὅλα αὐτὰ εἶναι συνταίριασμένα μὲ σοφὴ ἀπέριπτη τεχνικὴ, μὲ τὴν ἀνεσι τοῦ γεννημένου καὶ φθασμένου δραματοργοῦ. Εἶναι ἓνα ἔργο βαθεῖα ἀνθρώπινο καὶ τὸ καλλίτερο μέσα στὴ φεινὴ καλοκαιρινὴ σαιζόν.

Συχνὰ μᾶς δόθηκε εὐκαιρία νὰ τονίσουμε πόσο τιμᾷ τὴν κ. Ἀνδρεάδου ὁ πνευματικὸς τῆς μόχθος νὰ ἀνεβάξῃ ἔργα ἀνώτερης

πνευματικής άξιας, και αυτό χωρίς καμμία κρατική ένισχυσι, και παρά τις σημερινές αντίξοες συνθήκες που διατρέχει το σύγχρονο ελεύθερο θέατρο πρόζας.

Το νέο αυτό έκλεκτο έργο του Μπάρρι τὸ ανέβασε με κάθε δυνατή επιμέλεια και με την πολύτιμη συνεργασία του σκηνογράφου κ. Βακαλοπούλου που εργάστηκε μ' έμπνευσι και του σκηνοθέτη κ. Σαραντίδη, τὸν ὁποῖον ὁμως συνολικά οἱ ἡθοποιοὶ δὲν τὸν βοήθησαν δυστυχῶς νὰ φθάσῃ σὲ ἀπόλυτα αἰσθητικὸ ἀποτέλεσμα.

Ὁ κ. Χριστογιαννόπουλος στὸ κύριο ρόλο του συζύγου, παρὰ τὴ φιλότιμη προσπάθειά του, δὲν κατάρθωσε νὰ ξεπεράσῃ τὰ ὅρια μιᾶς μαθητικῆς προγυμνάσεως. Τὸ βάρος τοῦ ἔργου ἔπεσε καὶ αὐτὴ τὴ φορὰ στὴν κ. Ἀνδρεάδη, ποὺ θυσιάζοντας στὸ ρόλο αὐτὸν ἓνα ἀπ' τὰ κυριώτερα σκηνικά

προσόντα της, τὴ θελκτικὴ της ἐμφάνισι ἔπαιξε τὸν τύπο τῆς ἀσχημῆς Μάγγης Γουίλη με θέρμη καὶ κατανόησι.

Ἡ κ. Ρώμα παρὰ τὴν ὁμορφὴ ἐμφάνισί της, δὲν μπόρεσε νὰ βρῇ ἓνα θερμὸ παλμό. Ἡ κ. Μηλιάδη, ὁ κ. Ἀποστολίδης ἡθοποιοὶ πείρας, καθὼς καὶ ὁ νέος ἡθοποιὸς κ. Γιολδάσης ἱκανοποιητικὸς χωρὶς νὰ φθάσῃ σὲ ἀληθινὴ δημιουργία. Ὁ κ. Δαμασιώτης ποὺ συχνὰ τὸν εἶδαμε νὰ προσφέρεται στὶς ἀπαιτήσεις μιᾶς τυποποιημένης ἐρμηνείας ἔδωσε καὶ αὐτὴ τὴ φορὰ με ἐπιτυχία τὸν τύπο ἑνὸς ἀφελοῦς Σκωτσέζου, καθὼς καὶ ὁ κ. Σταρένιος ἓνας ἀπ' τοὺς πολὺ καλοὺς νέους ἡθοποιούς μας. Τέλος ἡ μετάφρασι τοῦ ἔργου ἀπ' τὴ Μαρία Κάρμα, θεατρικὴ καὶ πιστὴ, ἦταν ἀπ' τὰ ἐκλεκτὰ σημεῖα τῆς παραστάσεως.

ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΚΑΚΟΥΡΗ

Ἡ κριτικὴ τοῦ Βιβλίου

Δ. Μωραΐτη: «Ἡ Πρακτικὴ τῆς Ἀτομικῆς Ψυχολογίας»

Ἐνα πρωτότυπο ἀληθινά, στὸ εἶδος του βιβλίο ἔκαμε τελευταίως τὴν ἐμφάνισί του. Εἶναι τὸ βιβλίο τοῦ κ. Δ. Μωραΐτου, «Ἡ πρακτικὴ τῆς Ἀτομικῆς Ψυχολογίας», γνωστοτάτου ἤδη συγγραφέως ἀπὸ πολλὰ ἔργα ψυχολογικὰ καὶ παιδαγωγικὰ καθὼς καὶ ἀπὸ ἐργασίες, μελέτες, διαλέξεις κ.λ.π. ἀτομικοψυχολογικές.

Στὸ βιβλίο αὐτὸ ὁ συγγραφέας παρουσιάζει ὄχι μόνον με ἐπιστημονικότητα καὶ σαφήνεια 55 περιπτώσεις ἀσθενῶν, (νευρωτικῶν καὶ ψυχοπαθῶν),—τοὺς ὁποῖους ἐξήτασε με τὴν ἀτομικοψυχολογικὴ μέθοδο καὶ πολλοὺς ἐθεράπευσε με τὸν ψυχολογικὸ διαφωτισμό,—ἀλλὰ καὶ ἀναφέρει με πολλὴν ἀπλότητα καὶ συγγραφικὴν εὐστροφία τὴν κάθε περίπτωσι, βγάζει τὸ πόρισμα καὶ σὲ μία δύο λέξεις ποὺ βάζει ὡς ἐπικεφαλίδά τῆς κάθε περιπτώσεως, κινεῖ τὸ ἐνδιαφέρον καὶ κάνει ἀκόμη πιὸ εὐχάριστη τὴ μελέτη του. «Ἦθελε μόνον φλέρτ καὶ τραγούδι» διαβάζομε ὡς ἐπικεφαλίδα στὴν πρώτη περίπτωσι,—μιᾶς ἄρρωστης κυρίας, ποὺ προσήλθε γιὰ θεραπεία στὸν ψυχολόγο,—τὴν ὁποῖαν οἱ γιατροὶ ἔχαρκτηρίσαν ὡς νευρασθενεῖαν. «Ὁ ἀμαρτωλός», «Ὁ μεγαλομανής», «Εἶμαι νευρασθενικός», «Δὲν εἶμαι ἄνδρας», «Νὰ Κυρία!!», «Ὁ Καφεμάντης», «Ἡ πάλη

πρὸς τὸν ἄνδρα» κ.λ.π., εἶναι μερικὲς ἀπὸ τίς ἐπικεφαλίδες τῶν περιπτώσεων ποὺ διαβάζομε. Καὶ ἀφοῦ ἐκθέσει τὸ ἱστορικὸ τῆς καθεμιᾶς, τὸ ἐρμηνεύει ὑπὸ τὸ φῶς τῆς Α. Ψ.

Τὸ ὅλον ἔργο (350 σελ.) χωρίζεται σὲ τρία κεφάλαια. Στὸ πρῶτο ποὺ τιτλοφορεῖται «Οἱ ὥριμοι» ἀναφέρει 34 περιπτώσεις ὥριμων. Στὸ δεύτερο κεφάλαιο «Οἱ ἐφηβοὶ καὶ τὰ παιδιὰ», ἀφοῦ κάμει μιὰ εἰσαγωγή, ἐπὶ τῇ βάσει πάντοτε τῆς Α. Ψ. γιὰ τὰ παιδιὰ καὶ τοὺς ἐφήβους,—ἀναφέρεται ἰδίως εἰ τὴν ἐποχὴν τῆς ἐφηβείας,—παραθέτει 15 περιπτώσεις ἐφήβων—καὶ ἡ ἐποχὴ αὐτὴ θεωρεῖται ἀπὸ τὴν Α. Ψ. ἀνώμαλη,—ποὺ εἶναι γεμάτες ἐνδιαφέρον ἰδίως γιὰ κείνους ποὺ ἔχουν καθήκοντα ἀπέναντι παιδιῶν καὶ ἐφήβων (γονεῖς καὶ δάσκαλοι).

Καὶ τέλος στὸ τρίτο κεφάλαιο «Οἱ ἐγκληματίαι», διαβάζομε 6 περιπτώσεις ἐγκληματιῶν ἐξεταζόμενες ὑπὸ ἓνα νέον πνεῦμα, τὴν ἀτομικοψυχολογικὴν ἀντίληψι, ποὺ μᾶς πλησιάζει στὸν ἐγκληματία γιὰ νὰ τὸν νοιώσωμε ὄχι ὡς κακοῦργο, ὡς κοινωνικὸ φόβητρο, ἀλλ' ὡς ἓνα ἄρρωστο, παραστρατημένο, πάσχοντα συνάνθρωπο, ποὺ τὸ μεγαλύτερο μέρος τῆς εὐθύνης βαρύνει,—στὶς περισσότερες περιπτώσεις,—τὴν κοινωνία καὶ ὄχι τὸσον τὸν δυστυχισμένον αὐτόν.

Καὶ στὸ κεφάλαιον αὐτό, ὁ συγγραφέας

του, ἀφοῦ βοηθήσῃ τὸν ἀναγνώστη ν' ἀντιληφθῇ τὴν ἀποψι τῆς Α. Ψ. ὅσον ἀφορᾷ τὸν ἐγκληματία, τί εἶναι ἐγκληματίας καὶ πῶς μορφώνεται ὁ ἐγκληματίας, προχωρεῖ στὴν ἱστορίαν τῶν περιπτώσεων ποὺ ἐξήτασε. Καὶ ἐδῶ τελειώνει τὸ ὅλον ἔργον, πολὺ ἐνδιαφέρον ἀπὸ τὴν ἀποψι μας, ὄχι μόνον γιὰ τοὺς εἰδικῶς ἀσχολουμένους με τὴν ψυχολογία καὶ τὴν παιδαγωγική, ἀλλὰ καὶ γενικὰ γιὰ κάθε πνεῦμα ἐρευνητικόν, γιὰ κάθε ἄνθρωπο καλῆς θελήσεως ποὺ μέσα του προβάλλουν ἀπορίες γιὰ τὸ χαρακτῆρα του καὶ τὸ χαρακτῆρα τῶν συνανθρώπων του.

Ἐννοεῖται, ὅπως ἀναφέρει στὴν εἰσαγωγή του ὁ κ. Μωραΐτης: «Ἡ τελεία κατανόησις τοῦ ἔργου αὐτοῦ προϋποθέτει τὴν γνῶσιν τῆς θεωρίας τῆς Α. Ψ.»

Ἐπειδὴ δὲ ἡ «Ἑλληνίς» ἀνέλαβε με σειρὰν ἄρθρων τῆς νὰ εἰσάξῃ τὸ ἀναγνωστικόν της κοινὸ στὴ θεωρίαν τῆς Α. Ψ., εἶναι γιὰ ὅσους καὶ ὅσες ἐνδιαφέρονται γι' αὐτά, ἓνα πολὺ ἐνδιαφέρον ἀπὸ πάσης ἀπόψεως βιβλίον τὸ νέον αὐτὸ ἔργον τοῦ κ. Δ. Μωραΐτη.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ ΦΡΑΓΚΟΥ

Φρ. Κοππέ: Ἡ Ἀπεργία τῶν Σιδηρουργῶν

Μεταφρ. Ζ. Μητρούσης

Λίγα ποιήματα δείχνουν τόσο ζωντανὰ τὴν ἀνθρώπινη φτώχεια καὶ δυστυχία, ὅσο τὸ ποίημα τοῦ Φρανσουᾶ Κοππέ, «Ἡ Ἀπεργία τῶν Σιδηρουργῶν» ποὺ με τόση τέχνη μετέφρασε ὁ κ. Ζ. Μητρούσης. Πράγματι ὁ μεταφραστὴς ἔπρεπε νὰ μπῇ στὴν ψυχὴ τοῦ ποιήματος, νὰ τὸ ζήσῃ ὁ ἴδιος, νὰ συναισθανθῇ τὴν ἀγωνία τοῦ φτωχοῦ σιδηρουργοῦ, γιὰ νὰ μπόρῃ νὰ τὸ ἀποδώσῃ στὴ γλῶσσα μας με τόση ἀπλὴ καὶ ζωντανὴ ἔκφρασι καὶ διαλεγμένους λέξεις, ὅπως τὸ ἀπέδωσε στὴ δική του γλῶσσα ὁ ἴδιος ὁ ποιητής. Γιατί ὁ μεταφραστὴς δὲν πρέπει ἀπλῶς νὰ «μεταφράζῃ» ἀλλὰ νὰ μπῇ στὴν ἴδια ψυχικὴ ἀτμόσφαιρα ποὺ περιέβαλλε καὶ ἐνέπνευσε τὸν ποιητὴ, νὰ οἰσθάνῃ τὴν ἴδια συγκίνησι, τὸν ἴδιον παλμό. Μόνον τότε μπορεῖ νὰ μεταφράζῃ πραγματικὰ, καὶ νὰ μᾶς δίνη ἓνα ἔργο τέχνης.

Ἰσως θὰ ποῦνε μερικεῖ, πῶς ἡ ὑπόθεσις καὶ ἡ ἔκφρασις εἶναι πολὺ ἀπλές. Μὰ μὴν ξεχνοῦμε πῶς ὁ Κοππέ ἔγραψε τὸ ποίημα αὐτὸ τὸν περασμένο αἰῶνα, ὅπου ἡ τέχνη τῆς ἐκφράσεως ἦταν διαφορετικὴ ἀπ' τὴν σημερινή. Δὲν πρόκειται νὰ κρίνω τὸν ποιητὴ ἀλλὰ τὸν μεταφραστὴ. Ἀλλως τε μέσα στὴν ἀπλὴ ἔκφρασι βλέπει κανεὶς καθαρώτερα τὴν γυμνὴ πραγματικότητα καὶ τὴν ἔννοια ποὺ θέλησε νὰ βάλῃ ὁ ποιητής. Ἄν

καὶ με τὴν ἔννοια ἔχω μερικὲς διαφωνίες, κι' αὐτὸ δὲν ἔχει σημασία. Μ' ὅλα τοῦτα, πάρα πολὺ σωστὰ μᾶς λείει ὁ κ. Μητρούσης στὸν πρόλογό του: «Πόσο θὰ ἦταν ὁ κόσμος καλύτερος καὶ πόσο πιὸ εὐτυχισμένοι θὰ ἦταν οἱ ἄνθρωποι, καὶ με λιγώτερη πρόοδο ἀπ' τὴν σημερινή, ἂν εἶχαν μάθει τὴν τέχνη νὰ προσέχουν καὶ νὰ καταλαβαίνουν ὁ ἓνας τὸν ἄλλον καὶ νὰ σέβονται τὴν ἀνθρώπινη ἀξία, πᾶν ἀπὸ κάθε ἄλλῃ στὸν κόσμο.» Σ' αὐτὸ συμφωνῶ ἀπόλυτα, καὶ βρίσκω πῶς ὁ μόνος τρόπος γιὰ νὰ βροῦν οἱ ἄνθρωποι λίγη εὐτυχία καὶ νὰ βγοῦν ἀπὸ τὸ χάος ποὺ βρίσκονται σήμερα, εἶναι ἡ βαθεῖα κατανόησις τοῦ ἀνθρώπου. Μόνον ἀπ' αὐτὴν θὰ γεννηθῇ ἡ Ἀγάπη. Ἀλλὰ ἐφ' ὅσον τὴν πρώτην θέσι ἔχουν τὸ συμφέρον καὶ ὁ ἐγωϊσμός, πάντα ὁ νοῦς καὶ ἡ καρδιά μας θὰ θολώνονται, καὶ δὲν θὰ μπορούμε ποτὲ νὰ ἔχωμε μιὰ σωστὴ ἀντίληψιν. Ἔτσι κατὰ πόσον οἱ «κακοὶ» εἶναι πάντα «ρέμπελοι καὶ πλάνοι» δὲν τὸ ξέρω. Μήπως τὸ συμφέρον μας μᾶς κάνει νὰ τοὺς βλέπωμε ἔτσι; Μήπως ἡ ἐνδόμυχη, ἴσως ὑποσυνείδητη αἰτία ποὺ μᾶς κάνει νὰ τοὺς βλέπωμε μ' αὐτὴν τὴν εἰκόνα, εἶναι: «Μὰ νὰ ξέρῃς πῶς δὲν δίνω τὸν μιστὸ ποὺ μοῦ ζητοῦνε»; Μήπως αὐτοὶ οἱ αἰώνιοι «κακοὶ» εἶναι καμμιὰ φορὰ ἐργάτες κάποιας ἄλλης βαρύτερης ἰδεολογίας, ποὺ ὁ ἐγωϊσμός τῶν ἄλλων τοὺς βλέπει πάντα γιὰ «κακοὺς»; Μήπως «κακοὺς» δὲν λέμε πάντα ἐκείνους ποὺ μᾶς εἶναι ἀτομικὰ δυσάρεστοι. Μὰ εἶναι δυσάρεστοι στὴν ὁλότητά, στὸ σύνολον τῶν ἀνθρώπων; Μόνον ἔτσι μπορούμε νὰ κρίνωμε.

Πάντως, ὁ ποιητὴς τοὺς περιγράφει πράγματι ὡς «κακοὺς» ὡς τεμπέληδες, αὐτοὺς ποὺ σπατολοῦνε τὰ λεφτά τους στὸ κρασί καὶ ξεγελοῦνε τοὺς ἄλλους. Φυσικὰ ὑπάρχουν πολλοὶ τέτοιοι στὸν κόσμο. Κι' αὐτοὺς μονάχα βλέπομε. Ἀλλὰ καὶ πόσες ἄλλες φορὲς δὲν ξεγελιώμαστε καὶ δὲν κυττᾶμε παρὰ μονάχα τὴν ἐπιφάνεια. Ὁ Κοππέ ἀναφέρει ἓνα γεγονός, ἐγὼ τώρα μιλῶ γενικὰ. Μόνον ὅταν ξεσκεπάσωμε τὸ βάθος ὅλου τοῦ ἑαυτοῦ μας, θὰ μπορέσωμε νὰ δοῦμε τὰ πράγματα στὴ γυμνὴ τους ἀλήθεια. Μὰ ὅπως εἶπα καὶ πρὶν, σκοπὸς μου δὲν ἦταν νὰ κρίνω τὸν Κοππέ, καὶ ἀθελά μου παρασύρθηκα στὶς σκέψεις αὐτές. Σκοπὸς μου ἦταν νὰ κρίνω τὸν κ. Ζ. Μητρούση, ὁ ὁποῖος με τέτοια θέρμη καὶ ζωντάνια μᾶς μετέδωσε τὸ ποίημα αὐτὸ καὶ μᾶς ἔκανε νὰ σκεφθοῦμε τὰ αἰώνια, ἅλυστα ἀκόμα, προβλήματα τοῦ ἀνθρώπου.

Α. Ζ.

Μέσα στὴν Ὀμίχλη

Παράξενο σ' ὀλόπυκνη δμίχλη νὰ πλανιέσαι!
Μονάχοι εἶν' ὁλόγουρα οἱ θάμνοι, ὃ καθε
 βράχος,
Χώρια τὰ δέντρα βλάστησαν στὰ πράσινα
 τὰ δάση
Καὶ στοὺς ἀνθρώπους γύρω μας, καθέναν
 εἰν' μονάχος.

Ὁ κόσμος μοῦ φαινότανε ἀτέλειωτο γιερτάσι,
καὶ τῇ Ζωῇ μου φώτιζαν ἄσβυστα χρυσά
]φῶτα.
Μὰ πλάκωσε ἡ καταχνιά, καὶ τ' ἄχρει ὅλα
]σκεπάσει.
Τίποτα πειά, ἀλλοίμονο, δὲ βλέπω σὰν
]καὶ πρῶτα!

Ἐκδόσεις

Σκῦρος ὑπὸ Νικ. Πέριδικα.

Ἐξεδόθη μὲ τὸν τίτλο «Σκύρος» εἰς ὠραιό-
 τατην καὶ καλλιτεχνικὴν ἔκδοσιν, ἢ ὑπὸ τῆς
 Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν βραβευθεῖσα λαογραφικὴ
 μελέτῃ τῆς κ. Νίκης Περδίκου. Διὰ τὸ βιβλίο
 αὐτό, τὸ ὁποῖο τιμᾷ ὄχι μόνον τὴν γυναίκα
 πνευματικὴ ἔργαστα ἀλλὰ καὶ ὅλα τὰ ἑλλη-
 νικὰ γράμματα θὰ δημοσιεύσῃ ἡ Ἑλληνικὴ κρι-
 τικὴ εἰς τὸ ἐπόμενον τεύχος.

Ὁ εὐθυμος Δαουτιζῆκος μου ὑπὸ Γ. Μύνη.

Ἡ γνώσις τοῦ παιδαγωγοῦ καὶ συγγραφεύς πολλῶν σχολικῶν διδακτικῶν βιβλίων κ. Δημ. Γ. Ζήσης, ἐκυκλοφόρησε τελευταίως ἓνα πολὺ ἐνδιαφέρον βιβλίον τοῦ περιήμῳ Γερμανοῦ παιδαγωγοῦ καὶ συγγραφέως Γ. Μύνχ, κατὰ μετάφρασιν ἰδικήν του. Τὸ βιβλιαράκι αὐτὸ ἐπιγράφεται «Ὁ Εὐθύμος Λαουτζίκος μου», καὶ ἀποτελεῖται ἀπὸ μικρὰ διηγήματα παρμολογικοῦ Σχολείου, τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου ποὺ διηύθυνε ὁ ἴδιος ὁ Μύνχ ἐπὶ πολλὰ χρόνια. Μὲ τὴ γόνιμη καὶ μεγάλη του πεῖρα, μὲ τὴ λεπτή του παρατήρησιν καὶ τὶς θετικές του γνώσεις περιγράφει μὲ χαριτωμένο τρόπο ἀλλὰ καὶ μὲ πραγματικὴ λογοτεχνικὴ δύναμιν τὰ διάφορα ἐπεισόδια τοῦ σχολικοῦ βίου. Μέσα ἀπ' αὐτὰ δὲ ἀντλεῖ χίλια δυὸ παιδαγωγικά διδάγματα, πραγματικὰ πολύτιμα τόσο γιὰ τοὺς διδασκάλους ὅσο καὶ γιὰ τοὺς γονεῖς. Τὸ κήρυγμα τῆς ἀγάπης καὶ τῆς χαρᾶς ποὺ βγαίνει, ἀπὸ τὶς σελίδες τοῦ βιβλίου αὐτοῦ, ἀποτελεῖ τὸ καλλίτερον παιδαγωγικὸ σύστημα, γιὰ τὰ μικρὰ ἰδίως παιδάκια τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου.

Ἡ ἀπόδοση τοῦ κ. Δ. Ζήση, ζωντανῆ καὶ σὲ γλῶσσα ὁμαλὴ καὶ ρέουσα, ἀναδεικνύει ἀκόμα περισσότερες τὶς λογοτεχνικὰ φράσεις τοῦ βιβλίου καὶ τὸ καθιστᾷ τόσο ἀπολαυστικό, ὥστε θὰ διαβασθῇ μὲ πολλὴ εὐχαρίστηση ἀπὸ τοὺς παιδαγωγοὺς καὶ τοὺς γονεῖς.

Κι' ἀληθινά, κανείς ποτέ σοφὸς δὲν εἶναι,
ὅταν τὸ θλιβερό Σκοτάδι δὲν γνωρίσῃ.
Ἔρχεται ἄργὸ καὶ σίγουρο, κανείς δὲν τοῦ
]ξεφεύγει
τὸν ἕνα ἀπ' τὸν ἄλλον μας γιὰ πάντα νὰ
]χωρίσῃ!

Παράξενο! σ' όλόπυκνη όμίχλη νά πλα-
νίσαι.
Μιά μοναξιά άτέλειωτη! Νά τί θά πῇ Ζωή.
Κανένas μας τόν άλλονε νά νοιώση δέν μπορεί.
Γι' αυτό παντέρημος καθείς πλανιέται μές τῇ γῇ

Μετάφρ. ἀπὸ τοῦ Γερμανικοῦ

МҮРРА АЛОН

Εἰδήσεις

Ἡ Κα Κλίμπσον, σύζυγος τοῦ Διευθυντοῦ τῶν Ἀγγλικῶν Ἑστίων τοῦ Στρατοῦ τῆς Σωτηρίας, ἐμυδραλιοβολήθη, πλησίον τοῦ Ἀρράς.
Ἡ Κα Κλίμπσον ὠδηγοῦσε μέ τὸν σύζυγόν της καὶ πολλὰ μέλη τοῦ Στρατοῦ τῆς Σωτηρίας μίαν ἀποστολὴν τροφίμων, φαρμάκων καὶ ἐφοδίων, ὅταν ἕνα γερμανικὸ ἀεροπλάνο, ἱπτάμενον πολὺ χαμηλά ἐπέτεθέη κατὰ τῆς ἐφοδιοπομπῆς καὶ βόμβες καὶ μυδραλιοβόλον.

Ἡ Κα Κλιμψον, ἡλικίας 50 ἐτῶν, εἶχεν ὀργανώσει πολλές ἐστίες κατὰ τὸν πόλεμο τοῦ 1914—1918, καὶ εἶχε δι' αὐτὸ λάβει τὸ πολεμικὸ γαλλικὸ παράσημο. Εὕρισκομένη στὴν Ἰαπωνία κατὰ τὸν μεγάλου σεισμοῦ ποὺ εἶχε καταστρέψει τὸ Τόκιο καὶ τὴν Ὑόκοχάμα, εἶχε τότε ὡς ἐκ θαύματος διασωθῇ.

***Η Δνις Κούρτζ**, μιὰ νέα ἀπ' τὸ Στρασβούργο, 24 ἐτῶν, ὁδηγὸς νοσοκομειακοῦ αὐτοκινήτου, ἡ ὁποία πληγώθηκε στὴν ὑπηρεσία, εἶναι ἡ πρώτη Γαλλίς πού ἐπαρashedμοφορήθη ἀπὸ τὸν Σταυρὸν τοῦ Πολέμου.

Ἐπίσης ἡ Δ^νς Ἐριέττα Μέντελσον ἡ ὁποία ὠδήγησε στὴν Φιλανδία μιὰ ἀποστολὴ γαλλικοῦ φορητοῦ νοσοκομείου, ἔλαβε τὸν Φιλανδικὸν Σταυρὸν τοῦ Πολέμου γιὰ τὴν ἐλευθερίαν.

Μανθάνουμε από την εφημερίδα «Καθολικός Πολιταί» πως η αδελφή Μαρία - Σουζάννα, Γαλλίνα καλόγηρα, ή όποια από πολλά χρόνια εργάζεται εις την άποικία των λεπρών, στο Μακογκάι εις τας νήσους Σίτζι, άνεκάλυψε ένα Ιατρικό γιά τήν λεπρα.

Εἶχε παρατηρήσει πῶς οἱ λεπτοὶ τοῦ Μα-
κογκάκι ἀνεκουφίζοντο μὲ ἕνα λάδι ἐνὸς εἵδους
καρυδιῶν. Ἐκάμε πειράματα μὲ αὐτὸ τὸ
λάδι καὶ κατεσκευάσε ἕναν αἰθυλικὸν αἰθέρα
ὁ ὁποῖός με ἔνεσι ἀνακουφίζει ἀμέσως τὸν
ὄσθενή.

Τὸ Ἀμερικανικὸ Ὑπουργεῖο τῆς Ἑργασίας
ἔκαμε μιὰ στατιστικὴ τῶν ἐργαζομένων γυναι-
κῶν, ἡ ὁποία ἀπέδειξε πὼς σὲ 12.000 ἐργαζό-
μενες γυναῖκες ἡλικίας περίπου 40 ἐτῶν καὶ ὡς

ἐπὶ τὸ πλεῖστον δακτυλογράφους ἢ ὑπάλληλους γραφείων, τὰ 97% ἔχουν ἀπόλυτη ἀνάγκη ἐργασίας διότι ὁ μόνος τους πόρος ζωῆς εἶναι ἡ δική τους ἀτομικὴ ἐργασία, τὰ δὲ 43%, ἐκτὸς τοῦ ἑαυτοῦ τους ἔχουν καὶ ζήσουν καὶ ἄλλα μέλη τῆς οἰκογενείας τους.

Ἔτσι εἶναι μιὰ οὐτοπία τὸ νὰ λέγουν οἱ ἀντιφεμινιστὰι πῶς ἡ θέσις τῆς γυναῖκος εἶναι στὸ σπῆτι, ἀφοῦ ἡ γυναῖκα γιὰ νὰ ζήσει καὶ γιὰ νὰ ζήσει τοὺς δικούς της πρέπει νὰ ἐργασθῇ.

Στις *Ἠνωμένες Πολιτεῖες* ἔγινε τελευταίως μεγάλη προσπάθεια γιὰ νὰ καταργηθῇ ἡ ἐργασία τοῦ παιδιοῦ. Μολαταῦτα μὰ τελευταία ἔρευνα ἀνεκάλυψε ὅτι 900.000 παιδιῶν καὶ νέων κάτω τῶν 16 ἐτῶν ἐργάζονται ἀκόμη σὲ ἀγροτικές ἐργασίες, ἢ σὲ βιομηχανικές καὶ χειρωνακτικές. Αὐτὰ τὰ παιδιά δὲν προστατεύονται ἀπὸ κανένα νόμο.

Τὸ Συνέδριον τοῦ Λευκοῦ Οἴκου ποῦ ἔγινε τὸν Ἰανουάριον στὴ Βάσιγκτον ὑπὸ τὴν προεδρίαν τῆς Ὑπουργοῦ τῆς Ἑργασίας Δνιδος Φράνσου Πέρκινς, ἀπεφάσισε νὰ μελετῇ καὶ νὰ λύσῃ τὸ πρόβλημα τοῦ ἐργαζομένου παιδιοῦ, καθὼς καὶ νὰ καλλιτερεῖ τὴν γενικὰ τὰ ζητήματα τῆς ὑγείας καὶ τῆς ἐκπαιδεύσεώς του.

Ἡ ἔρευνα πού ἔκαμε ἀπεκάλυψε πώς ὅλα σχεδόν αὐτά τὰ παιδιὰ ἀνήκουν σέ οἰκογένειες στίς ὁποῖες οἱ πόροι ζωῆς δέν ἐπαρκοῦν, πώς οἱ περισσότερες κοινωνικές πληγές πού ἐμποδίζουν τήν ἀνάπτυξη τῶν παιδιῶν προέρχονται ἀπό οἰκονομικούς λόγους καί πώς τὸ κυριώτερο ἔθνικο πρόβλημα εἶναι «νά βρεθῇ μιὰ πιὸ ὀρθή ἰσορροπία μεταξύ τῶν μισθῶν, τῆς τιμῆς τῶν εἰδῶν καὶ τῆς χρηματοδοτήσεως, ὥστε νὰ αὐξηθῇ ἡ ἀγοραστικὴ δύναμις τῶν ἐργατῶν καὶ τῶν χωρικῶν».

Στὴν Βενετία λειτουργεῖ ἀπὸ τὸ 1926 Βιβλιοθήκη διὰ παιδιὰ. Ἰδρύθη ἀπὸ τὴν Μαρία Bozzi Pascolato, συντηρεῖται ὁμως ὀλίκῳ καὶ ἠθικῶς ἀπὸ τὸ Γυναικεῖον Fascio. Ἐγκατεστημένη σὲ μερικὲς αἰθουσες τῆς τεράστιας βιβλιοθήκης τοῦ Palais-Royal, στὴν Πλατεῖα τοῦ Ἁγίου Μάρκου, ἡ βιβλιοθήκη εἶναι ἀνοικτὴ κάθε ἀπόγευμα, ἐκτός ἀπὸ τοῦ Σαββάτου καὶ τῆς Κυριακῆς, γιὰ ὅλα τὰ παιδιὰ. Προικισμένη μὲ 2000 περίπου τόμους, ἡ βιβλιοθήκη περιλαμβάνει ἕνα προθάλαμο, δύο ἱματιοθῆκες, ἡ μὲν διὰ τὰ ἀγόρια καὶ ἡ ἄλλη διὰ τὰ κορίτσια, ἕνα δωμάτιο τῆς διευθυντρίας καὶ δύο ἀναγνωστήρια. Τὰ ράφια εἶναι ἀνοικτὰ καὶ τοποθετημένα ἀρκετὰ χαμηλὰ ὥστε τὰ παιδιὰ νὰ μποροῦν νὰ διαλέγουν τὰ βιβλία πρὸς προτίμωσιν, χωρὶς νὰ τὰ πιάνουν. Ἡ ἐπίπλωσις εἶναι ἀπλή, κομψή, ἁρμονικὴ καὶ πρακτικὴ, ἀνάλογη μὲ τὸ ἀνάστημα τῶν παιδιῶν. 4-5 παιδιὰ κάθονται γύρω ἀπὸ κάθε τραπέζι, ἀγαλματάκια στολίζουν τὰ ράφια καὶ παιδικὲς εἰκόνες τοὺς τοίχους. Ἰδιαίτερα προσοχὴ ἔχει δοθῇ στὴν ἐκλογή τῶν βιβλίων ὡς πρὸς τὸ σχῆμα, τὸ δέσιμο, τὸν τύπο, τὶς εἰκόνες, κ.λ.π. Ἰδιαίτέρως δὲ ὡς πρὸς τὸ περιεχόμενον.

Τὰ παιδιά τῆς βιβλιοθήκης μόλις μποῦν
 στὸ ἴδρυμα, ἀφοῦ ἀφίσουν στὴν ἱματιοθήκη
 ἐπανωφόρι καὶ καπέλλο, πλένουν τὰ χέρια
 τῶν. Ἰδιαίτερη ἐντελὴς σημασία δίδεται στὴν
 τήρησι τῆς διατάξεως αὐτῆς, ὅχι μόνο διὰ λό-
 γους ὑγιεινῆς ἀλλὰ καὶ ἠθικῆς μορφώσεως.
 θεωρεῖται σὰν ἐκδήλωσις σεβασμοῦ πρὸς τὸ
 βιβλίον. Μέσα σὲ κάθε βιβλίον ὑπάρχει μιὰ ται-

νία όπου είναι γραμμένη ή ακόλουθη φράσις:
 «Μη σαλιώνεις τὰ δακτυλά σου γιὰ νὰ γυρίσης
 τὰ φύλλα. Εἶναι κακὴ κ' ἐπικίνδυνη συνήθεια
 τοῦ δὲν εἶναι μόνο ἀνθυγιεινὴ ἀλλὰ φανερώνει
 καὶ κακὴ ἀνατροφή».

Ἡ βιβλιοθηκὸς δὲν ἀρκεῖται νὰ παρέχῃ
μόνο τὰ ζητούμενα βιβλία· συχνὰ κἀθηται
κοντὰ στὰ μικρά, καὶ τοὺς ἐξηγεῖ τὸ παρὰ
μῦθι πὺν πρόκειται νὰ διαβάσουν.

Με τὰ μεγάλα κουβεντιάξει φιλικὰ, τὰ ἐρωτᾷ γιὰ τὴ ζωὴ των, τὰ μαθήματά των, τίς ἀσχολίης των καὶ λαμβάνει συχνὰ πολυτιμώτατες πληροφορίες γιὰ τὰ βιβλία πού προτιμοῦν καὶ τίς ἐντυπώσεις πού τοὺς προκαλοῦν. Ἡ συρροὴ τῶν παιδιῶν στὴν βιβλιοθήκη εἶναι μεγάλη, ἰδίως τὸν χειμῶνα, καὶ αἱ 50 θέσεις πού διαθέτουν τὰ ἀναγνώστηριά της συχνὰ δὲν ἐπαρκοῦν.

Παρομοίους είδους βιβλιοθήκην, λαϊκό τύπου, έσχεδιάζε να ιδρύση το Έκπαιδευτικό Τμήμα του Ε. Σ. Ε. πρό δύο ακριβώς ετών. Διά τόν σκοπόν αυτόν είχε αποταθῇ εις τόν Υπουργόν Διοικητήν Πρωτεύουσας Κον Κοτζιάν και του είχε ζητήσει τήν ανέγερσιν ειδικῆς αιθουσας εις τό γήπεδον τῆς Κονίστρας Πετραλώνων, όπου θά ἐγκαθίστατο τό Λαϊκόν Παιδικόν Ἀναγναστήριον. Ὁ κ. Κοτζιάς, ἐνθουσιασθείς ἀπό τήν ιδέαν ὑποσχέθη νά διαθέσῃ διά τήν ανέγερσιν τῆς Βιβλιοθήκης 200 χιλ. δρ. καί διέταξε ἀμέσως τήν ἀρμοδίαν ὑπηρεσίαν νά ἐτοιμάσῃ τό σχετικόν σχέδιον. Δυστυχῶς ὅμως ὁ προϋπολογισμός τοῦ ἐκπονηθέντος σχεδίου ἀνῆλθε εἰς 450 χιλ. δραχμάς, καί ἔτσι ἡ ὥραία ιδέα ἔμεινεν ὡς τῶρα ἀπραγματοποίητη.

ΚΑΙ ΛΙΓΗ ΜΑΓΕΙΡΙΚΗ

Ψευτομουσακᾶς

Υλικά: 1 ὀκὰ πατάτες, 1 ὀκὰ κολοκύθια,
1 ὀκὰ μελιτζάνες, σάλτσα μπεσαμέλ με τυρί
τριμμένο καὶ 2-3 αὐγά.

Κόψετε τις πατάτες, κολοκύθια, μελιτζάνες εις φέτες στρογγυλές, τις τηγανίζετε, τις στρώνετε έναλλάξ στο ταψί. Ἀφοῦ στρώσετε τὰ μισὰ περίπου, ἱσπασαλίζετε με τυρί τριμμένο. Συνεχίζετε τὸ στρώσιμο· ἀπ' ἐπάνω σκεπάζετε με μιὰν αλτσαν μπεσαμέλ στὴν ὅποισιν ἔχετε βάλει τυρί τριμμένο καὶ 2-3 αὐγά καὶ ψήνετε στὸ φούρνο.

Γλύκισμα: Bouchées de dames

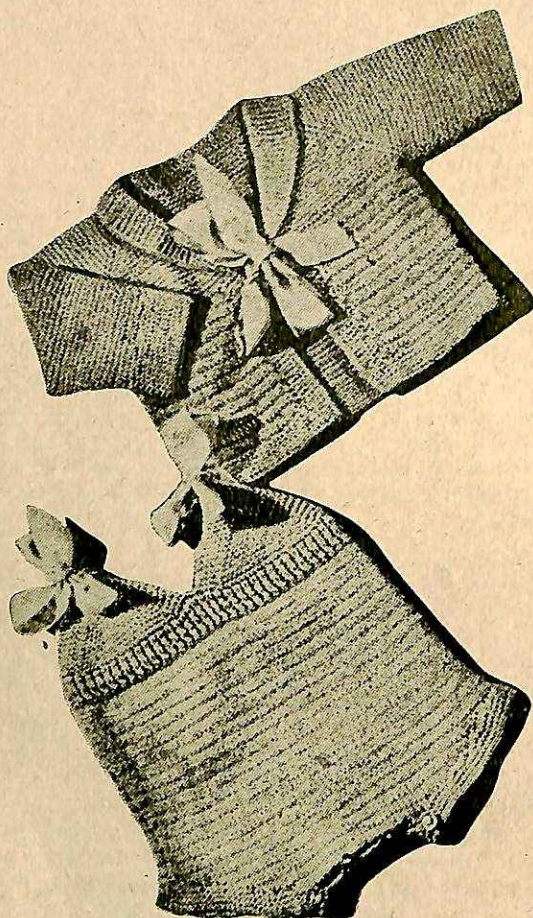
Υλικά: 100 δράμια ζάχαρι, βανίλια, 100 δράμια αμύγδαλα ψύχα, 2 1/2 πλακάκια μεγάλα σοκολάτα (περί τὰ 15 δράμια).

Μὲ τὴ ζάχαρι κάνετε σιρόπι, ἐντὸς τοῦ
ὁποίου ρίχνετε λίγη βανίλια, καὶ τὰ 100 δρά-
μια ἀμύγδαλο ψύχα ἀκαθάριστα περασμένα
ἀπ' τὴ μηχανή, καὶ τὴ σοκολάτα καὶ τὰ ἀνα-
κατεύετε ἐπάνω στὴν φωτιά ἕως τοῦ γίνῃ
μια μάζα σφιχτή. Ἀφήνετε τὴ μάζα νὰ κρυώ-
σῃ καὶ σχηματίζετε μπαλάνια τὰ ὁποῖα ρί-
χνετε σὲ ψιλὴ ζάχαρι.

ΜΟΔΕΣ: Πλεκτό για δέκα μηνών

Υλικά: 35 δράμια μαλλί και μετάξι ρόζ, τὸ μισὸ περίπου ἄσπρο, καὶ ἄλλο τόσο μπλέ. Βελόνες ἀριθ. 3½, μυτερὲς ἀπὸ τὶς δύο ἄκρες (Υπολογίσατε γιὰ 5 ἑκατοστὰ 20 σειρὲς, καὶ γιὰ 5 ἑκατοστὰ ὡς πλάτος 16 πόντους) 3 πῆ- χεις κορδέλλα μεταξωτὴ μπλέ.

Βελονιές: Ζέρσευ: (Καλτσοβελονιά) 1 γραμ- μὴ καλὴ καὶ 1 γραμ. ἀνάποδη—Mousse: πάντα καλὴ—Λάστιχο: ἕνας πόντος καλὸς ἕνας ἀνά- ποδος, πέρνοντας πάντα τὸν καλὸ πόντο ἀπὸ πῖσω.

Μπαρμποτέζ. Ἐκτέλεισις: Πιάνετε μὲ τὸ ρόζ μαλλί 18 πόντους. 1η γραμμὴ ρόζ, καλὴ, 2η γραμ. ρόζ, ἀνάποδη, προσθέτετε 3 πόντους. 3η γραμ. ἄσπρη καλὴ, προσθετ. 3 πόντ. 4η γραμ. μπλέ, ἀνάποδη, προσθετ. 3 πόντους, 5η γραμ. ρόζ, καλὴ, προσθ. 3 πόντ. 6η γραμ. ρόζ, ἀνάποδη, προσθ. 3 πόντ. 7η γρ. ἄσπρη ἀλλὰ γιὰ νὰ μὴ σπάξετε τὸ μαλλί, νὰ τὴν κάνετε ἀπ' τὴν ἀνάποδη ἀρχίζοντας ἀπ' τὴν ἀντίθετη ἄκρη καὶ οὕτω καθ' ἑξῆς, οὕτως ὥστε νὰ γίνονται 2 γραμ. ρόζ, 1 γραμ. ἄσπρη καὶ μία μπλέ, χωρὶς νὰ σπάξετε ποτὲ τὸ μαλλί. Νὰ ἐξακολουθεῖτε νὰ προσθέτετε 3 πόντους σὲ κάθε τέλος γραμμῆς ἕως ὅτου φθάσετε τοὺς 78 πόντους. Πλέκετε κατόπιν, χωρὶς καμμιὰ προσθήκη, ὡς τὴν 66η γραμμὴ, 8 γραμμὲς λά- στιχο. Κατόπιν σχηματίζετε τὶς μύτες μὲ τὴν

βελονιά «μούρς» καὶ μὲ μαλλί ρόζ. Πλέκετε 39 πόντους καὶ ἀφίνετε τοὺς 39 ὑπολοίπους στὴν βελόναν. 2α γραμ. πιάνετε μαζὶ τὸν 6 καὶ 7ον πόντο καὶ τοὺς 33 καὶ 34. Ἐξακολουθεῖτε νὰ τὸ κάμετε αὐτὸ κάθε δευτέρη γραμμὴ, κά- νοντας πάντα τὶς ἐλαττώσεις μετὰ τὸν 5ον πόντο, καὶ πρὶν ἀπὸ τοὺς 5 τελευταίους πόν- τούς, ἕως ὅτου ἐξαντληθοῦν ὅλοι οἱ πόντοι. Ἀρχίζετε τότε νὰ πλέκετε τοὺς 39 πόντους πού ἔχετε ἀφίσει στὴν βελόναν σας καὶ σχημα- τίζετε μίαν ὁμοία μύτη.

Πλέκετε τὴν πλάτη ὁμοία μὲ τὸ μπροστινόν. Ἐνώνετε τὰ δύο κομμάτια μὲ ραφὴ ὡς τὶς μύτες. Γιὰ νὰ σχηματίσετε τὸν γύρο τῆς κνή- μης πιάνετε ἐπάνω στὸ πλεκτὸ 72 πόντους καὶ πλέκετε ἐπὶ 6 γραμμὲς μὲ μαλλί ρόζ, μὲ βε- λονιά ζέρσευ. Κλείνετε. Κάνετε 4 μικρὲς θυλιές στὸ κάτω μέρος τοῦ πλεκτοῦ καὶ ράπτετε ἀπέ- ναντι 4 κουμπιὰ. Ράπτετε κορδέλλες στὴν ἄκρη τῶν 4 μυτῶν γιὰ νὰ δεθοῦν φιόγκοι ἀπάνω στοὺς ὤμους.

Ζακετάκι. Ἐκτέλεισις: Πιάνετε 142 πόντους καὶ πλέκετε 12 γραμμὲς μὲ τὴν βελονιά «mousse» καὶ μὲ ρόζ μαλλί. Κατόπιν ἀρχίζετε μὲ τὴ βελονιά ζέρσευ τὶς ἴδιες πολυχρώμες γραμ- μὲς ὅπως στὴν μπαρμποτέζ, ἀλλὰ πλέκοντας πάντα τὶς 6 πρῶτες καὶ τοὺς 6 τελευταίους πόντους μὲ τὴν βελονιά «μούρς» καὶ μὲ μαλλί ρόζ ὥστε νὰ συνεχίζεται ἡ ἐμπροστινὴ μπορ- ντοῦρα. Νὰ ἔχετε γιὰ τὸν σκοπὸ αὐτὸ ἕνα κουβάρι ρόζ σὲ κάθε ἄκρη. Πλέκετε ἔτσι 52 γραμμὲς μὲ βελονιά ζέρσευ. Ἀρχίζετε κατόπιν τὸν νομίτη πού γίνεται μὲ τὴ βελονιά «μούρς» καὶ ὅλο μὲ μαλλί ρόζ. Ἀρχίζετε ἀπὸ τὸ πρῶτο μπροστινόν. Πλέκετε 36 πόντους καὶ ἀφίνετε τοὺς ἄλλους στὴν βελόναν. Ὀλιγοστεύετε ἕνα πόντο σὲ κάθε γραμμὴ ἀπὸ τὴν μεριὰ τῆς μασχάλης. Ὅταν δὲν θὰ ἔχετε παρὰ 16 πόν- τούς, ἐξακολουθεῖτε νὰ τοὺς πλέκετε, χωρὶς ἐλαττώσεις, ἕως ὅτου ὁ νομίτης φθάσῃ νὰ ἔχη 96 γραμμὲς. Κλείνετε. Ἀρχίζετε νὰ πλέκετε τοὺς 70 πόντους ἀπὸ τοὺς 106 πού ἔχετε στὴν βελόναν, γιὰ τὴν πλάτη, πάντα μὲ μαλλί ρόζ καὶ μὲ τὴν βελονιά «μούρς», ὀλιγοστεύοντας ἕνα πόντο σὲ κάθε ἄκρη γραμμῆς ἐπὶ 44 γραμ- μὲς. Κλείνετε. Πλέκετε τοὺς 36 ὑπολοίπους πόντους καὶ κάμετε τὸ δεύτερο μπροστινόν ὁμοίον μὲ τὸ πρῶτο.

Μανίκι: Ὀλόκληρον μὲ βελονιά «μούρς» καὶ μὲ ρόζ μαλλί. Πιάνετε 46 πόντους. Πλέκετε 74 γραμ. αὐξάνοντας κάθε 2 γραμμὲς ἕνα πόντο ἀπὸ κάθε μεριὰ, οὕτως ὥστε νὰ φθά- σετε νὰ ἔχετε στὴν βελόναν 58 πόντους γιὰ τὸ κάτω μέρος τοῦ μανικιοῦ. Ἀρχίζετε τότε νὰ ὀλιγοστεύετε ἕνα πόντο σὲ κάθε τέλος γραμ- μῆς. Ὅταν φθάσετε νὰ ἔχετε 10 πόντους, κλεί- νετε.

Ράβετε τὰ μανίκια καὶ τὰ προσαρμόζετε στὸ ζακετάκι, ἐνώνετε τὶς δύο ἄκρες τοῦ γιακά μὲ μιὰ ραφὴ, καὶ τὸν ἐνώνετε στὴν πλάτη. Ὁ γιακάς αὐτὸς πρέπει νὰ γυρίσῃ σὺν γιακάς— σάλι. Ράβετε τὴ κορδέλλα σὲ κάθε μπροστινόν στὸ ὕψος τοῦ νομίτου.

== Οἱ μὴ ἐπιστρέφοντες τὰ φύλλα τῆς «Ἑλληνίδος» θεωροῦνται συνδρομηταί.
== Παρακαλοῦνται δὲ θερμὰ νὰ ἐμβάσουν τὸ ἀντίτιμον τῆς συνδρομῆς των εἰς τὰ Γραφεῖα τοῦ Ε.Σ.Ε.

*Τὸ Δύρον ποὺ θὰ χαρίσῃ
πραγματικὴ εὐχαρίστησι
εἶναι ἕνα κοντὶ μὲ*
Καλτσες ELBEO

● Υπάρχουν ἀκόμη εἰς
ὅλους τοὺς χρωματισμοὺς

ΠΡΩΙ ΚΑΙ ΒΡΑΔΥ OREODONT ΔΑΜΒΕΡΓΗ

ΜΕΤΑΞΩΤΑ ΧΡΥΣΑΙΔΟΣ

ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑ ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ 1893

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΕΙΣ ΤΑΣ ΚΥΡΙΩΤΕΡΑΣ ΠΟΛΕΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΑ ΕΙΣ ΑΡΙΘΜΟΝ ΠΑΣΗΣ ΑΛΛΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΕΝ ΑΓΓΛΙΑ, ΑΙΓΥΠΤΩ, ΚΑΙ ΚΥΠΡΩ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΙΔΡΥΘΕΙΣ ΥΠΟ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΑΘΗΝΩΝ

THE BANK OF TRUST COMPANY 205, West 33rd St. NEW YORK

ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΕΙΣ ΔΡΑΧΜΑΣ ΕΝ ΟΨΕΙ ΚΑΙ ΕΠΙ ΠΡΟΘΕΣΜΙΑ

ΠΑΣΗΣ ΦΥΣΕΩΣ ΤΡΑΠΕΖΙΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΥΠΟ ΤΟΥΣ ΜΑΛΛΟΝ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΑΣ ΟΡΟΥΣ

ΠΡΟΙ ΚΑΙ
ΒΡΑΔΥ

OREODONT ΔΑΜΒΕΡΓΗ

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ

ΧΗΜΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΚΑΙ ΛΙΠΑΣΜΑΤΩΝ

ΜΕΤΟΧΙΚΟΝ ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΡΧ. 30.000.000

ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ ΤΑΚΤΙΚΑ ΚΑΙ ΕΚΤΑΚΤΑ . . . 120.496.050,250

ΤΗΛΕΓΡΑΦΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ: ΟΞΕΛΑ ΑΘΗΝΑΙ - ΠΕΙΡΑΙΑ

ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣΙ

ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ ΚΑΙ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΑ: ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ (ΔΡΑΠΕΤΣΩΝΑ)

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ ΚΑΙ ΠΡΑΚΤΟΡΕΣ ΑΠΑΝΤΑΧΟΥ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΥΑΛΟΥΡΓΕΙΟΝ:

Φιάλαι παντός είδους, Δαμιτζάνες πλεκταί, (Τζάμια) Ύαλοπίνακες Μάτ, Ύαλοπίνακες Διαμαντέ, Ύαλικά οικιακής χρήσεως. Διάφορα καλλιτεχνικά υάλινα είδη οικοδομικής (τουβλα, κέραμοι, φωταγωγοί)

ΜΕΤΑΛΛΕΙΑ:

Δηροπυρίται Κασάνδρας, Έρμιόνης - Λιγνίται Ώρωποῦ, Κορύνης.

ΜΕΤΑΣΩΤΑ ΧΡΥΣΑΛΙΔΟΣ

ΠΩΛΕΙΤΑΙ ΜΟΝΟΝ
ΕΙΣ ΔΟΧΕΙΑ
ΟΥΔΕΠΟΤΕ
ΧΥΜΑ

Οικονομική διότι έχει

τερασίαν απόδοσιν

Ποῖν γεννηθῇ τὸ παιδί

Τὸ νέον βιβλιάριον CLAXO πραγματευόμενον περὶ τῆς ζωῆς τῆς γυναικὸς κατὰ τὴν περίοδον τῆς ἐγκυμοσύνης παρέχεται δωρεάν παρὰ τῶν ἀντιπροσώπων.

ΣΤΑΜ. ΧΑΡΒΑΛΙΑΣ Α.Ε.

ΜΕΝΑΝΔΡΟΥ 52 - ΑΘΗΝΑΙ

Ταχυδρομικῶς ἀποστέλλεται ἔναντι λήψεως γραματοσήμων τριῶν δραχ.

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ 1841

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΜΕΤΟΧΙΚΟΝ ΚΑΙ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟΝ ΔΡΧ. 1.205.000.000
ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΤΗ 28^η ΙΟΥΝΙΟΥ 1940 » 10.680.000.000

ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ: ΑΛΕΞ. Γ. ΚΟΡΥΖΗΣ

ΚΕΝΤΡΙΚΟΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΤΑΥΡΟΣ
ΙΔΡΥΤΗΣ
1841

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ:

Εν Ἀγίῳ Νικολάῳ (Κρήτης)	Εν Θήρῳ	Εν Μεσολογγίῳ
» Ἀγρινίῳ	» Ἱερῷ Πέτρῳ Κρήτης	» Μεσσήνῃ
» Ἀγνιά	» Ἱθάκῃ	» Μιτυλήνῃ
» Ἀθήναις:	» Ἰστιαίᾳ	» Ναυπάκτῳ
» Πλατεῖα Μητροπόλεως	» Ἰωαννίνοις	» Ναυπλίῳ
» Καλλιθέα	» Καβάλλῃ	» Νιγρίτῃ
» Νέα Ἰωνία	» Καλλαβρύτοις	» Εἰάνθῃ
» Παγκρατίῳ	» Καλάμαις	» Ὀρεστιάδι
» Αἰγίῳ	» Καλαμπάκῃ	» Παξοῖς
» Ἀλεξανδρουπόλει	» Καρδίτῃ	» Παπάδῳ (Μυτιλήνης)
» Ἀμυρῷ	» Καρλοβασίῳ (Σάμου)	» Πάτρας
» Ἀμαλιάδι	» Καρπενήσιῳ	» Πειραιεῖ
» Ἀμυνταίῳ	» Κασοῖς (Ἅγιον Ὅρος)	» Πλωμαρίῳ (Μυτιλήνης)
» Ἀμφικλείᾳ	» Καστοριά	» Πόρῳ
» Ἀμφίσσῃ	» Κατερίνῃ	» Ποταμῷ
» Ἄνδρῳ	» Κερκύρῃ	» Προβέζῃ
» Ἀργοστολίῳ	» Κιάτῳ	» Πύλῳ
» Ἄρτῃ	» Κιλκίς	» Πύργῳ
» Ἀταλάντῃ	» Κοζάνῃ	» Ρεθύμνῃ (Κρήτης)
» Βεργοῖᾳ	» Κομοτινῇ	» Σέρραϊς
» Βόλῳ	» Κορίνθῳ	» Σητεῖᾳ (Κρήτης)
» Γρεβενοῖς	» Κυθήροις	» Σκιάθῳ
» Γυθείῳ	» Κύμῃ	» Σουφλίου
» Δημητσάνῃ	» Κυπαρισσίᾳ	» Σπάρτῃ
» Διδυμοτείχῳ	» Λαγκαδῇ	» Σύρῳ
» Δράμᾳ	» Λαμῇ	» Τρικιάλοις
» Ἐδέσῃ	» Λαρίσῃ	» Τριπόλει
» Ἐλασσώνι	» Λεβαδείᾳ	» Φαρσάλοις
» Ἐλευθερουπόλει	» Λευκάδι	» Φλωρίνῃ
» Ζακύνθῳ	» Λήμνῳ	» Χαλκίδι
» Ἡρακλείῳ (Κρήτης)	» Λιμένι Βαθέως (Σάμου)	» Χανίοις (Κρήτης)
» Θεσσαλονίκῃ	» Μεγαλουπόλει	» Χίῳ
» Θήβαις		

ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΤΑΙ ΕΙΣ ΟΛΑΣ ΤΑΣ ΧΩΡΑΣ ΤΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ

HELLENIC BANK TRUST COMPANY NEW YORK 139 William Street

Ἰδρυθεῖσα ὑπὸ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος, συμφώνως μὲ τοῦ νόμου τῆς Πολιτείας τῆς Νέας Ὑόρκης, πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῶν ἐν Ἀμερικῇ Ἑλλήνων.

ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΟΛΟΣΧΕΡΩΣ ΚΑΤΑΒΕΒΛΗΜΕΝΑ \$ 1.350.000